

Sisällysluettelo

SUOMEN PALVELUSKOIRALIITTO (SPKL) RY:N PALVELUSKOIRAKOKEIDEN SÄÄNNÖT	4
PALVELUSKOIRAKOKEIDEN SÄÄNTÖIHIN LIITTYVÄT KOE- JA LAJIOHJEET	8
PALVELUSKOIRAKOESÄÄNTÖIHIN LIITTYVÄT OHJEET ROTUJEN KOE- JA KILPAILUOIKEUKSISTA	10
PALVELUSKOIRAKOESÄÄNTÖIHIN LIITTYVÄT OHJEET TOIMIHENKILÖISTÄ	11
PALVELUSKOIRAKOESÄÄNTÖIHIN LIITTYVÄT OHJEET MESTARUUSKILPAILUISTA	14
FCI:N KANSAINVÄLINEN KÄYTTÖKOIRAKOKEIDEN KOEOHJE	16
ESIPUHE	16
YLEISET LYHENTEET	17
VOIMASSAOLLO	17
YLEISTÄ	18
KOEKAUSI	18
KOEPÄIVÄT	18
A) LAUANTAI, SUNNUNTAI JA JUHLAPYHÄ	18
B) PERJANTAI KOEPÄIVÄNÄ	18
C) JUHLAPYHÄSÄÄNTÖ	18
KOEORGANISAATIO/VASTAAVA TOIMITSIJA	19
KOKEEN VALVONTA	19
TUOMARI	19
OSALLISTUMISVAATIMUKSET	19
ANTIDOPING- JA ROKOTUSMÄÄRÄYKSET	20
YHTEISKUNTAKELPOISUUS	20
OSASUORITUKSET PÄIVÄ- JA LUOKKAKOHTAISESTI	21
KOKEESEEN OSALLISTUJA	21
LIIKUNTAVAMMAINEN OSALLISTUJA	21
PANTAPAKKO / HIHNAN MUKANA PITÄMINEN	22
KUONOKOPPAVAATIMUS	22
VASTUU	22
ROKOTUKSET	22
PALKINTOJENJAKO, KUNNIAPALKINNOT	22
VALIONARVO	22
KILPAILUKIRJA	23
VIK-ARVIOINTI: OSASUORITUS C (KOSKEE KAIKKIA KOELUOKKIA)	23
KÄSKYT	23
KANSAINVÄLISET MÄÄRÄYKSET / ERITYISMÄÄRÄYKSET	23
MAAILMANMESTARUUS- / EUROOPAN MESTARUUSKILPAILUT:	23
KURINPIDOLLISET TOIMET	23
HYLKÄYS	24
KESKEYTYS	24
KESKEYTYKSEN SYITÄ	25
KESKEYTYS SAIRAUDEN/LOUKKAANTUMISEN VUOKSI	25
LUOKSEPÄÄSTÄVYYDEN TARKASTUS	25
LUOKSEPÄÄSTÄVYYDEN TARKASTUKSEN TULOS	26
TUNNISTUSMERKINNÄN TARKASTUS	26
LAUKAUSARAT KOIRAT	26
ARVOSANAT	26
PISTETAULUKKO	27
PROSENTTIOSUDET	27
YKSITTÄISTEN LIKESUORITUSTEN PISTEYTYS	27
KILPAILUAVUSTAJIA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET	27
KOEKOHTAISET MÄÄRÄYKSET	31
KÄYTTÄYTYMISKOE SISÄLTÄEN LIIKENTEeseen SUHTAUTUMISEN BH	31
Kokeen kuvaus: Käyttäytymiskoe sisältäen liikenteeseen suhtautumisen	31
Liikenteeseen suhtautuminen	31
Yleistä	31
Kokeen kulku	31

SUHTAUTUMINEN HENKILÖRYHMÄÄN	31
SUHTAUTUMINEN POLKUPYÖRÄILIJÖIHIN	32
SUHTAUTUMINEN AUTOIHIN	32
SUHTAUTUMINEN LENKKEILIJÖIHIN TAI RULLALUISTELIJÖIHIN	32
SUHTAUTUMINEN MUIHIN KOIRIIN	32
LIIKENTEEN KESKELLE HETKELLISESTI YKSIN KYTKETTYNÄ JÄTETYN KOIRAN KÄYTTÄYTYMINEN, SUHTAUTUMINEN ELÄIMIIN	32
Osa A – JÄLKITYÖSKENTELY. YLEISET MÄÄRÄYKSET	33
HARHAJÄLKI: VAIN IFH-1, IFH-2, JA IGP-FH:	34
VAIN IFH-2 JA IGP-FH	34
JÄLKIALUSTA	34
JÄLJEN TEKEMINEN	34
ESINEET	34
ESINEIDEN ILMAISU TAI OTTAMINEN	34
ILMAISU	34
OTTAMINEN/TUOMINEN	34
JÄLJESTÄMINEN JOHDATTIMESSA TAI VAPAANA	35
JOHDATIN	35
JÄLJESTYS VAPAANA	35
ALKUILMOITTAUTUMINEN/LOPPUILMOITTAUTUMINEN:	35
JÄLJELLE LÄHETYS/JÄLJEN AJO:	35
KULMAT	36
KOIRAN KIITTÄMINEN	36
KESKEYTYS/HYLKÄYS	36
MUITA ARVOSTELUKRITEEREJÄ / TUOMARIN TEHTÄVÄT:	36
VÄHENNYKSET KAIKISSA KOELUOKISSA	36
Osa B – TOTTELEVAISUUS	38
KÄSKYT: (KÄSKY)	38
LISÄKÄSKYT:	38
LIIKKEET JA NIIDEN PISTEYTYS ERI KOELUOKISSA	39
ILMOITTAUTUMINEN	39
LIIKESUORITUKSEN ALOITUS JA LOPETUS	39
PERUSASENTO	39
VALMISTELEVA OSA	39
KOIRAN LUO PALAAMINEN	40
LUOKSETULO / ETEEN ISTUMINEN / PERUSASENTOON SIIRTYMINEN	40
KOIRAN KIITTÄMINEN	40
ASETOVIRHEET	40
NOUTOLIIKKEET	40
NOUTOESINEET	40
HYPPYESTE	40
VINOESTE	40
LIIKESUORITUSTEN KUVAUS	41
KYTKETTYNÄ SEURAAMINEN – VAPAANA SEURAAMINEN, JA LAUKAUKSET:	41
SEURAAMISKAAVIO:	42
SUORITUS	42
LIIKKEESTÄ ISTUMINEN (KAIKKI KOELUOKAT)	43
MAAHANMENO JA LUOKSETULO	43
KÄVELYSTÄ SEISOMAAN JÄÄMINEN, KOELUOKKA IGP-2	43
JUOKSUSTA SEISOMAN JÄÄMINEN, KOELUOKKA IGP-3	44
NOUTAMINEN TASAMAALTA	44
HYPPYNOUTO	44
VINOESTEEN YLI KIIPEÄMINEN (VAIN IGP-1)	45
ESTENOUTO	45
ETEEEN LÄHETTÄMINEN JA MAAHANMENO	45
PAIKALLAOLO HÄIRIÖN ALAISENA	46
KOIRAN KIITTÄMINEN	46
PAKOLLISET VÄHENNYKSET	47
Osa C – SUOJELUTYÖSKENTELY (KOELUOKAT IGP-1–3)	48

YLEISET MÄÄRÄYKSET.....	48
MERKINNÄT.....	48
PIILOT.....	48
PERUSVAATIMUKSET.....	48
PUOLUSTAUTUMISLIIKKEIDEN ARVOSTELU.....	48
IRROTUS/LISÄKÄSKYT – ARVOSTELU JA VÄHENNYKSET.....	48
KOELUOKAT IGP-1–IGP-3 (LIIKKEET JA PISTEYTYS).....	49
ILMOITTAUTUMINEN.....	49
AVUSTAJAN ETSINTÄ RISTEILLEN.....	49
VARTIOINTI JA HAUKKUMINEN (10 P. VARTIOINTI JA 5 P. HAUKKUMINEN).....	50
AVUSTAJAN PAKOYRITYKSEN ESTÄMINEN.....	51
PAKOYRITYS (IGP-1–IGP-3).....	51
HYÖKKÄYKSEN TORJUMINEN VARTIOINTIVAIHEESSA (IGP-1–IGP-3).....	52
LIIKKEEN LOPETUS.....	52
SELKÄKULJETUS IGP-2.....	52
SELKÄKULJETUS IGP-3.....	52
HYÖKKÄYS KOIRAA KOHTI SELKÄKULJETUKSEN AIKANA. VAIN IGP-3.....	53
LIIKKUVAN AVUSTAJAN HYÖKKÄYS KOIRAA KOHTI.....	53
HYÖKKÄYKSEN TORJUMINEN VARTIOINTIVAIHEESSA, JA OSAN C LOPETUS, IGP-2 JA IGP-3.....	54
LISÄKOKEET:.....	56
IGP-ZTP.....	56
IGP-V.....	57
FPr 1–3 (A-KOE JÄLKI).....	58
UPr 1–3 (B-KOE TOTTELEVAISUUS).....	58
SPr (C-KOE SUOJELU).....	58
GPr (BC-KOE KÄYTTÖKOIRAKOE).....	58
ESINE-ETSINTÄ 1–3 (StPr 1–3).....	59
KESTÄVYYSKOE (AD).....	59
IBGH.....	60
KAAVIOT.....	61
LIITTEET IGP-KOEHOJEESEEN.....	66
RISTEILY.....	66
LIIKKEEN ”PAKOYRITYKSEN ESTÄMINEN” ALOITUS.....	66
HYPPYESTE.....	67
VINOESTE.....	67
NOUTOESINEET.....	67

Suomen Palveluskoiraliitto (SPKL) ry:n palveluskoirakokeiden säännöt

Suomen Palveluskoiraliitto ry:n yleiskokouksen hyväksymät 18.4.1998

Suomen Kennelliitto – Finska Kennelklubben ry:n valtuuston hyväksymät 21.11.1998

Säännöt astuvat voimaan 1.1.2000

1§ Palveluskoirakokeet ja niiden tarkoitus

Suomessa palveluskoirille tarkoitetut kokeet ja kilpailut järjestetään näiden sääntöjen ja ohjeiden mukaisesti. Suomen Palveluskoiraliiton ja sen jäsenyhdistysten, joiden tulee olla Suomen Kennelliiton jäseniä, näiden sääntöjen mukaisesti järjestämät kokeet ja kilpailut ovat virallisia.

Hyväksyttyjä koelajeja ovat:

Kaikki Suomen Palveluskoiraliiton esityksestä Suomen Kennelliiton hyväksymät palveluskoirakokeet ja kilpailut, sekä FCI:n hyväksymät palvelus- ja pelastuskoirakokeet.

Koemuotoja ovat:

- Jälkikokeet
- Hakukokeet
- Suojelukokeet
- Viestikokeet
- Pelastuskokeet
- Yleis-/käyttö- ja opastuskokeet sekä
- Valjakkohiihdot

Kokeet järjestetään näihin sääntöihin liittyvien koeohjeiden mukaisesti. FCI:n hyväksymät koelajit järjestetään voimassa olevien kansainvälisten koeohjeiden mukaisesti.

Näitä sääntöjä noudatetaan FCI:n, Suomen Kennelliiton hallituksen ja Suomen Palveluskoiraliiton hallituksen myöntämässä palveluskoirakokeissa. FCI myöntää kansainväliset palveluskoirakokeet, Suomen Kennelliiton hallitus myöntää valtakunnalliset mestaruuskilpailut ja maaottelut. Suomen Palveluskoiraliiton hallitus myöntää yleiset ja jäsentenväliset sekä yhdistysten väliset kokeet.

Koiria tehtävissään käyttävät viranomaiset voivat järjestää kokeensa ja mestaruuskilpailunsa virallisina, jos ne järjestetään näiden sääntöjen ja koeohjeiden mukaisesti.

Erillisen Suomen Palveluskoiraliiton ja viranomaisen välillä tehdyn sopimuksen mukaan voidaan myös viranomaisten omilla säännöillään järjestämät kokeet rinnastaa tuloksellisesti johonkin koelajiin ja -luokkaan. Kaikki muut kokeet katsotaan epävirallisiksi ja niiden tuloksia ei kirjata.

Kokeiden järjestämisoikeutta on kokeiden järjestäjän anottava Suomen Palveluskoiraliiton hallitukselta voimassaolevien ohjeiden mukaisesti. Kokeen järjestäjällä on oikeus rajoittaa osallistujien määrää Suomen Palveluskoiraliiton ohjeiden mukaisesti.

2§ Luettelo kokeista ja ilmoittautuminen

Luettelo hyväksytyistä kokeista julkaistaan Suomen Palveluskoiraliiton toimesta liiton lehdessä sekä Suomen Kennelliiton julkaisemassa lehdessä. Maksetun ilmoittautumisen kokeisiin on tapahduttava kirjallisesti kokeiden järjestäjän asettamaan määräaikaan mennessä.

Ilmoittautumisessa on käytävä selville Palveluskoiraliiton hallituksen määräämät tiedot. Osallistumismaksun määrää kokeen järjestäjä.

Koira saa samoissa kokeissa osallistua vain yhteen koelajiin ja -luokkaan. Jos ilmoittautumisen yhteydessä annetut tiedot ovat virheellisiä tai puutteellisia, voidaan koiralta kieltää osallistumisoikeus ilmoitettuun kokeeseen. Osallistumismaksua ei tällöin makseta takaisin. Osallistumismaksua ei myöskään makseta takaisin, jos ilmoitettu koira jää pois kokeista tai jos kokeesta vastaava tuomari kieltää sen osallistumisen.

Osallistumismaksu maksetaan takaisin, jos kokeesta vastaava tuomari osallistujista riippumattomista syistä peruu kokeen tai sen jonkun lajin tai luokan tai jos osallistuja esittää eläinlääkärin- tai lääkärintodistuksen, joka estää kokeeseen osallistumisen. Lääkärintodistus on esitettävä kolmen vuorokauden sisällä viimeisestä koepäivästä lukien.

Valjakkohiihtojen peruutuksen johtuessa sääolosuhteista osallistumismaksua ei makseta takaisin. Kokeiden peruutuksista on määräykset ja ohjeet lajien koeohjeissa sekä sääntöjen pykälässä 9.

Ennen kokeiden alkua osallistujan on luovutettava Suomen Palveluskoiraliiton hyväksymä virallinen kilpailukirja kokeiden järjestäjälle ja osoitettava osallistuvan koiran todellinen koeluokka sekä oikeutensa osallistua kyseiseen kokeeseen. Kirjaan merkitään saavutettu tulos, myös hylätty, jonka kokeesta vastaava tuomari varmentaa. Koiralla on oltava hyväksyttävä todistus voimassa olevista rokotuksista. Kirjassa on oltava vähintään 6 kk ikäisenä todettu eläinlääkärin merkintä kiveksistä, jolloin kliinistä tarkastusta ei välttämättä tarvitse suorittaa.

3§ Osallistumisoikeus

Kokeisiin saavat osallistua koirarodut, joille Suomen Kennelliiton hallitus on Suomen Palveluskoiraliiton hallituksen esityksestä myöntänyt kilpailuoikeuden.

Kansainvälisissä palveluskoirakokeissa Cacitin voivat saavuttaa FCI:n koesäännöissä mainitut koirarodut. Kokeisiin osallistuvan koiran on oltava merkitty Suomen Kennelliiton tai sen hyväksymään koirarekisteriin. Lajeissa, joihin Suomen Kennelliitto on oikeuttanut osallistumisen rekisteröimättömillä koirilla, toimitaan Kennelliiton antamien ohjeiden mukaisesti.

Koiran on oltava rokotettu ja tunnistusmerkitty Kennelliiton määräysten mukaisesti.

Koiran osallistumisoikeuden ikärajat on mainittu kunkin koelajin koeohjeissa. Koiran omistajan ja ohjaajan tulee olla Suomen Palveluskoiraliiton jäsenyhdistyksen tai FCI:n alaisen maan vastaavan yhdistyksen jäsen. Yhteisön omistaman koiran ohjaajan on täytettävä edellä mainittu vaatimus muissa kuin ns. viranomaiskokeissa. Käyttätymiskokeeseen osallistuvan koiran omistajan ja ohjaajan osalta riittää kuitenkin vaihtoehtoisesti Suomen Kennelliiton tai sen jäsenyhdistyksen jäsenyys.

Kokeisiin osallistumisoikeus määritellään kunkin koelajin koeohjeissa. Kokeissa noudatetaan kulloinkin voimassaolevaa Suomen Kennelliiton kokeita koskevaa yleistä jääviyssääntöä (liite 4).

Kokeisiin eivät saa osallistua:

- narttu 30 vrk ennen odotettua penikoimista ja alle 42 vrk penikoimisen jälkeen
- selvästi arka tai liian aggressiivinen koira.

4§ Kokeisiin osallistuvan vastuu

Ilmoittautuessaan kokeeseen koiranohjaaja sitoutuu vapaaehtoisesti noudattamaan koesääntöä sekä lajiohjeita ja näin ollen vastaa kaikista mahdollisista koiralle aiheutuneista tai koiran kokeen aikana aiheuttamista vahingoista.

5§ Koeluokat

Mikäli lajiohjeissa ei toisin määrätä, koeluokat ovat:

- 1-luokka, johon osallistuvat koeohjeissa määritellyn vähimmäisiän saavuttaneet koirat, jotka ovat suorittaneet käyttätymiskokeen hyväksytysti.
- 2-luokka, johon osallistuvat 1-luokasta siirtyneet koeohjeissa mainitun vähimmäisiän saavuttaneet koirat.
- 3-luokka, johon osallistuvat 2-luokasta siirtyneet koeohjeissa mainitun vähimmäisiän saavuttaneet koirat.

Koira, joka on saavuttanut koulutustunnuksen, voi siirtyä samassa lajissa seuraavaan luokkaan lajiohjeissa määritellyn karenssiajan jälkeen. Koira, joka on saavuttanut koelajissaan kolme eri kertaa koulutustunnuksen arvosanalla erinomainen, on seuraavana vuonna osallistuttava luokkaansa yhtä korkeampaan luokkaan.

6§ Koulutustunnus

Koulutustunnusrajat on määritelty kunkin lajin koeohjeissa. Koulutustunnus merkitään koiran kilpailukirjaan koeohjeissa mainituin lajitunnuksin.

7§ Loppupisteet ja palkintosijat

1. palkinto on vähintään 90 % koelajin kokonaispistemäärästä.
2. palkinto on vähintään 80 % koelajin kokonaispistemäärästä.
3. palkinto on vähintään 70 % koelajin kokonaispistemäärästä.

Kokonaispistemäärä on koeosien summa. Alin hyväksytty tulos on koulutustunnus ja vähintään 70 % lajin kokonaispistemäärästä.

8§ Arvostelu, koelajin tai sen osan uusiminen

Jokaisessa lajissa suoritetaan laatuarvostelu. Aika lasketaan minuuteissa ja sekunneissa.

Jokaisen koiranohjaajan tulee ilmoittautua koiransa kanssa koeosan aloituspaikalla tuomarille ennen suorituksen alkamista. Tuomari antaa suorituksesta suullisen arvostelun, arvosanan ja pistemäärän, jota koiranohjaaja kuuntelee osoitetulla paikalla koiransa kanssa.

Kokeesta vastaava tuomari on oikeutettu sallimaan uusinnan, jos koesuoritus on häiriintynyt koiran tai ohjaajan olematta siihen syypää. Kokeissa otettuja videokuvauksia ei voida käyttää perusteina arvostelun muuttamiseen tai liikesuoritusten uusimiseen.

Valjakkohiihdoissa suoritetaan vain kilpailuarvostelua. Aika lasketaan minuuteissa ja sekunneissa. Aika voidaan kuitenkin, kokeesta vastaavan tuomarin luvalla, jos käytössä on sähköinen ajanotto, ottaa kymmenesosasekunnin tarkkuudella.

9§ Kokeiden tai kilpailujen ajankohdan siirto tai peruuttaminen

Koe voidaan perua, mikäli kokeeseen ei ole ilmoittautunut enempää kuin kaksi osallistujaa, ellei lajiohjeissa ole toisin määrätty. Kokeiden ja kilpailujen siirroissa ja peruuttamisissa noudatetaan muutoin Suomen Kennelliiton kulloinkin voimassa olevaa ohjetta (liite 2).

10§ Mestaruuskilpailut

Suomen Palveluskoiraliiton hallituksen määräämänä ajankohtana, jäsenyhdistysten anomuksesta, järjestetään vuosittain kussakin koelajissa suomenmestaruuskilpailut.

Kilpailuiden osallistumisoikeus ja mestaruusarvojen jakoperusteet on määritelty mestaruuskilpailuiden koeohjeissa. Vuosittain voidaan järjestää myös yhden kunkin kennelpiirin ja rodun mestaruuskilpailut virallisina kussakin koelajissa.

11§ Koetoimikunta

Koetanomuksessaan kokeita anova yhdistys ilmoittaa Palveluskoiraliitolle kokeesta vastaavan tuomarin ja kokeesta vastaavan toimitsijan sekä muut koetanomuksessa mainitut tiedot.

Yhdistys valitsee koetta varten koetoimikunnan, joka suunnittelee ja järjestää kokeet. Koetoimikunnassa tulee olla vähintään yksi koetoimitsijakurssin hyväksytysti suorittanut henkilö. Koetoimikunnan on huolehdittava siitä, että kokeessa on riittävä määrä palkintotuomareita. Koetoimikunnan on jätettävä kokeiden tuloluettelo liitteineen kokeesta vastaavalle tuomarille 7 vuorokauden kuluessa viimeisestä koepäivästä lukien.

12§ Kokeesta vastaava tuomari

Kokeesta vastaavana tuomarina saa toimia Suomen Kennelliiton hyväksymä ylituomari tai kokeen käsittäessä vain yhden lajin ja enintään 10 koiraa voidaan nimetä ylituomarin sijasta vastaava tuomari. Heillä tulee olla voimassa oleva Kennelliiton jäsenyys. Vastaavana tuomarina voi toimia tuomari, joka on pätevöitynyt kyseessä olevaan lajiin vähintään kolmea vuotta aiemmin ja on käynyt vastaavan tuomarin kurssin. Hänellä saa olla apunaan yksi tuomari. Kokeesta vastaava tuomari valvoo, että kokeissa noudatetaan näitä sääntöjä ja koeohjeita sekä tuloslaskentaa ja varmentaa kunkin kilpailukirjaan kokeessa saavutetun lopputuloksen.

Tarkastettuaan tulokset kokeesta vastaava tuomari lähettää ne 7 vuorokauden kuluessa Palveluskoiraliitolle, joka toimittaa ne edelleen Kennelliitolle.

13§ Tuomari

Tuomareina kokeessa saavat toimia vain arvosteluoikeuden omaavat Suomen Palveluskoiraliiton hyväksymät palveluskoirakokeiden tuomarit sekä Suomen Kennelliiton hyväksymät palveluskoirakokeiden ylituomarit. Heillä tulee olla voimassa oleva Suomen Kennelliiton jäsenyys. Palveluskoirakokeissa voidaan käyttää myös ulkomaalaisia palkintotuomareita, jotka ovat ko. FCI:n kennelkeskusjärjestöjen virallisia tuomareita. Näiden tuomareiden tuomarioikeudet Suomen Palveluskoiraliitto tarkistaa ko. maan kennelkeskusjärjestöstä.

Tuomari voi arvostella päivän aikana enintään 30 osasuoritusta. Tuomari suorittaa arvostelun itsenäisesti.

14§ Valitukset

Valitusmenettelynä käytetään Suomen Kennelliiton kulloinkin voimassaolevaa valituskäytäntöä (liite 3).

15§ Käyttäytyminen koepaikalla

Tämä sääntöosa koskee kaikkia koepaikalla olevia henkilöitä. Kokeessa on noudatettava tuomarin sekä järjestäjän ohjeita ja määräyksiä sekä esiinnyttävä muutenkin moitteettomasti kokeen ajan. Jos Suomen Palveluskoiraliiton jäsenjärjestön jäsen tai muu henkilö käyttäytyy kokeissa sopimattomasti esim. esiintyy päihtyneenä, arvostelee tuomaria, kurittaa omaa tai toisen koiraa tai toimii vilpillisesti, tulee kokeesta vastaavan tuomarin antaa tästä varoitus tai kokeeseen osallistujan kyseessä ollessa sulkea ao. henkilö pois kokeesta. Asiasta on tehtävä merkintä tuomarikertomukseen. Kokeesta pois suljettu osallistuja menettää kaikki kokeen aikana saavuttamansa tulokset. Vakavimmat tapaukset on kokeesta vastaavan tuomarin ilmoitettava Suomen Palveluskoiraliiton hallitukselle toimenpiteitä varten. Suomen Palveluskoiraliiton hallitus voi tällöin rangaista sopimattomasti käyttäytynyttä henkilöä muistutuksella tai määräaikaisella kilpailu-, arvostelu- tai toimintakiellolla. Ylituomarin tai Suomen Palveluskoiraliiton jäsenyhdistyksen kuulumattoman henkilön ollessa kysymyksessä on asia esitettävä Suomen Kennelliiton hallituksen käsiteltäväksi.

Kokeesta vastaavan tuomarin tai kokeen järjestävän yhdistyksen hallituksen ehdottaessa kokeeseen osallistujalle kilpailukieltoa, on hän kilpailukiellon alaisena asian käsittelyn ajan.

Jos Suomen Palveluskoiraliiton jäsenyhdistyksen jäsen esiintyy koealueella häiritsevästi tai Suomen Palveluskoiraliiton periaatteiden vastaisesti, voi Suomen Palveluskoiraliiton hallitus rangaista tällaista henkilöä tai velvoittaa jäsenyhdistystä ryhtymään toimenpiteisiin ao. henkilön suhteen.

16§ Sääntöjen muutokset

Näitä sääntöjä voi Suomen Kennelliiton valtuusto muuttaa Suomen Palveluskoiraliiton yleiskokouksen esityksestä.

17§ Muut ohjeet

Näihin sääntöihin liittyvät Suomen Kennelliiton hallituksen, Suomen Palveluskoiraliiton hallituksen esityksestä, vahvistamat koe- ja lajiohjeet.

Palveluskoirakokeiden sääntöihin liittyvät koe- ja lajiohjeet

Suomen Palveluskoiraliitto ry:n hallituksen hyväksymä 10.3.1999, 17.11.2007, 16.11.2011, 24.9.2014, 28.11.2014, 8.6.2017

Suomen Kennelliitto ry:n hallituksen hyväksymä 15.6.1999, 15.12.2011, 21.11.2014, 9.4.2015, 24.11.2017

Ohjeet astuvat voimaan 1.1.2018

Yleistä

1. Kokeet järjestetään sääntöihin liittyvien koe- ja lajiohjeiden mukaisesti. Kokeen järjestäjä päättää osien suoritusjärjestyksen, ellei koeohje toisin määrää.
2. Ilmoittautuessaan kokeeseen koiran omistaja ja ohjaaja antavat luvan julkaista nimensä ja kotipaikkansa kokeen osallistuja- ja tuloluetteloissa.
3. Mikäli maastossa on lunta siinä määrin, että siellä liikkujan jäljet ovat havaittavissa, ei palveluskoirakoetta saa suorittaa niissä lajeissa, joiden koeohjeet sen kieltävät. Palveluskoirakoetta (lukuun ottamatta valjakkohiihtokokeet) ei saa järjestää, mikäli lämpötila on alle -5°C, lumen syvyys on yli 5 cm, tai olosuhteet muutoin voivat aiheuttaa vaaraa koirille, ohjaajille tai toimihenkilöille.
4. Ohjaajat eivät jälkikokeessa saa fyysisesti merkitä käyttämiään reittejä. Tällainen merkitseminen johtaa suorituksen hylkäämiseen. Paikannuslaitteen käyttö koiran ohjaajan reitin tallentamiseen on sallittu.
5. Jotta koe voidaan järjestää, siihen tulee osallistua vähintään 2 koiraa.
6. Kokeeseen ilmoittautuja/osallistuja ei voi vaatia tuomarimuutosta tuomarin jäävyyden vuoksi.
7. Kussakin lajissa ja luokassa määrätään koirien suoritusjärjestys arpomalla. Tottelevaisuusosassa koiran ohjaajalla on oltava numero näkyvissä.
8. Ennen koesuorituksen alkamista kokeesta vastaava tuomari tai hänen määräämänsä tuomaripätevyyden omaava henkilö suorittaa koiran kiimatarkastuksen. Tarkastukseen koiran voi tuoda joku muukin henkilö kuin koiranohjaaja.
9. Mikäli johonkin lajiin tai luokkaan on ilmoittautunut enemmän kuin 10 koiraa, voi kokeen järjestäjä kokeesta vastaavan tuomarin luvalla jakaa kokeen arvostelun ja alueet useammalle tuomarille.
10. Jos lajiohjeissa ei ole määrätty koiralle samaa ohjaajaa koko kokeeseen, voi tottelevaisuus- ja maasto-osassa koiralla olla eri ohjaaja. Ohjaajan vaihtaminen kesken tottelevaisuus- tai maasto-osan on kielletty. Jos lajiohjeissa ei ole toisin määrätty, samassa kokeessa voi toimia vain yhden koiran ohjaajana.
11. Koiranohjaaja saa antaa käskyt omalla äidinkielellään.
12. Ruumiillisesti vammautunut ohjaaja, joka ei vammansa vuoksi voi ohjata koiraa koeohjeen edellyttämällä tavalla, voi anoa Palveluskoiraliiton hallitukselta henkilökohtaisen poikkeusluvan koiran ohjaamiseen siten kuin se hänelle on mahdollista. Palveluskoiraliiton hallituksen myöntämä poikkeuslupa on pysyvä, jos luvassa ei ole toisin mainittu.
13. Ohjaajan on koko kokeen ajan pidettävä mukanaan talutinta. Vastaavasti koiralla on koko ajan oltava kaulassaan yksirivinen, metallinen, löysä ketjukaulari, joka ei saa olla kuristavassa asennossa. Kokeessa ei saa käyttää muita kaulaimia, kuten esim. nahkakaulaimia, punkkipantoja, piikkipantoja ym. Nämä määräykset eivät koske käyttäytymiskoetta ja siihen kuuluvaa luonnetestausta eikä kansallisten kokeiden maasto-osuutta; näissä koiralla voidaan käyttää myös muita pantoja/valjaita. Talutinta voidaan pitää mukana koiralta näkymättömissä tai vasemman olan yli ja oikean käden ali. Nämä määräykset eivät koske Mondioring-koetta, mikäli lajin koeohjeissa ei ole toisin määrätty. Suojavaatteen ja suoja-alustojen käyttö on kokeissa kielletty lukuun ottamatta viestikokeen viestiosuukien välistä odotusaikaa. Kaikenlaisten siteiden, teippausten ym. käyttö koiralla on kielletty kokeissa, samoin kuin suojatossujen käyttö, lukuun ottamatta valjakkohiihtokokeita, joissa kokeesta vastaava tuomari voi sallia suojatossut keliolosuhteiden niin vaatiessa.
14. Maastokokeessa liikettä vapaana suoritavalla koiralla tulee olla virallinen tai PK-tunnus.
15. Pillin käyttö ja viheltäminen on sallittu vain, jos lajiohjeissa niin mainitaan.
16. Tehtävänsä osaamattoman koiran suorituksen saa tuomari keskeyttää. Myös kokeeseen osallistuja voi keskeyttää koiransa suorituksen ilmoittamalla tästä tuomarille. Kokeessa keskeytetyn koiran koepisteet säilyvät, ja se saa jatkaa koetta toisessa osassa. Jos koira joudutaan hylkäämään jossakin kokeen vaiheessa ampumisarkuuden, arkuuden tai aggressiivisuuden takia, myös muita koiria kohtaan, tai jos ohjaaja toimii vilpillisesti, koesuoritus hylätään. Tällaisesta hylkäämisestä tehdään merkintä koepöytäkirjaan. Kokeissa hylätty koira menettää kaikki siihen asti saavuttamansa koepisteet, eikä se saa enää jatkaa koetta.
17. Tulosten mennessä tasan ratkaistaan paremmuus lajiohjeissa mainitulla tavalla.
18. Kaikkien kokeissa käytettyjen välineiden tulee olla lajiohjeissa mainittujen kaltaisia (liitteet).

19. Kivesvikainen uros saa Suomessa osallistua palveluskoirakokeisiin. Se ei voi saada valionarvoa eikä sille anota cacitia. Kansainvälisiin edustusjoukkueisiin ei kivesvikaista urosta voida valita, ellei ko. kokeen järjestämishoje toisin määrää.
20. Mikäli koira käyttäytyy kokeessa aggressiivisesti, esimerkiksi puree kokeen toimihenkilöä, kokeeseen osallistujaa tai yleisöä, annetaan sille kilpailukiello määrääjäksi koepäivästä alkaen. Kilpailukiellon pituuden määrää Suomen Palveluskoiraliiton hallitus. Jos koira kilpailukiellon päätyttyä käyttäytyy em. tavalla aggressiivisesti, annetaan sille elinikäinen kilpailukiello.
21. Jos toinen koira selvästi häiritsee jotain kokeeseen osallistuvaa koiraa, saa häirityn koiran ohjaaja tuomarin luvalla korjata koiransa suorituksen. Tätä korjausta ei huomioida arvostelussa.
22. Ainoastaan Palveluskoiraliiton hyväksymät sekä FCI-maiden vastaavien järjestöjen hyväksymät kilpailuvuorustajat saavat toimia maalimiehinä suojelukoelajeissa.
23. Suomen Palveluskoiraliiton tiedotuslehtenä käytetään Palveluskoirat-lehteä. Kaikki palveluskoirakokeisiin liittyvät muutokset, tarkennukset, tulkinnot tms. julkaistaan tässä lehdessä sekä Palveluskoiraliiton verkkosivuilla ja sähköisessä koetietojärjestelmässä.
24. Koiran voi ilmoittaa vain sellaiseen lajiin ja luokkaan, mihin sillä on osallistumisoikeuden edellyttämät tulokset sillä hetkellä, kun se ilmoitetaan kokeeseen.
25. Ennen kuin kokeeseen ilmoitetut koirat voivat osallistua itse kokeeseen, on niiden luoksepäästävyys tarkastettava.
26. Palveluskoirakokeeseen osallistuvalla koiranohjaajalla tulee olla Palveluskoiraliiton myöntämä ja voimassa oleva SPKL-lisenssi. Lisenssivaatimus ei koske seuraavia kokeita: käyttäytymiskoe, kansallinen pelastuskoirakoe, opastuskoe. Ulkomaalaisilta koiranohjaajilta ei edellytetä lisenssiä.

Luoksepäästävyden tarkastus

Jokaisen kokeen aluksi ennen ensimmäistä koeosaa tuomarin tulee suorittaa koiralle luoksepäästävyden tarkastus. Tunnistusmerkinnän (tatuointi, mikrosiru jne.) tarkastus on osa luoksepäästävyden tarkastusta. Koirat, joilta sirua ei tarkastuksessa löydy, eivät voi osallistua kokeeseen, vaan ne on suljettava pois kokeesta. Koirat, jotka eivät läpäise luoksepäästävyden tarkastusta aggressiivisuuden tai arkuuden vuoksi, eivät voi osallistua kokeeseen, vaan ne on hylättävä.

Tuomari jatkaa koiran luoksepäästävyden (luonteen) arviointia koko kokeen ajan. Mikäli koira osoittaa luonneongelmia, tuomarilla on velvollisuus hylätä se välittömästi kokeesta. Hylkääminen ja selvitys luonneongelmasta merkitään kilpailukirjaan.

Luoksepäästävyden tarkastuksen suoritus

1. Luoksepäästävyden tarkastus suoritetaan normaalissa ympäristössä paikassa, joka on koiran kanalta neutraali.
2. Kaikki kokeeseen osallistuvat koirat tuodaan yksitellen tuomarin luo. Koesihteeri voi toimia tuomarin avustajana tunnistusmerkinnän tarkastuksessa, mutta muita henkilöitä ei saa olla tarkastuksessa koiran lähellä.
3. Koiralla on oltava yleisesti myynnissä oleva eläinsuojelumääräykset täyttävä kaulain ja siihen kytkettynä tavallinen talutin. Taluttimen on oltava löysällä, mutta ohjaaja saa antaa koiralle käskyjä sen hallinnassa pitämiseksi. Koiralla ei saa käyttää kuonokoppaa eikä sillä saa olla suussaan mitään lelua tms.
4. Tuomarin tulee välttää koiran ärsyttämistä. Koiran on hyväksyttävä, että siihen kosketaan.

Arviointi:

- a) koiran positiivinen käytös: Koira käyttäytyy tarkastuksessa esim. neutraalisti, itsevarmasti, varmasti, tarkkaavaisesti, temperamentikkaasti, asiallisesti.
- b) vielä hyväksyttävä rajatapaus: Koira käyttäytyy esim. hieman levottomasti, hieman ärsyyntyneesti, hieman epävarmasti. Tällainen koira voidaan hyväksyä, mutta tuomarin tulee tarkkailla sitä huolellisesti koko kokeen ajan.
- c) koiran negatiivinen käytös tai käytöshäiriö: Koira käyttäytyy esim. arasti, epävarmasti, pelokkaasti, on lausarkaus, ei ole ohjattavissa, näykkii, on aggressiivinen (hylkäys).

Palveluskoirakoesääntöihin liittyvät ohjeet rotujen koe- ja kilpailuoikeuksista

Suomen Palveluskoiraliitto ry:n hallituksen hyväksymä 28.5.2002, 8.6.2017

Suomen Kennelliitto ry:n hallituksen hyväksymä 14.8.2003, 17.8.2017

Ohjeet astuvat voimaan 1.1.2018

Palveluskoirakoeoikeuksien myöntämisen edellytykset

Kilpailuoikeutta anottaessa rodun tulee täyttää seuraavat ehdot:

Kilpailuoikeutta anovan rodun rotuyhdistyksen tai rotujärjestön tulee olla Palveluskoiraliiton jäsen tai sen tulee liittyä Palveluskoiraliiton jäseneksi heti, kun rotu on saanut palveluskoirakoeoikeuden.

- Rodun tulee olla fyysisiltä ominaisuuksiltaan sellainen, että se vaivattomasti pystyy suoriutumaan palveluskoirakokeiden 3-luokan vaatimuksista.
- Viimeisen kahden kalenterivuoden aikana vähintään viiden kyseisen rotuisen koiran tulee olla suorittanut käyttäytymiskoe hyväksytysti.
- Rodun rotuyhdistyksen/rotujärjestön tulee yleiskokouksessaan tehdä päätös kilpailuoikeuksien anomisesta.
- Rodun käyttövalionarvo määräytyy Suomen Kennelliiton valionarvosääntöjen mukaisesti.
- Rodulle kerran myönnetty palveluskoiraoikeudet pysyvät voimassa riippumatta rodun osallistujamäärästä palveluskoirakokeissa.

Koe- ja kilpailuoikeuksien menettäminen ja niiden palauttaminen.

Mikäli palveluskoirakoeoikeuden omaavan rodun rotuyhdistys tai rotujärjestö eroaa Palveluskoiraliiton jäsenyydestä, rotu menettää palveluskoirakoeoikeutensa.

Palveluskoirakoesääntöihin liittyvät ohjeet toimihenkilöistä

Suomen Palveluskoiraliitto ry:n hallituksen hyväksymä 17.11.2007, 13.3.2014, 8.6.2017

Suomen Kennelliitto ry:n hallituksen hyväksymä 15.6.1999, 17.8.2017

Ohjeet astuvat voimaan 1.1.2018

Ohje koulutusohjaajista, kilpailuavustajista, kokeesta vastaavista toimitsijoista, tuomareista ja ylituomareista

Kaikkien Suomen Palveluskoiraliiton toimihenkilöiden, joita ovat koulutusohjaajat, kilpailuavustajat, kokeesta vastaavat toimitsijat, tuomarit ja ylituomarit, tulee olla Palveluskoirat-lehden tilaajia. Kaikkia toimihenkilökoulutukseen liittyviä kursseja saavat pitää Palveluskoiraliiton hallituksen nimeämät ylituomarit tai muut henkilöt.

Koulutusohjaaja

Palveluskoiraliitto tai sen jäsenyhdistykset voivat järjestää koulutusohjaajakursseja. Kurssia on anottava kirjallisesti kaksi kuukautta ennen sen suunniteltua ajankohtaa Palveluskoiraliiton hallitukselta. Kurssi pidetään Palveluskoiraliiton laatiman ohjelman mukaan. Kurssin hyväksytysti suorittaneet koulutusohjaajat saavat Palveluskoiraliiton myöntämän koulutusohjaajakortin. Kurssille voi osallistua enintään 20 henkilöä.

Vaatimukset koulutusohjaajakurssille ovat:

- on ominaisuuksiltaan koulutusohjaajaksi sopiva
- on täyttänyt 16 vuotta
- on Suomen Palveluskoiraliiton jäsenyhdistyksen jäsen
- on Suomen Kennelliiton henkilöjäsen
- on itse kouluttamallaan koiralla osallistunut Suomen Palveluskoiraliiton hyväksymään koelajiin ja saanut 1/A-luokassa hyväksytyn tuloksen

Kilpailuavustaja/maalimies

Palveluskoiraliitto järjestää kilpailuavustajakursseja. Kurssia anotaan kirjallisesti kaksi kuukautta ennen sen suunniteltua ajankohtaa Palveluskoiraliiton hallitukselta. Kurssi pidetään Palveluskoiraliiton laatiman ohjelman mukaan. Kilpailuavustajakurssin ja virallisen loppukokeen (korttikoe) hyväksytysti suorittaneet kilpailuavustajat saavat Palveluskoiraliiton myöntämän kilpailuavustajakortin. Säilyttääkseen kilpailuavustajaoikeutensa hyväksytyn kilpailuavustajan tulee suorittaa taidontarkistuskoe joka toinen vuosi.

Vaatimukset kilpailuavustajakurssille ovat:

- on ominaisuuksiltaan kilpailuavustajaksi sopiva
- on täyttänyt 18 vuotta
- on Suomen Palveluskoiraliiton jäsenyhdistyksen jäsen
- on Suomen Kennelliiton henkilöjäsen
- on itse kouluttamallaan koiralla saanut hyväksytyn tuloksen suojelukokeessa tai on muutoin osoittanut hallitsevansa erinomaisesti suojelukokeiden koekäytännön

Palveluskoiraliitto hyväksyy myös jäsenjärjestöinä olevien rotujärjestöjen kouluttamat kilpailuavustajat korttikokeeseensa ilman Palveluskoiraliiton järjestämää kilpailuavustajakurssia. Tällaisesta erioikeudesta tulee kuitenkin olla sopimus Palveluskoiraliiton ja kyseisen rotujärjestön välillä. Myös rotujärjestöjen koulutuksen kautta kilpailuavustajapätevyyttä hakevien tulee täyttää yllämainitut kurssivaatimukset. Rotujärjestön antaman koulutuksen tulee olla laadultaan hyväksyttävää. Ainoastaan Palveluskoiraliiton hyväksymät sekä FCI-maiden vastaavien järjestöjen hyväksymät kilpailuavustajat saavat toimia maalimiehinä suojelukoelajeissa.

Koetoimitsija

Kokeesta vastaavan toimitsijan koulutus järjestetään kaksiosaisena. 1-osan järjestää kennelpiiri aluekouluttajansa toimesta. 2-osan järjestää Palveluskoiraliitto tai sen jäsenyhdistys. 2-osaa on anottava kirjallisesti kaksi kuukautta ennen sen suunniteltua ajankohtaa Suomen Palveluskoiraliiton hallitukselta. Kurssi pidetään Palveluskoiraliiton laatiman ohjelman mukaan.

Kurssin hyväksytysti suorittaneet saavat Palveluskoiraliiton myöntämän koetoimitsijakortin. Järjestäjä voi rajoittaa osallistujien määrää.

Vaatimukset koetoimitsijakurssin 2-osaan ovat:

- on ominaisuuksiltaan koetoimitsijaksi sopiva
- on täyttänyt 18 vuotta
- on suorittanut koetoimitsijakoulutuksen 1-osan
- on Suomen Palveluskoiraliiton jäsenyhdistyksen jäsen
- on Suomen Kennelliiton henkilöjäsen

Tuomari/ylituomari

Ainoastaan Palveluskoiraliiton sekä FCI-maiden vastaavien järjestöjen hyväksymät tuomarit saavat toimia palveluskoirakokeiden tuomareina. Palveluskoirakokeen kokeesta vastaavana tuomarina voi toimia joko Kennelliiton hyväksymä ylituomari tai (korkeintaan 10 koiran/yhden lajin kokeet) Palveluskoiraliiton hyväksymä vastaava tuomari.

Ainoastaan Palveluskoiraliitto ja sen jäsenyhdistykset voivat järjestää tuomarikursseja.

Kurssin pito-oikeutta anotaan kirjallisesti kaksi kuukautta ennen sen suunniteltua ajankohtaa Palveluskoiraliiton hallitukselta. Kurssi pidetään Palveluskoiraliiton valvonnassa. Kurssiohjelman laatii Palveluskoiraliitto.

Tuomarikurssin, koearvostelut ja virallisen loppuarvostelun hyväksytysti suorittaneet tuomarikokelaat saavat Palveluskoiraliiton hallituksen myöntämät palveluskoiratuomarioikeudet ja Kennelliiton myöntämän ylituomaripätevyyden.

Palveluskoirakokeiden tuomareiden ja ylituomareiden tulee osallistua Palveluskoiraliiton järjestämään tuomareiden jatkokoulutukseen vähintään joka toinen vuosi. Ylituomareiden tulee osallistua Kennelliiton järjestämiin ylituomareiden jatkokoulutuksiin Kennelliiton ohjeiden ja määräysten mukaisesti.

Vaatimukset tuomarikurssille ovat:

- on ominaisuuksiltaan palveluskoiratuomariksi sopiva
- on täyttänyt 18 vuotta
- on Suomen Palveluskoiraliiton jäsenyhdistyksen jäsen
- on Suomen Kennelliiton henkilöjäsen
- on itse kouluttamallaan koiralla osallistunut Suomen Palveluskoiraliiton hyväksymään koelajiin ja täyttää tuomaripätevyyteen Palveluskoiraliiton hallituksen asettamat koevaatimukset
- on ennen kurssin loppuarvosteluun osallistumista suorittanut koetoimitsijakurssit 1 ja 2
- on toiminut kaksi kertaa palveluskoirakokeessa vastaavana koetoimitsijana tai muuten vastuullisessa tehtävässä (yhdistyksen todistus).
- on toiminut koulutusohjaajana tai koulutusmaalimiehenä Palveluskoiraliiton jäsenyhdistyksissä
- on ennen kurssin päättymistä suorittanut Suomen Kennelliiton ylituomariperuskurssin
- suojelutuomarikurssille pyrkivällä tulee olla kilpailuavustajapätevyys tai hänen tulee omata vastaavat tiedot

Kurssille voi osallistua enintään 10 henkilöä. Palveluskoiraliiton jäsenyhdistykset lähettävät anomukset osallistujista liiton toimistoon.

Valjakkohiihto- ja opastuskoetuomarikoulutus on kuvattu erillisessä tuomarikoulutusohjeessa.

Palveluskoiratuomarikoulutus jakaantuu neljään vaiheeseen:

1. Peruskurssi; osa 1 kaikille, osa 2 FCI:n kansainvälisen tottelevaisuusosan sisältävien lajien tuomariksi pyrkiville
2. Ylituomarikurssit
3. Lajikurssit
4. Koe- ja loppuarvostelu

Vaiheet 2 ja 3 voi suorittaa haluamassaan järjestyksessä sen jälkeen, kun kokelaalle on myönnetty koearvostelu-oikeus peruskurssivaiheen lopuksi.

Koearvostelut on suoritettava virallisissa palveluskoirakokeissa Palveluskoiraliiton hallituksen nimeämille ylituomareille. Loppuarvostelu suoritetaan Palveluskoiraliiton nimeämille henkilöille.

Myönnettyjen toimihenkilöoikeuksien poistaminen

Palveluskoiraliitto voi poistaa myöntämänsä oikeuden henkilöltä, joka toiminnallaan haittaa Palveluskoiraliiton tai Kennelliiton toimintaa, tai jos hänen toimintansa on muutoin ristiriidassa näiden yhdistysten periaatteiden kanssa. Päätöksen asiasta tekee Palveluskoiraliiton hallitus.

Palveluskoiraliiton hallitus voi lievemmissä tapauksissa antaa määräaikaisen toimintakiellon henkilölle, joka toimii edellä mainitulla tavalla. Palveluskoiraliiton hallituksen velvollisuus on kuulla asianomaista henkilöä ennen oikeuksien poistamista.

Arvosteluoikeuksien poistaminen

Suomen Palveluskoiraliitto poistaa arvosteluoikeuden tuomarilta, joka ei ole osallistunut Suomen Palveluskoiraliiton järjestämään tuomareiden jatkokoulutukseen kahden edellisen vuoden aikana. Arvosteluoikeudet palautetaan, jos tuomari osallistuu kolmantena vuonna tuomareiden jatkokoulutukseen. Myöhemmin arvosteluoikeuksien palauttaminen edellyttää, että arvostelukiellossa oleva tuomari suorittaa jatkokoulutuskurssin ja osoittaa pätevyytensä Suomen Palveluskoiraliiton määräämälle henkilölle. Jos tuomari ei ole osallistunut jatkokoulutuksiin 5 vuoteen, hänen on suoritettava uudelleen tuomarikoulutukseen kuuluvat kurssit. Ylituomarin ollessa kyseessä asia ilmoitetaan Suomen Kennelliiton hallitukselle. Arvosteluoikeus poistuu myös silloin, jos henkilö laiminlyö Suomen Kennelliiton jäsenmaksun. Tässä tapauksessa arvosteluoikeus palautuu jäsenmaksun suorittamisen jälkeen.

Kokeesta vastaavan tuomarin tehtävät

- Tutustua ennakolta koejärjestelyihin.
- Pitää tuomareille tuomarineuvottelu.
- Suorittaa kokeiden avaus.
- Vastata koirien tarkastuksista.
- Ratkaista syntyneet erimielisyydet.
- Ratkaista tuomareiden esittämät kilpailukieltoesitykset.
- Varmistaa koetulokset.
- Päättää kokeet.
- Tarkastaa ja varmentaa koepöytäkirja.

Tuomarin tehtävät

- Antaa suullinen ja kirjallinen arvostelu koiran ja ohjaajan työskentelystä.
- Huolehtia, etteivät sivulliset pääse häiritsemään kokeiden suorittamista.
- Ohjata liikkeiden suoritusta.
- Ratkaista keskeytykset.

Kokeen ylituomitsijan tehtävät

- Perustaa ja kutsua koolle koetoimikunta.
- Huolehtia kokeessa tarvittavista lomakkeista.
- Järjestää sopivat koeohjeiden mukaiset koealueet sekä niihin tarvittavat luvat.
- Pitää yhteyttä kokeesta vastaavaan tuomariin ja vastaavaan toimitsijaan (jos ylituomitsija ei ole vastaava toimitsija).
- Antaa arvosteleville tuomareille ohjeet kokeen aikataulusta.
- Järjestää opastus koealueelle.
- Valvoa, että kokeessa käytettävät välineet ovat sääntöjen mukaisia.
- Valvoa ratamestareiden toimintaa.
- Vastata koetoimiston toiminnasta.

Palveluskoirakoesääntöihin liittyvät ohjeet mestaruuskilpailuista

Suomen Palveluskoiraliitto ry:n hallituksen hyväksymä 10.3.1999, 8.6.2017

Suomen Kennelliiton ry:n hallituksen hyväksymä 15.6.1999, 17.8.2017

Ohjeet astuvat voimaan 1.1.2018

Suomenmestaruuskilpailut

Yleistä

Suomen Palveluskoiraliiton hallitus myöntää vuosittain anomuksesta kilpailujen järjestämisoikeuden jollekin jäsenyhdistyksistään, lajikohtaisesti kesä- ja talvikaudelle erikseen. Mestaruuskilpailujen järjestämisoikeutta on jäsenyhdistyksen anottava Palveluskoiraliiton hallitukselta sen asettamien aikarajojen kuluessa.

Osallistumisoikeus

Osallistumisoikeus mestaruuskilpailuihin on koiralla, joka täyttää Palveluskoiraliiton hallituksen asettamat osallistumisvaatimukset. Niissä lajeissa, joissa on tottelevaisuusosuus, voidaan mestaruuskilpailuissa suorittaa lajeittain karsinta, jolloin tottelevaisuusosuuden perusteella määrätty määrä koiria pääsee jatkamaan koetta maasto-osuudella.

Joukkuekilpailu

Joukkuekilpailuissa kilpaillaan parhaan palveluskoirayhdistyksen arvosta. Joukkuekilpailuun saavat osallistua Palveluskoiraliiton jäsenyhdistysten joukkueet. Joukkueeseen nimetään ennen kilpailun alkua enintään neljä henkilöä, joista kolmen parhaan kokonaispisteet lasketaan yhteen. Eniten tällä tavalla pisteitä saanut yhdistys voittaa joukkuekilpailun. Valjakkohiihtokilpailuiden joukkuekilpailut toteutetaan viestikilpailuina, joiden ohjeet ovat lajiohjeissa.

Mestaruuden jakoperusteet

Mestaruus jaetaan vain niissä lajeissa/sarjoissa, joissa on vähintään 3 osallistujaa.

Kesämestaruuskilpailuissa suomenmestaruuden voi voittaa vain koulutustunnukseen oikeuttavalla tuloksella.

Suomenmestaruuskilpailujen tuomarit

Suomenmestaruuskilpailujen tuomareista ja siitä, suoritetaanko kilpailussa pari- vai yksittäisarvostelu, päättää Palveluskoiraliiton hallitus.

Piirinmestaruuskilpailut

Yleistä

Suomen Palveluskoiraliiton hallitus myöntää vuosittain piirinmestaruuskilpailujen järjestämisoikeuden lajikohtaisesti jollekin jäsenyhdistykselleen, kesä- ja talvikaudelle erikseen. Piirin rajat määräytyvät Suomen Kennelliiton piirirajojen mukaan. Piirinmestaruusarvo jaetaan valjakkohiihtokoetta lukuun ottamatta vain lajin korkeimmassa luokassa.

Osallistumisoikeus

Osallistumisoikeus on kaikilla piirin alueella asuvilla ohjaajilla riippumatta heidän edustamistaan yhdistyksistä.

Ohjeet mestaruuskilpailuista

Kilpailussa kilpaillaan henkilökohtaisesta mestaruudesta, ei yhdistysten välisestä paremmuudesta. Niissä lajeissa, joissa on tottelevaisuusosuus, voidaan piirinmestaruuskilpailuissa suorittaa lajeittain karsinta, jolloin tottelevaisuusosuuden perusteella määrätty määrä koiria, kuitenkin vähintään 10, pääsee jatkamaan koetta maasto-osuudella.

Mestaruuden jakoperusteet

Kesämestaruuskilpailussa piirinmestaruuden voi voittaa vain koulutustunnukseen oikeuttavalla tuloksella.

Piirinmestaruuskilpailujen tuomarit

Piirinmestaruuskilpailujen tuomarit valitsee järjestävä yhdistys. Kokeesta vastaavana tuomarina tulee kuitenkin olla ylituomarioikeuden omaava henkilö.

Rotujen mestaruuskilpailut

Yleistä

Palveluskoiraliiton hallitus myöntää anomuksesta jäseninään oleville rotuyhdistyksille vuosittain yhden rodun mestaruuskilpailut ja yhden karsintakilpailut koelajeittain.

Osallistumisoikeus

Osallistumisoikeus on kaikilla rotuyhdistyksen asettamat osallistumisvaatimukset täyttävillä.

Mestaruuden jakoperusteet

Rotuyhdistykset määräävät itse mestaruuden jakoperusteet.

Rotumestaruuskilpailujen tuomarit

Rotumestaruuskilpailujen tuomarit valitsee rotujärjestö. Kokeen tuomareiden tulee täyttää palveluskoirakoesääntöjen vaatimukset.

FCl:n kansainvälinen käyttökoirakokeiden koeohje

Kansainvälinen käyttökoirakokeiden koeohje seuraaviin FCl:n alaisiin kokeisiin

- kansainväliset käyttökoirakokeet
- kansainväliset jälkikoirakokeet
- kansainväliset käyttäytymiskokeet.

FCl:n hallitus on hyväksynyt tämän koeohjeen helmikuussa 2018 ja se otetaan käyttöön 1.1.2019. Suomen Palveluskoiraliiton hallitus on hyväksynyt tämän koeohjeen 20.6.2018. Suomen Kennelliiton hallitus on hyväksynyt tämän koeohjeen 4.10.2018.

Suomenkielisen koeohjeen harmaalla pohjalla olevat tekstit eivät koske Suomessa järjestettäviä kokeita ja alleviivatut määräykset ovat voimassa vain Suomessa järjestettävissä kokeissa.

Esipuhe

Koira on ollut ihmisen seuralainen jo yli 12000 vuoden ajan. Koiran kesyyntymisen myötä koiran ja ihmisen välille syntyi läheinen sosiaalinen suhde ja koira on joiltain osin riippuvainen ihmisestä. Tämä tuo mukanaan ihmiselle erityisen vastuun koiran hyvinvoinnista.

Tästä seuraa suoraan, että koiran koulutuksessa tärkeimpänä prioriteettina on koiran fyysinen ja psyykinen terveys. Peruseriaatteena on, että koira käsitellään oikeudenmukaisesti, lajityypillisesti ja ilman väkivaltaa. Luonnollisesti tämä sisältää myös riittävän huolenpidon niin, että koiralle tarjotaan asianmukaista ravintoa ja vettä ja sen terveydestä huolehditaan esimerkiksi säännöllisin rokotuksin ja lääkärintarkastuksin. Lisäksi omistaja on vastuussa koiran säännöllisestä sosiaalistamisesta ihmisiin sekä koiran riittävän liikunnan varmistamisesta.

Koirat ovat aikojen kuluessa auttaneet ihmistä monissa eri tehtävissä. Nykyaikaisessa maailmassa suuri osa näistä tehtävistä toteutetaan teknisin välinein. Tämän vuoksi koiran omistajalla on velvollisuus varmistaa, että koiran alkuperäisten tehtävien jäätyä pois koiran liikunnan- ja tekemistarve sekä tarve toimia läheisessä kontaktissa ihmisen kanssa tyydytetään muilla tavoin koiran ominaisuuksien mukaan. Käyttäytymiskoe, käyttökoirakoe, jälkikoirakoe sekä esine-etsintäkoe on osittain kehitetty täyttämään myös näitä tavoitteita. Koiralla tulee olla sen ominaisuuksien ja taipumusten mukaista toimintaa. Tämä edellyttää riittävän liikunnan lisäksi myös sellaista toimintaa, joka hyödyntää koiran oppimiskykyä, liikunnallisuutta ja muita ominaisuuksia. Koiraurheilun eri muodot ovat tällaista toimintaa. Koirilla, joilla ei ole tarpeeksi tekemistä voi ilmetä häiriökäytöstä, mistä voi seurata ongelmia yhteiskunnassa.

Jokaisen, joka kouluttaa koiraansa tai harrastaa yhdessä sen kanssa jotain koiraurheilulajia, on valittava itselleen ja vastuullaan olevalle koiralleen sellainen koulutus, joka pyrkii parhaaseen mahdolliseen harmoniaan ihmisen ja koiran välillä. Kaiken koulutuksen tavoitteena on opettaa koiralle sellaisia tehtäviä, joista se pystyy suoriutumaan. Ohjaajan ja koiran välinen harmoninen yhteisymmärrys on kaiken toiminnan peruste riippumatta siitä, mistä koiraurheilulajista on kysymys. Ohjaaja voi saavuttaa tämän harmonian vain ottamalla lähtökohdaksi koiran ja sen ominaisuudet.

Ihmisellä on eettinen vastuu koiran kasvatuksesta ja riittävästä koulutuksesta. Käytettyjen menetelmien on perustuttava koirien käyttäytymistieteelliseen tutkimukseen. Halutut kasvatus- ja koulutustulokset on saavutettava väkivallattomilla ja koiran kannalta positiivisilla menetelmillä. Kasvatus- ja koulutusmenetelmiä, joissa ei huomioida koiran lajiominaisuuksia, ei saa käyttää (vrt. eläinsuojelulainsäädäntö). Koiraurheilun tulee perustua koiran taipumuksiin, suorituskyykyyn ja innokkuuteen. Koiran suorituskyykyyn ei saa vaikuttaa lääkityksellä tai eläinsuojelumääräysten vastaisilla menetelmillä. Ohjaajan on määritettävä tarkasti oman koiransa ominaisuudet. On epäeettistä vaatia koiralta suorituksia, joihin se ei pysty. Ohjaaja, joka on koiransa vastuullinen ystävä, ei osallistu koiransa kanssa kokeisiin, kilpailuihin tai koulutukseen, jos koira ei ole terve ja suorituskyykyinen.

Yleiset lyhenteet

FCl	Fédération Cynologique International
IGP	Kansainvälinen käyttökoirakoe
BH	Käyttäytymiskoe
FPr	Jälkikoe (A-koe)
UPr	Tottelevaisuuskoe (B-koe)
SPr	Suojelukoe (C-koe)
GPr	Käyttökoirakoe (BC-koe)

Voimassaolo

Tämä koeohje otetaan käyttöön 1.1.2019. Tämän koeohjeen on laatinut FCl:n Palveluskoirakomissio, ja FCl:n hallitus on hyväksynyt sen helmikuussa 2018.

Koeohje korvaa voimaan astuessaan kaikki aikaisemmat koeohjeet.

Palveluskoirakomissio on laatinut ja käsitellyt koeohjeen saksankielisenä.

Kansainvälinen käyttökoirakokeiden koeohje (IGP) koskee kaikkia FCl:n jäsenmaita.

Kaikki kansainvälisten koeluokkien mukaisesti järjestetyt koetapahtumat (kokeet ja kilpailut) on järjestettävä tämän koeohjeen mukaan.

Yleistä

Kokeiden ja kilpailujen tulee palvella kahta tarkoitusta:

1. Osoittaa koirien soveltuvuus käyttötarkoitukseensa.
2. Varmistaa koirien terveyden ja suorituskyvyn säilyminen tai parantuminen.

Suosittelaa, että FCI:n maaorganisaatiot edistävät kansainvälisen käyttökoirakokeiden koeohjeen käyttöä. Varsinkin kansainväliset kilpailut tulee järjestää kansainvälisen käyttökoirakokeiden koeohjeen mukaan. Kaikkien kokeiden ja kilpailujen järjestelyjen sekä kaikkien osapuolten käyttäytymisen tulee pohjautua urheilullisiin periaatteisiin. Koeohjeen määräykset ovat kaikkia osapuolia sitovat. Kaikkien osallistujien on täytettävä samat suoritusvaatimukset. Kokeet ja kilpailut ovat luonteeltaan julkisia, koepaikka ja alkamisaika on ilmoitettava julkisesti jäsenille.

Kokeiden ja kilpailujen tulee käsittää kaikki koeluokan osuudet tai kyseisen koeluokan yksittäisen osan kokonaisuudessaan. Vain virallisessa kokeessa kokonaisuudessaan hyväksytty suoritetu koe oikeuttaa koulutustunnukseen. Kaikkien FCI:n jäsenmaiden tulee hyväksyä nämä koulutustunnukset.

Koira saa osallistua jokaiseen koeluokkaan kuinka monta kertaa tahansa. Koeluokat on suoritettava järjestyksessä (luokka 1–2–3). Koira saa siirtyä ylempään koeluokkaan vasta läpäistyään edeltävän koeluokan jokaisen osan vähintään arvosanalla tyydyttävä. Koiran tulee aina osallistua korkeimpaan saavuttamaansa koeluokkaan, paitsi jos koetta ei ole sidottu mihinkään koeluokkaan tai mitään osallistumisrajoitusta ei ole.

Koekausi

Kokeita voidaan järjestää kautta vuoden sääolosuhteiden salliessa ja edellyttäen, ettei ihmisten tai koirien turvallisuus ja terveys vaarannu. Tällaisessa tapauksessa kokeen järjestämisestä on luovuttava. Päätöksen kokeen peruuttamisesta tekee kokeen tuomari. Kukin maaorganisaatio voi rajoittaa koekauden pituutta omalla alueellaan.

Koepäivät

a) Lauantai, sunnuntai ja juhlapyhä

Mahdollisia koepäiviä ovat normaalisti viikonloput sekä lakisääteiset juhlapyhät. BH-kokeita ei myöskään saa järjestää muulloin kuin määritettyinä koepäivinä. BH-koe voidaan järjestää jonkun kaksipäiväisen (perjantai-lauantai, lauantai-sunnuntai) 1-luokan kokeen yhteydessä. Koira voi tällöin osallistua vain yhteen kokeeseen samana päivänä. BH-kokeen ja seuraavien koeluokkien välillä ei ole karenssiaikaa: IGP-1, FPr, UPr, SPr, IFH-1. Esimerkki: BH-koe perjantaina – lauantaina IGP-1 tai IFH-1; BH-koe lauantaina, IGP-1 tai IFH-1 sunnuntaina.

b) Perjantai koepäivänä

Perjantai voi olla koepäivä vain lauantaina järjestettävän kokeen yhteydessä. Huom: Perjantai voidaan myöntää koepäiväksi vain siinä tapauksessa, että lauantaille ilmoittautuu koiria enemmän kuin voidaan arvostella yhtenä päivänä. Perjantaina koe saa alkaa aikaisintaan kello 12.00. IGP/IFH-kokeissa perjantain osallistujamäärä saa olla korkeintaan puolet kokeen kokonaisosallistujamäärästä. Jos perjantaina on pelkkä BH-koe, on osallistujien maksimimäärä 7. Jos IGP/IFH-koe järjestetään kaksipäiväisenä perjantai-lauantai, kokeen lopetuksen täytyy tapahtua lauantaina. Yksittäiset koirat voivat kuitenkin päättää kokeen omalta osaltaan jo perjantaina. Poikkeus: Jos kokeeseen on tulossa koirakoita, joiden täytyy suorittaa ensin BH-koe, tällaiset koirakot voivat suorittaa BH-kokeen jo perjantaina, jos IGP-1- tai IFH-1-koe järjestetään lauantaina, vaikka osallistujamäärä ei toista koepäivää edellyttäisikään. (Lisäksi on huomioitava kyseisen maaorganisaation tai sen kokeiden järjestämiseen valtuutettujen jäsenyhdistysten koekautta ja kokeiden hyväksymistä koskevat määräykset).

c) Juhlapyhäsääntö

Juhlapyhät voivat olla koepäiviä yllä olevien määräysten mukaisesti. Poikkeus: Eri maissa voimassa olevat pyhäpäiväsäännöt sekä FCI:n maaorganisaation erityismääräykset on huomioitava. Puolipäiväkoetta ei voida myöntää arkipyhää edeltävälle päivälle.

Suomessa noudatetaan Kennelliiton ja Palveluskoiraliiton ohjeita kokeiden järjestämisestä.

Koeorganisaatio/Vastaava toimitsija

Vastaava toimitsija on vastuussa kokeen järjestelyistä. Hänen tulee huolehtia ja valvoa kaikkia kokeen valmisteluun ja läpiviemiseen liittyviä tehtäviä. Hänen tulee varmistaa kokeen sääntöjenmukainen läpivienti ja hänen on oltava vastaavan tuomarin käytettävissä koko kokeen ajan.

Vastaava toimitsija ei saa osallistua kokeeseen koiranohjaajana tai muussa ominaisuudessa. Hänen tehtäviinsä kuuluvat mm.:

- Hankkia kaikki koeluvat
- Järjestää koeohjeen mukaiset jälkimaastot kaikkia koeluokkia varten
- Järjestää koeohjeen mukaiset välineet ja turvalliset suoja-asut kilpailuavustajille.
- Tehdä sopimukset jälkimaastojen omistajien ja metsästysseurojen edustajien kanssa.
- Järjestää kirjalliset materiaalit, kuten pöytäkirjat ja arvostelulomakkeet kaikkia koeluokkia varten.
- Järjestää asiantuntevat avustajat, esim. suojeluosuuden kilpailuavustajat, jälkientekijät, henkilöryhmä, jne.
- Ottaa vastaan kilpailukirjat, rekisterikirjat, rokotustodistukset ja tarvittaessa vastuuvakuutustodistukset.

Vastaavan toimitsijan on ilmoitettava tuomarille viimeistään 3 päivää ennen koetta koepaikka, aloitusaika, ajo-ohjeet, koeluokat ja osallistuvien koirien määrä. Mikäli tuomarille ei ilmoiteta näitä tietoja, hänellä on oikeus peruuttaa tulonsa.

Koelupa on esitettävä tuomarille ennen kokeen alkua.

Kokeen valvonta

FCl:n maaorganisaatiot voivat järjestää kokeelle valvonnan. FCl:n maaorganisaatio voi nimetä pätevän henkilön valvomaan, että koe viedään läpi asianmukaisesti näiden määräysten mukaan. Myös kokeen myöntäneen liiton toimielimet voivat järjestää kokeen valvonnan.

Tuomari

Kokeen tuomarit, joilla tulee olla IGP-kokeen tuomarioikeudet kokeessa järjestettäviin lajeihin, nimetään kokeen myöntäneen liiton määräysten mukaan, tai järjestävän yhdistyksen johdon tulee itse kutsua tuomarit tai pyytää maaorganisaatiota nimeämään tuomarit. MM-kokeiden tuomarit nimittää FCl:n Palveluskoirakomissio maaorganisaation suostumuksella. Järjestäjä päättää tuomareiden määrän, huomioiden kuitenkin, että yksi tuomari saa arvostella päivässä korkeintaan 36 osasuoritusta. Tämä määrä voidaan MM-kilpailuissa ja kansallisissa mestaruuskilpailuissa ylittää maaorganisaation suostumuksella.

Tuomari ei saa arvostella koiria, jotka ovat hänen omistuksessaan tai hallinnassaan, tai joiden pitäjä hän on; koiria, jotka ovat hänen kanssaan samassa taloudessa asuvan henkilön omistuksessa tai hallinnassa, tai joiden pitäjä tällainen henkilö on; koira, joita ohjaa henkilö, joka asuu hänen kanssaan samassa taloudessa. Tuomari ei voi itse toimia ohjaajana kokeessa, jossa hän on tuomarina.

Suomessa koe- ja kilpailutapahtumissa noudatetaan kulloinkin voimassaolevaa Kennelliiton kokeita koskevaa yleistä jääviyssääntöä.

Tuomari ei saa käytöksellään häiritä tai vaikuttaa koiran suoritukseen (määritettyä suoritustapaa ei saa muuttaa mitenkään, tämä koskee kaikkia osia). Tuomarin tulee valvoa, että koeohjeen määräyksiä noudatetaan. Mikäli kansainvälisen käyttökoirakokeen koeohjeen määräyksiä ja tuomarin ohjeita ei noudateta, tuomarilla on oikeus keskeyttää koe.

Osallistumisvaatimukset

Koiran on saavutettava vaadittu ikä viimeistään koepäivänä. Tästä ei saa tehdä mitään poikkeuksia. Voidakseen osallistua kokeeseen koiran on täytynyt suorittaa hyväksytysti BH-koe maaorganisaation kansallisten sääntöjen mukaan.

Suojelukokeeseen osallistuvalla koiranohjaajalla tulee olla Palveluskoiraliiton hyväksymä suojelulisenssi.

Kukin maaorganisaatio voi itse määrittää BH-kokeen alaikärajan, mutta se ei kuitenkaan saa olla alle 12 kk.

Suomessa BH-kokeen alaikäraja on 12 kk.

	Osallistumisvaatimus	Alaikäraja
IGP-1	BH	18 kk
IGP-2	IGP-1	19 kk
IGP-3	IGP-2	20 kk
IFH-1	BH	18 kk
IFH-2	IFH-1	19 kk
IGP-FH	BH	20 kk
IGP-FH	IFH-2	20 kk
FPr 1–3	BH	15 kk
UPr 1–3	BH	15 kk
GPr 1–3	BH	15 kk
GPr 1–3	BH	18 kk
SPr 1–3	BH	18 kk

Lyhenne FPr 1–3 viittaa pelkän jälkiosan (A) suoritukseen IGP-kokeen luokkien 1–3 mukaan, lyhenne UPr 1–3 IGP-kokeen tottelevaisuusosan (B) suoritukseen ja lyhenne SPr 1–3 IGP-kokeen suojeleosan (C) suoritukseen. Käyttökoirakoe GPr 1–3 sisältää vain IGP-koeluokkien 1–3 B- ja C-osat. Nämä kokeet voidaan suorittaa yksittäisinä osuuksina, mutta niistä ei voi saada koulutustunnusta.

Sellaisia kokeita ei saa järjestää, joissa on pelkkä suojeleosa.

Suomessa FPr-, UPr-, SPr- ja GPr-koeluokat saa järjestää vain IGP- ja IFH-kokeiden yhteydessä.

Ohjaaja saa näissä kokeissa vapaasti valita mihin luokkaan osallistuu ilman, että vaadittaisiin aikaisempi suoritus alemmassa luokassa.

Kokeisiin saavat osallistua kaikki koirat riippumatta niiden koosta, rodusta tai siitä, onko koira rekisteröity. Koetuomarin on määritettävä, onko koira fyysisesti kykenevä täyttämään koeohjeen vaatimukset.

Suomessa noudatetaan palveluskoirakoesäännön määräyksiä osallistumisoikeudesta.

Juoksuiset nartut saavat osallistua kaikkiin kokeisiin, mutta ne on pidettävä erillään muista osallistujista. Ne suorittavat osuuden A (jälkityöskentely) aikataulun mukaisesti ja muut osuudet kokeen lopuksi viimeisenä osallistujana.

Kantavat ja imettävät nartut, sairaat tai loukkaantuneet koirat sekä koirat, joiden epäillään sairastavan tarttuvaa tautia, on suljettava pois kokeesta. Epäselvissä tapauksissa päätöksen tekee eläinlääkäri. Kantavia ja imettäviä narttuja koskevan karenssin pituuden määrittää FCI tai maaorganisaatio erillisellä päätöksellä.

Suomessa narttu ei saa osallistua alle 30 vrk ennen odotettua penikoimista tai alle 42 vrk penikoimisen jälkeen.

Antidoping- ja rokotusmääräykset

Omistajansa kokeeseen ilmoittaman ja omistajansa tai ohjaajansa koealueelle tuoman koiran kudoksissa, kehon nesteissä ja eritteissä ei saa olla mitään FCI:n kiellettyjen aineiden listalla olevia aineita.

Dopingaineluettelo, valvonnan suoritushjeet ja mahdolliset sanktiot tämän säännön rikkomisesta löytyvät FCI:n asiaa koskevista määräyksistä. Maaorganisaatiot voivat laajentaa näitä määräyksiä oman harkintansa mukaan. Koirasta on esitettävä voimassa oleva todistus raivotautirokotuksesta.

Suomessa noudatetaan kulloinkin voimassa olevaa Kennelliiton antidopingsääntöä.

Yhteiskuntakelpoisuus

Koirat, jotka milloin tahansa kokeen aikana (ennen omaa suoritustaan, sen aikana tai sen jälkeen) purevat ihmistä tai toista koira, yrittävät purra, hyökkäävät tai yrittävät hyökätä, hylätään kokeesta. Koira menettää

kaikki pisteensä, siinäkin tapauksessa, että se olisi jo lopettanut oman suorituksensa. Kaksipäiväisissä koetapahtumissa hylkäys koskee myös toista päivää, eikä koira saa jatkaa suoritustaan seuraavana päivänä.

Koirat, jotka eivät ole yhteiskuntakelpoisia, on hylättävä välittömästi kokeesta. Tällaisen koiran ohjaajan on ennen seuraavaan kokeeseen tai kilpailuun osallistumista esitettävä todistus siitä, että koirakko on suorittanut uudelleen käyttäytymiskokeen ja siihen sisältyvän luoksepäästävyyden tarkastuksen hyväksytysti. Tuomarin on merkittävä koiran hylkäys koepäivänä kaikkiin hänelle esitettyihin koiran suoritustodistuksiin/kilpailukirjoihin omalla allekirjoituksellaan vahvistettuna.

Merkintä: *”Hylkäys puutteellisen yhteiskuntakelpoisuuden vuoksi, koiran on suoritettava käyttäytymiskoe ja siihen sisältyvä luoksepäästävyyden tarkastus uudelleen.”*

Suomessa vastaavan tuomarin on tehtävä Palveluskoiraliiton hallitukselle kilpailukieltoesitys (Palveluskoirakoesääntöä täydentävät ohjeet, kohta 20) koirasta, joka osoittaa ihmiseen kohdistuvaa aggressiivisuutta tai hyökkää aggressiivisesti toisen koiran kimppuun.

Osasuoritukset päivä- ja luokkakohtaisesti

FPr, UPr ja SPr, 1–3	1 osasuoritus
GPr 1–3	2 osasuoritusta
IFH-1, IFH-2 ja IGP-FH	3 osasuoritusta
Käyttäytymiskoe (BH)	2 osasuoritusta
IGP-1–3	3 osasuoritusta

FCl:n maaorganisaation myöntämiä arvokilpailuja varten maaorganisaatio voi määrittää erityismääräyksiä.

Kokeeseen osallistuja

Osallistujien tulee noudattaa kokeen viimeistä ilmoittautumispäivää. Ilmoittautuessaan kokeeseen osallistuja sitoutuu maksamaan koemaksun.

Mikäli osallistuja ei jostain syystä pääsekään osallistumaan kokeeseen, hänen tulee ilmoittaa tästä viipymättä vastaavalle toimitsijalle. Osallistujan on noudatettava kokeen järjestämisalueella voimassa olevia eläinlääketieteellisiä ja eläinsuojelumääräyksiä. Osallistujan on noudatettava tuomarin ja vastaavan toimitsijan ohjeita. Kokeeseen osallistujan tulee ohjata koiraansa urheilullisesti ja asianmukaisesti, ja hänen tulee osallistua kaikkiin ko. koeluokkaan kuuluviin koeosiin riippumatta muissa koeosissa saavuttamistaan tuloksista. Koe päättyy koetulosten julkistamiseen (palkintojenjako) ja koeasiakirjojen luovutukseen.

Kokeen minimiosallistujamäärä on 4 koiranohjaajaa koepäivää kohti. Päiväkohtainen minimiosallistujamäärä voidaan alittaa vain BH-kokeissa siinä tapauksessa, että samat koirat jatkavat samassa kokeessa johonkin muuhun koeluokkaan.

Suomessa kokeeseen tulee osallistua vähintään kaksi koiranohjaajaa.

Koiranohjaaja voi samalla koiralla osallistua samana päivänä vain yhteen kokeeseen. (Kaksipäiväisen kokeen katsotaan olevan yksi koe.) Ohjaaja saa kokeessa ohjata korkeintaan kahta koira. Koira voi yhdessä kokeessa saavuttaa vain yhden koulutustunnuksen. Poikkeus: BH-koe yhdistettynä toisen koelajin 1-luokkaan.

Edellytyksenä kokeeseen osallistumiselle on, että koiran omistaja ja ohjaaja ovat jonkun FCl:n tunnustaman maaorganisaation jäsenyhdistyksen jäseniä. Maaorganisaatio voi määrittää tästä poikkeavia määräyksiä vain BH-kokeisiin.

Liikuntavammainen osallistuja

Jos ohjaaja ei ruumiillisen vamman vuoksi pysty suorittamaan jotain liikettä oikein, hänen on ilmoitettava tästä tuomarille ennen kokeen alkua. Jos ohjaaja ei vammansa vuoksi voi ohjata koira vasemmalla puolellaan, hän voi ohjata koira vastaavasti oikealla puolellaan. Maaorganisaatiot voivat hyväksyä muitakin rajoitteita.

Suomessa poikkeavaan koiran ohjaamiseen kokeessa tulee anoa lupa Palveluskoiraliiton hallitukselta.

Pantapakko / Hihnan mukana pitäminen

Koiralla on oltava kaulassaan:

- yksirivinen, löysä pitkälenkkinen ketjukaulain.
- BH-kokeessa sallittuja ovat myös nahkakaulaimet, tekstiilipannat ja valjaat.

Jälkityöskentelyssä koiralla saa vaadittavan ketjukaulaimen lisäksi olla jälkivaljaat tai viranomaisen tunnusliivi. Ohjaajalla on oltava mukanaan talutin. Ohjaaja voi kantaa talutinta olkapäällään lukkopää vastakkaisella puolella, kuin koira, tai pitää sen koiralta näkymättömissä.

Kuonokoppavaatimus

Eri maissa voimassa olevia julkisella paikalla liikkuvia koiria koskevia määräyksiä on noudatettava. Maissa, joissa tällaiset säädökset sitovat ohjaajia ja koiria, koiralla saa esimerkiksi BH-kokeen liikenneosuudessa käyttää kuonokoppaa.

Vastuu

Koiran omistaja tai ohjaaja on vastuussa kaikista itse aiheuttamistaan tai koiransa aiheuttamista henkilö- ja omaisuusvahingoista. Hänellä tulee olla tätä varten koiranhaltijan vastuuvakuutus.

Suomessa vastuukysymyksissä noudatetaan Palveluskoiraliiton koesääntöä (Palveluskoirakoesääntö 4§).

Koiranohjaaja on vastuussa kaikista kokeen aikana mahdollisesti tapahtuvista vahingoista itsensä ja koiransa osalta. Koiranohjaajan on vapaaehtoisesti ja omalla vastuullaan noudatettava kaikkia tuomarin tai järjestäjän antamia ohjeita.

Rokotukset

Todistus koiran voimassa olevien määräysten mukaisista rokotuksista on vaadittaessa esitettävä tuomarille tai vastaavalle toimitsijalle ennen kokeen alkamista.

Suomessa noudatetaan kulloinkin voimassa olevia Kennelliiton rokotusmääräyksiä.

Palkintojenjako, kunniapalkinnot

Palkintojenjako järjestetään erikseen kullekin koelajille.

Pisteiden mennessä IGP-kokeessa luokissa 1–3 tasan, koirien järjestyksen määrää koeosan C pistemäärä. Jos myös koeosan C pisteet ovat samat, järjestyksen määrää koeosan B pistemäärä. Jos kaikkien kolmen koeosan pisteet ovat samat, koirat saavat saman sijoituksen (kaikissa koeluokissa). Tällöin seuraava sijoitus jää pois välistä. IGP-FH-kokeessa tasapistetilanteessa järjestyksen määrää korkeampi yksittäinen pistemäärä. Jos pistemäärä on sama kummaltakin jäljeltä, sijoitus jaetaan. Kaikkien kokeeseen osallistuneiden on oltava läsnä palkintojenjaossa. Koe päättyy vasta palkintojenjakoon ja koeasiakirjojen luovutukseen.

Suomessa koe päätetään vastaavan tuomarin ilmoituksella mahdollisen palkintojenjaon ja koeasiakirjojen luovutuksen jälkeen.

Valionarvo

FCI voi myöntää ”kansainvälisen käyttövalion” (CIT) arvon koiranohjaajan FCI:n alaiselle maaorganisaatiolle osoittaman hakemuksen pohjalta. CACIT:eista ja vara-CACIT:eista voidaan kilpailla kilpailuissa, joille FCI on myöntänyt ko. oikeuden ja jotka järjestetään korkeimmassa koeluokassa (luokka 3). CACIT-kilpailuihin on lähetettävä kutsu kaikille FCI:n alaisille maaorganisaatioille. Tällaiseen kokeeseen on kutsuttava vähintään kaksi tuomaria, joista vähintään toinen on jostain muusta FCI:n alaisesta maaorganisaatiosta. CACIT myönnetään koiralle tuomarin esityksestä. CACIT:ia ja vara-CACIT:ia voidaan ehdottaa vain koirille:

- jotka ovat saaneet näyttelystä vähintään arvosanan ”erittäin hyvä”.
- jotka ovat kokeessa saaneet vähintään kokonaisarvosanan ”erittäin hyvä”. CACIT:ia ei anota automaattisesti sijoituksen perusteella.
- jotka ovat FCI:n roturyhmässä 1, 2 tai 3 olevaa rotua, jolle on määritetty käyttökoe (palveluskoirat ja jälkikoirat).

Kansalliset käyttövaliosäännöt määrittää kukin maaorganisaatio. Yhdessä kokeessa voidaan jakaa vain yksi CACIT ja yksi vara-CACIT.

Kilpailukirja

Jokaisen kokeen tulos on kirjattava joko kilpailukirjaan tai rekisteritodistukseen. Kilpailukirjat myönnetään sen organisaation sääntöjen mukaan, jonka alainen koiranohjaaja on. Tuomarin ja tapauskohtaisesti vastaavan toimitsijan tulee tarkastaa kilpailukirja ja allekirjoittaa se. Kilpailukirjassa on oltava seuraavat tiedot: kilpailukirjan numero (jos kirjat on numeroitu), koiran nimi ja rotu, koiran tunnistusmerkintä (tatuointi, siru), koiran omistajan nimi, osoite ja mahdollinen jäsennumero, sekä koiran ohjaajan nimi ja mahdollinen jäsennumero, jos omistaja ei ole ohjaaja, osien A, B ja C tulos, kokonaispisteet, arvosana, VIK-arvostelu, tuomarin nimi ja tuomarin allekirjoitus.

VIK-arviointi: Osasuoritus C (koskee kaikkia koeluokkia)

VIK-arvioinnin tarkoituksena on kuvata koiran ominaisuuksia jalostuskäytön kannalta. VIK-arviointi ei vaikuta koiran koetulokseen tai sijoitukseen. VIK-arviointi alkaa liikkeestä vartiointi ja haukkuminen.

Arvioinnissa käytetään arvosanoja erinomainen (E), olemassaoleva (O) ja puutteellinen (P), ja arvioitavat ominaisuudet ovat: Viettiominaisuudet, Itsevarmuus ja Kuormitettavuus.

Koira, jonka VIK on **"erinomainen"**, osoittaa suurta työskentelyvalmiutta, selkeitä viettiominaisuuksia, määrätietoista liikkeiden suoritusta, itsevarmaa käyttäytymistä, erinomaista tarkkaavaisuutta ja poikkeuksellisen suurta kuormitettavuutta.

Koira, jonka VIK on **"olemassaoleva"**, osoittaa rajoittuneisuutta työskentelyvalmiudessa, viettiominaisuuksissa, itsevarmuudessa, tarkkaavaisuudessa ja kuormitettavuudessa.

Koira, jonka VIK on **"puutteellinen"**, osoittaa puutteita työskentelyvalmiudessa ja viettiominaisuuksissa, puuttuvaa itsevarmuutta ja riittämätöntä kuormitettavuutta.

Käskyt

Koeohjeessa esitetyt käskyt on tarkoitettu esimerkeiksi. Käskyjen tulee olla normaalisti sanottuja sanoja ja samaa käskysanaa on käytettävä joka kerta samalle toiminnolle. Luoksetulossa voidaan käskysanan "tänne" sijasta käyttää myös koiran nimeä. Risteilyssä voidaan luoksetulukäskyn lisäksi käyttää myös koiran nimeä. Muuten koiran nimen sanominen yhdessä käskysanan kanssa katsotaan kaksoiskäskyksi.

Maaorganisaatiot voivat määrätä, että kansallisissa kokeissa on käytettävä maaorganisaation määrittämiä käskysanoja, jotka on kerrottu organisaation Internet-sivuilla. Kaikissa tapauksissa ohjaajalla on kuitenkin oikeus antaa käskyt omalla äidinkielellään.

Suomessa ei ole määritetty kokeissa käytettäviä käskysanoja.

Kansainväliset määräykset / Erityismääräykset

FCI:n alaisilla maaorganisaatioilla on oikeus laajentaa yleisiä määräyksiä oman alueensa osalta, esim. osallistumisoikeus, eläinlääketieteelliset ja eläinsuojelumääräykset, terveysmääräykset.

Maailmanmestaruus- / Euroopan mestaruuskilpailut:

Maailmanmestaruus- / Euroopan mestaruuskilpailut järjestetään FCI:n kutakin lajia koskevien ohjeiden mukaan. Ohjeiden julkaisusta ja muutoksista päättää FCI:n Palveluskoirakomissio.

Kurinpidolliset toimet

Järjestäjä on vastuussa järjestyksen ja turvallisuuden ylläpidosta koko koealueella. Mikäli järjestystä ja turvallisuutta ei voida ylläpitää, vastaavalla tuomarilla on oikeus asiasta järjestäjän kanssa sopien keskeyttää tai päättää koe. Ohjaaja, joka rikkoo koeohjeen perusohjeita, eläinsuojelumääräyksiä tai hyvää tapaa vastaan, suljetaan pois kokeesta.

Tuomarin päätös on lopullinen eikä siitä voi valittaa. Tuomarin arvostelua julkisesti kritisoivat henkilöt voidaan poistaa koepaikalta ja seurauksena voi olla myös muita kurinpitotoimia. Perustelluissa tapauksissa, jotka eivät liity suoritettuun arvosteluun, vaan tuomarin tekemiin sääntörikkomuksiin, voidaan tehdä valitus. Valitus on toimitettava kirjallisena asianomaiselle yhdistykselle/liitolle. Valitus on tehtävä kokeen järjestäjälle, ja valituksessa on oltava valituksen tekijän allekirjoitus. Valitus on tehtävä 8 päivän kuluessa kokeen jälkeen. Valituksen hyväksyminen ei edellytä tuomarin arvostelun muuttamista. Videofilmiä ei hyväksytä todisteeksi. Maaorganisaation kurinpitomenettelyjä koskevat määräykset on huomioitava.

Suomessa noudatetaan kulloinkin voimassa olevaa Kennelliiton ”Yleistä valitusmenettelyä”

Hylkäys

Jos koira hylätään, se menettää kaikki siihen mennessä saamansa pisteet, myös muista koeosista aikaisemmin saamansa pisteet. Kilpailukirjaan ei merkitä arvosanaa (hyväksyntää) eikä pisteitä. Koiran suoritusta ei arvostella. Koirakko ei saa jatkaa suoritusta muissa koeosissa. Hylkäyksen syy merkitään kilpailukirjaan.

Hylkäyksen syy	Seuraus
Koira ottaa jälkiesineen suuhunsa eikä suostu irrottamaan siitä. Koira alkaa jäljestämisen aikana ajaa riistaa eikä sitä saada jatkamaan jäljestystä. Koira karkaa kokeen aikana eikä palaa takaisin kolmella käskyllä. Koira ei ole ohjaajan hallinnassa (esim. sivu-/selkäkuljetus); koira ei irrota kolmannellakaan käskyllä (yksi sallittu käsky ja kaksi lisäkäskyä) tai irrottaa vasta ohjaajan voimakkaasta vaikutuksesta. Koira puree (ei koske tönimistä) avustajaa muualle kehoon, kuin tähän tarkoitettuun suojahihaan. Koira erehtyy suojeluosuudessa luulemaan jotain muuta henkilöä (tuomari, koetoimitsija, jne.) kilpailuavustajaksi.	Hylkäys tottelemattomuuden vuoksi.
Koira ei läpäise luoksepäästävyyden tarkastusta.	Hylkäys puutteellisen luoksepäästävyyden vuoksi.
Ohjaajan epäurheilijamainen käytös (esim. motivointiesineen ja/tai makupalojen pitäminen mukana). Koeohjeen määräysten, eläinsuojelumääräysten tai hyvän tavan vastainen käytös. Epäily vilpillisestä toiminnasta käyttämällä kiellettyjä apuvälineitä.	Hylkäys epäurheilijamaisen käytöksen vuoksi.

Keskeytys

Jos koiran suoritus keskeytetään, se saa pitää kaikki siihen mennessä saamansa pisteet, myös pisteet jo aikaisemmin suoritetuista koeosista. Kilpailukirjaan merkitään koiran siihen mennessä saamat pisteet. Jos koira keskeytetään C-osassa, se saa C-osasta 0 pistettä, mutta saa pitää A- ja B-osista saamansa pisteet.

Keskeytyksen syitä

Kolme epäonnistunutta lähetyksetta jäljen lähetysalueella.

Koira poistuu jäljeltä yli johdattimen pituuden, tai ohjaaja ei noudata tuomarin kehotusta seurata koira.

Koira ei pääse jäljen loppuun maksimian kuluessa. **IFH ks. lajikohtaiset ohjeet.**

Koira jättää avustajan ennen kuin tuomari on kehottanut ohjaajaa poistumaan keskilinjalta, eikä sitä saada lähetettyä uudelleen avustajan luo, tai se jättää avustajan uudelleen.

Koira väistää puolustautumisliikkeessä.

Koira jättää avustajan ennen kuin tuomari on kehottanut ohjaajaa menemään koiran luo, ja/tai ohjaaja antaa koiralle käskyn pysyä avustajan luona.

Koira ei löydä avustajaa kolmannellakaan yrityksellä viimeisestä piilosta.

Keskeytyksen sairauden/loukkaantumisen vuoksi

Sairastuneen koiran osalta menetellään kokeessa seuraavasti:

Jos ohjaaja ilmoittaa koiransa sairastuneen sen jo suoritettua jonkun osan kokeesta, koeasiakirjoihin merkitään: *"keskeytyksen sairauden vuoksi"*. Koira saa pitää siihen asti saamansa pisteet, mutta sille ei anneta kokonaisarvosanaa. Huom: Tuomarilla on lisäksi oikeus keskeyttää koira suoritus myös vastoin ohjaajan näkemystä, jos hän arvioi koiran olevan sairas tai loukkaantunut. Näin on toimittava myös silloin, jos kokeessa on koiria, joiden ei iästään johtuvien ilmeisten syiden vuoksi voida eläinsuojelullisista syistä antaa suorittaa koetta. Merkintä esim. *"keskeytyksen loukkaantumisen vuoksi"*.

Luoksepäästävyyden tarkastus

Koiran luoksepäästävyyden arviointia jatketaan koko kokeen ajan (mukaan lukien palkintojenjako). Jos koira kokeen kuluessa osoittaa puutteita luoksepäästävyydessä, se ei voi läpäistä luoksepäästävyyden tarkastusta, vaikka se olisikin jo suorittanut muita koeosia hyväksytysti. Jos koira ei läpäise luoksepäästävyyden tarkastusta, syy tähän on merkittävä koeasiakirjoihin. Koira on hylättävä.

1. Luoksepäästävyyden tarkastus on suoritettava jokaisessa kokeessa ennen suoritusten alkua.
2. Tarkastus suoritetaan koiran kannalta neutraalissa paikassa. Paikka on valittava niin, ettei se ole liian lähellä suorituskenttää tai jälkimaastoa.
3. Jokainen koira tuodaan yksitellen tarkastukseen.
4. Tarkastuksen ajankohta on valittava niin, etteivät koirat joudu välittömästi sen jälkeen aloittamaan jälki- tai kenttäsuoritustaan.
5. Koira tuodaan tarkastukseen kytkettynä (lyhyt talutin – ei jälkivaljaita). Koira on tuotava tarkastukseen hallinnassa.

Luoksepäästävyyden tarkastukselle ei ole määritetty vakiokaavaa. Tuomari päättää tarkastuksen suorittamisesta, mutta tuomareiden välillä ei saa olla tässä suhteessa suuria eroja. Mitä vähemmän tuomari noudattaa jotain kaavaa suorittaessaan luoksepäästävyyden tarkastuksen, sitä sujuvammin ja turvallisemmin se tapahtuu. Luoksepäästävyyden tarkastus suoritetaan normaalissa ympäristössä eikä tarkoituksena ole haastaa koira tavalla, joka saisi koiran reagoimaan. Erityisesti on vältettävä koiran ärsyttämistä. Tunnistusmerkinnän tarkastaminen on pakollinen osa luoksepäästävyyden tarkastusta. Tuomari tarkkailee koira koko kokeen ajan ja mikäli hän havaitsee puutteita koiran käytöksessä, hänen tulee suorittaa tarkempi tarkastus (esim. ampumalla laukauksia). Toistot ovat sallittuja tätä tarkoitusta varten.

Jos koira, joka on jo läpäissyt luoksepäästävyyden tarkastuksen, kokeen edetessä osoittaa luonnepuutteita, voi tuomari sulkea koiran pois kokeesta. Kilpailukirjaan tulee tällöin merkintä "ei läpäissyt luoksepäästävyyden tarkastusta". BH-koe ei sisällä laukausvarmuuden tarkastusta. BH-koetta ei saa järjestää niin, että IGP-kokeeseen osallistuvat ja BH-kokeeseen osallistuvat koirat suorittavat kokeen yhtä aikaa. (BH-kokeessa ei ammuta)

Luoksepäästävyys tarkastuksen tulos

Koiran positiivinen käytös = läpäisee tarkastuksen:

- Koira on itsevarma
- Koira on rauhallinen, varma ja tarkkaavainen
- Koira on vilkas ja tarkkaavainen
- Koiran käytös on neutraalia ja asiallista.

Rajatapaus = tarkkaillaan erityisesti edelleen:

- Koira on rauhaton, mutta ei aggressiivinen, kokeen edetessä kuitenkin käyttäytyy neutraalisti
- Koira ärsyyntyy helposti, mutta rauhoittuu kuitenkin suorituksen aikana.

Koirat, jotka eivät läpäise tarkastusta eivätkä saa suorittaa koetta:

- Epävarmat ja pelokkaat koirat, väistävät ihmistä
- Hermostuneet, aggressiiviset koirat, pelkopurijat
- Purevat koirat.

Tunnistusmerkinnän tarkastus

Tunnistusmerkinnän tarkastus on pakollinen osa luoksepäästävyys tarkastusta. Tarkastus voi olla joko tatuoinnin tarkastus tai sirun tarkastus, joka suoritetaan sirunlukijan avulla. Rekisteröimättömillä koirilla, joilla ei ole tunnistetatuointia, on oltava tunnistesiru. Tuomarin on merkittävä koeasiakirjoihin, että tarkastus on suoritettu. Jos tatuointi on epäselvä, asiakirjoihin on kuitenkin merkittävä ne numerot, joista saa selvää. Tatuointinumeron on vastattava ohjaajan esittämää rekisterikirjaa. Epäselvissä tilanteissa (esim. numeroa ei voida lukea) on asiasta tehtävä huomautus koeasiakirjoihin. Jos ohjaaja on antanut sirutun koiran jossain muussa maassa tai hankkinut sirutetun koiran jostain muusta maasta, ohjaajan on huolehdittava siitä, että sirun lukemiseen tarvittava lukulaite on käytettävissä. Jos koiraa ei pystytä varmasti tunnistamaan, se ei saa osallistua mihinkään kokeeseen. Jos tuomari ei löydä sirua, hän pyytää ohjaajaa suorittamaan sirun paikannuksen itse. Sen jälkeen tuomari tarkastaa sirun uudelleen. Tuomarin täytyy voida koskea koiraan esim. sirunlukijalla.

Suomessa noudatetaan kulloinkin voimassa olevaa Kennelliiton ohjetta tunnustusmerkinnän tarkistamisesta.

Laukausarat koirat

Mitä tarkoitetaan ilmaisulla ”koira on laukausarka”?

Esimerkki: Koira nousee ylös, vaikuttaa pelokkaalta ja poistuu paikalta.

Koira osoittaa pelkoreaktion.

- Siirtyä ohjaajan luo
- Osoittaa paniikinomaista pelkoa ja yrittää paeta tai pakenee paikalta
- Osoittaa paniikinomaista pelkoa ja ryntäilee ympäriinsä.

Arvioinnissa on harkittava, onko kyseessä koulutusvirhe, tai koiran ylösnouseminen ym. ei johdukaan laukauksista. Epäselvissä tilanteissa tuomarin on määritettävä koiran suhtautuminen laukauksiin määrittämällä ohjaaja kytkemään koira noin 2 m pitkään taluttimeen. Sen jälkeen ammutaan lisälaukauksia noin 15 askeleen päässä koirasta ja koiran on pysyttävä paikallaan talutin löysänä.

Arvosanat

Koiran suoritus arvostellaan arvosanoilla ja pisteillä. Arvosanojen ja niiden mukaisten pisteiden tulee vastata liikkeen suoritusta.

Pistetaulukko

Maksimi-pisteet	Erinomainen	Erittäin hyvä	Hyvä	Tyydyttävä	Puutteellinen
5	5,0	4,5	4,0	3,5	3,0 – 0
10	10,0	9,5 – 9,0	8,5 – 8,0	7,5 – 7,0	6,5 – 0
15	15,0 – 14,5	14,0 – 13,5	13,0 – 12,0	11,5 – 10,5	10,0 – 0
20	20,0 – 19,5	19,0 – 18,0	17,5 – 16,0	15,5 – 14,0	13,5 – 0
30	30,0 – 29,0	28,5 – 27,0	26,5 – 24,0	23,5 – 21,0	20,5 – 0
35	35,0 – 33,0	32,5 – 31,5	31,0 – 28,0	27,5 – 24,5	24,0 – 0
60	60,0 – 58,0	57,5 – 54,0	53,5 – 48,0	47,5 – 42,0	41,5 – 0
70	70,0 – 66,5	66,0 – 63,0	62,5 – 56,0	55,5 – 49,0	48,5 – 0
100	100,0 – 96,0	95,5 – 90,0	89,5 – 80,0	79,5 – 70,0	69,5 – 0
200	200 – 192	191 – 180	179 – 160	159 – 140	139 – 0
300	300 – 286	285 – 270	269 – 240	239 – 210	209 – 0

Prosenttiosuudet

Arvosana	Annettu	Vähennetty
Erinomainen	= vähintään 96 %	tai vähennetty korkeintaan 4 %
Erittäin hyvä	= 95–90 %	tai vähennetty 5–10 %
Hyvä	= 89–80 %	tai vähennetty 11–20 %
Tyydyttävä	= 79–70 %	tai vähennetty 21–30 %
Puutteellinen	= alle 70 %	tai vähennetty 31–100 %

Yksittäisten liikesuoritusten pisteytys

Osasuorituksien kokonaisarvostelussa käytetään vain kokonaisia pisteitä. Yksittäisistä liikesuorituksista voidaan kuitenkin antaa pisteen murto-osia. Jos osasuorituksen laskettu kokonaispistemäärä päättyy pisteen murto-osatulokseen, tulos pyöristetään osasuorituksen kokonaisvaikutelman perusteella ylös- tai alaspäin. Seuraavaan koeluokkaan siirtymiseen vaaditaan jokaisesta osasta vähintään arvosana tyydyttävä (70 % kokonaispistemäärästä).

Kilpailuavustajia koskevat määräykset

A) Edellytykset avustajana toimimiselle koeosassa "C"

1. Koeohjeen ohjeet ja määräykset koskien avustajan toimintaa on huomioitava.
2. Koeosassa "C" avustajana toimiva henkilö on koepäivänä tuomarin apulainen.
3. Oman henkilökohtaisen turvallisuutensa sekä myös vakuutusoikeudellisten syiden vuoksi avustajan tulee käyttää suojavaatetusta (suoja housut, suojatakki, suojahiha, nivussuoja ja mahdollisesti käsisuoja) niin koulutustilanteissa kuin kokeissa ja kilpailuissakin.
4. Avustajan tulee valita jalkineensa sään ja alustan mukaan siten, että ne ovat tukevat ja luistamattomat.
5. Tuomari antaa ohjeet avustajalle ennen koeosan "C" alkamista. Avustajan tulee toimia tarkalleen tuomarin ohjeiden mukaan.
6. Avustajan tulee niiltä osin kuin koeohjeessa määrätään noudattaa koiranohjaajan ohjeita silloin, kun ohjaaja ottaa patukan avustajalta. Hänen täytyy antaa koiranohjaajalle mahdollisuus ottaa koira uudelleen perusasentoon ennen sivu- ja selkikuljetusta.
7. Yhdistysten järjestämät kokeet voidaan viedä läpi käyttäen yhtä avustajaa. Avustaja voidaan vaihtaa kerran kokeen aikana yhdistysten järjestämissä kokeissa, jos avustaja osallistuu myös itse kokeeseen. Valtakunnallisissa kilpailuissa, kuten esim. otteluissa, karsintakokeissa, mestaruuskilpailuissa jne. on yleensä käytettävä vähintään kahta avustajaa. Kaikissa kokeissa voidaan käyttää koiranohjaajan kanssa samassa taloudessa asuvaa avustajaa.

B) Perusohjeet avustajan toiminnalle kokeissa:

1. Yleistä:

Kokeessa tuomarin tulee arvioida koiran koulutustaso ja mahdollisuuksien mukaan koiran laatu (esim. viettiminaisuudet, kuormitettavuus, itsevarmuus ja ohjattavuus). Tuomari pystyy arvostelemaan objektiivisesti vain sen, mitä hän kokeen aikana näkee ja kuulee. Tämän vuoksi, sekä ennen kaikkea kokeen urheilullisen luonteen säilyttämiseksi (eli olosuhteet ovat mahdollisimman samanlaiset kaikille osallistujille) on oleellista, että avustajan toiminta tuottaa tuomarille kauttaaltaan selkeän kuvan koirasta. Tämän vuoksi avustaja ei voi päättää oman mielensä mukaan, miten osasuoritus "C" suoritetaan. Lisäksi avustajan tulee noudattaa useita erilaisia määräyksiä. Tuomarin tulee yksittäisten liikkeiden kautta arvioida koeosan "C" tärkeimmät arvostelukriteerit. Näitä kriteereitä ovat esim. kuormitettavuus, itsevarmuus, viettiminaisuudet, ohjattavuus. Lisäksi arvioidaan koiran puruotteen laatu. Tämän vuoksi avustajan tulee esim. puruotteen arvostelua varten antaa koiralle mahdollisuus ylipäänsä saada "hyvä puruote", ja esim. kuormitettavuuden arvioinnissa on välttämätöntä, että avustaja kykenee olemaan riittävän kuormittava. Tämän vuoksi tulee pyrkiä mahdollisimman yhtenäiseen avustajatoimintaan, joka mahdollistaa koirien arvostelun vaatimusten mukaisesti.

2. "Vartiointi ja haukkuminen"

Avustaja seisoo – koiranohjaajan ja koiran näkymättömissä – hihakäsi kevyesti koukistettuna ja vartalo "uhkaamattomassa" asennossa osoitetussa piilossa. Suojahiha toimii vartalon suojana. Avustaja tarkkailee koiraa vartiointin ja haukkumisen aikana, kaikki ärsyttävät ja avustavat liikkeet ja asennot ovat kiellettyjä. Avustaja pitää patukkaa sivullaan alaspäin.

3. "Avustajan pakoyrityksen estäminen"

Liikesuorituksen "vartiointi ja haukkuminen" jälkeen avustaja siirtyy piilosta koiranohjaajan komennolla normaalia kävelyvauhtia tuomarin osoittamaan paikkaan (merkitty pakopaikka). Avustajan tulee sijoittua niin, että ohjaaja voi asettaa koiransa 5 askeleen etäisyydelle paikalle, joka on myös merkitty, sivuttain avustajan suojahihan puolelle. Ohjaajan tulee tietää, mihin suuntaan pako tapahtuu.

Tuomarin merkistä avustaja tekee nopean ja voimakkaan pakoyrityksen juosten suoraan pakosuuntaan. Avustajan juoksu ei saa olla liioiteltua eikä hallitsematonta. Avustajan tulee pitää suojahihaa niin, että koiralla on optimaalinen purumahdollisuus. Avustaja ei ennen pakoyritystä saa missään tapauksessa kääntyä koiraa kohti, mutta hän saa kuitenkin pitää koiran näkökentässään. Suojahihaa ei saa paon aikana vetää pois koiran ulottuvilta. Kun koira on käynyt kiinni, avustaja jatkaa juoksemista suoraan eteenpäin lopettaen samalla suojahihan liikuttamisen ja vetäen sen tiukasti kiinni vartalonsa. Tuomari määrää avustajan pakomatkan pituuden. Avustaja keskeyttää pakoyrityksen tuomarin ohjeen mukaan. Kun avustaja suorittaa pakoyrityksen asianmukaisen dynaamisesti, tuomarilla on optimaalinen mahdollisuus arvioida koiran suoritus. Avustaja ei saa tehdä mitään avustavia toimintoja, esim. suojahihan liioiteltu tarjoaminen ennen kiinnikäyntiä, ärsytyshuudot tai patukan iskut suojahousuihin ennen pakoyrityksen aloittamista tai sen aikana, suojahihan pitäminen jännitteettömänä kiinnikäymisen jälkeen, pakovauhdin pienentäminen, pakoyrityksen keskeyttäminen ilman tuomarin lupaa jne. Liikkeen lopetus, ks. kohta 9 (koskee kaikkia liikesuorituksia)

4. "Hyökkäyksen torjuminen vartiointivaiheessa"

Vartiointivaiheen jälkeen avustaja suorittaa tuomarin merkistä hyökkäyksen koiraa kohti. Hyökkäyksen yhteydessä patukka nostetaan uhkaavalla liikkeellä koiran yläpuolelle, mutta koiraa ei kuitenkaan lyödä. Samalla avustaja liikkuu koiraa kohti suoraan edestä päin. Suojahiha pidetään tässä vaiheessa tiiviisti vartalossa kiinni ja vartalon edessä. Kun koira on käynyt kiinni hihaan, avustajan tulee liikkua niin, että koira asettuu sivuttain. Avustaja ei saa kääntyä pois päin hyökkäysvaiheessa. Avustajan tulee painostaa kaikkia koiria samaan suuntaan. Tuomarin tulee sijoittua niin, että hän pystyy arvioimaan kaikkien koirien käytöksen hyökkäysvaiheessa, kuormitusvaiheessa, purun aikana, irrotuksessa ja vartiointivaiheessa. Avustaja ei saa painostaa koiraa ohjaajan suuntaan.

Pehmytpatukalla suoritettavan patukkakuormitustestin tulee kohdistua lapoihin ja säkäalueelle. Patukkakuormitustestit on suoritettava kaikille koirille yhtä voimakkaana. Kuormitukset tehdään niissä liikkeissä, joissa tapahtuu ”hyökkäys vartiointivaiheessa”. Patukkakuormitukset tehdään noin 4–5 askeleen jälkeen kuormitusvaiheessa. Sen jälkeen avustaja painostaa koira taas 4–5 askeleen matkalla. Tällöin patukkaa käytetään taas koiran uhkaamiseen.

Tuomari määrää kuormitusvaiheen pituuden. Avustaja keskeyttää hyökkäyksen tuomarin ohjeen mukaan. Kun avustaja suorittaa hyökkäyksen asianmukaisen dynaamisesti, tuomarilla on optimaalinen mahdollisuus arvioida koiran suoritus. Avustaja ei saa tehdä mitään avustavia toimintoja, esim. suojahihan tarjoaminen ennen kiinnikäyntiä, ärsytyshuudot tai patukan iskut suojahousuihin ennen hyökkäyksen aloittamista, suojahihan pitäminen jännitteettömänä kiinnikäymisen jälkeen kuormitusvaiheen aikana, kuormituksen ja patukkakuormitustestien voimakkuuden vaihtelu, kuormituksen keskeyttäminen ilman tuomarin lupaa, jos koira osoittaa puutteellista kuormitettavuutta, jne. Liikkeen lopetus, ks. kohta 9.

5 ”Selkäkuljetus” (koeluokat IGP-2 ja IGP-3)

Avustaja kävelee koiranohjaajan komennosta normaalia kävelyvauhtia noin 30 askeleen selkäkuljetusmatkan. Tuomari määrää kuljetusreitit. Avustaja ei saa kuljetuksen aikana tehdä mitään nykiviä liikkeitä. Avustajan tulee pitää patukkaa ja suojahihaa siten, etteivät ne ärsytä koira. Varsinkin patukka on pidettävä näkymättömissä. Avustajan tulee liikkua samalla askelnopeudella kaikkien koirien kanssa.

6 Selkäkuljetuksen päätös koeluokka IGP-2:

Tuomarin merkistä avustaja pysähtyy kuljettuaan noin 30 askelta. Ohjaaja siirtyy avustajan luo ja ottaa patukan häneltä pois. Koiran on tällöin oltava perusasennossa. Tämän jälkeen suoritetaan sivukuljetus tuomarin luo.

7 ”Hyökkäys koira kohti selkäkuljetuksen aikana” (koeluokka IGP-3)

Hyökkäys selkäkuljetuksen aikana tapahtuu liikkeestä tuomarin annettua merkin. Avustaja suorittaa hyökkäyksen pyörittämällä dynaamisesti ympäri oikealle tai vasemmalle ja juoksemalla voimakkaasti kohti koira. Avustaja liikuttaa patukkaa koiran yläpuolella uhkaavasti. Avustajan tulee vastaanottaa koira pysähtymättä, suojahihaa joustavasti liikuttaen. Koiran vastaanotossa avustajan tulee – mikäli tarpeen – kiertää vartaloon koiran liike-energian vaimentamiseksi. Suojahihan lisäliikuttamista on vältettävä. Kun koira on käynyt kiinni hihaan, avustajan tulee liikkua niin, että koira asettuu sivuttaan. Avustajan tulee painostaa kaikkia koiria samaan suuntaan. Tuomarin tulee sijoittua niin, että hän pystyy arvioimaan kaikkien koirien käytöksen hyökkäysvaiheessa, kuormitusvaiheessa, purun aikana, irrotuksessa ja vartiointivaiheessa. Avustaja ei saa painostaa koira ohjaajan suuntaan.

Tuomari määrää kuormitusvaiheen pituuden. Avustaja keskeyttää kuormituksen tuomarin ohjeen mukaan. Kun avustaja suorittaa hyökkäyksen asianmukaisen dynaamisesti, tuomarilla on optimaalinen mahdollisuus arvioida koiran suoritus. Avustaja ei saa tehdä mitään avustavia toimintoja, esim. liioiteltu kallistuminen sivulle ennen kiinnikäyntiä, suojahihan tarjoaminen ennen kiinnikäyntiä, ärsytyshuudot tai patukan iskut suojahousuihin hyökkäyksen alussa, suojahihan pitäminen jännitteettömänä kiinnikäymisen jälkeen kuormitusvaiheen aikana, kuormituksen voimakkuuden vaihtelu, kuormituksen keskeyttäminen ilman tuomarin lupaa, jos koira osoittaa puutteellista kuormitettavuutta, jne. Liikkeen lopetus, ks. kohta 9.

8 **”Liikkuvan avustajan hyökkäys koiraa kohti”**

IGP-1: 30 metriä, IGP-2: 40 metriä, IGP-3: 50 metriä

Koeluokissa IGP-1 ja IGP-2 avustaja jää seisomaan paikkaan, missä osa 1 loppui. Ohjaaja ohjeistetaan siirtymään koirineen liikkeen aloituskohtaan.

Luokassa IGP-3 avustaja lähtee tuomarin merkistä hänelle osoitetusta piilosta juosten poikittain kentän läpi kohti keskilinjaa ja hyökkää juoksua keskeyttämättä kohti ohjaajaa ja koiraa huutaen uhkaavasti ja liikuttaen patukkaa uhkaavasti edessään.

Avustajan tulee vastaanottaa koira tilanteen vaatimalla tavalla suojahihaa joustavasti liikuttaen. Koiran vastaanotossa avustajan tulee – mikäli tarpeen – kiertää vartaloaan koiran liike-energian vaimentamiseksi. Avustaja ei missään tapauksessa saa väistää koiran ympäri. Kun koira on käynyt kiinni hihaan, avustajan tulee liikkua niin, että koira asettuu sivuttaisiin ja käynnistää kuormitusvaiheen suoraan eteenpäin. Koiraan ei saa missään tapauksessa törmätä tai kulkea sen yli. Avustajan tulee painostaa kaikkia koiria samaan suuntaan. Tuomarin tulee tämän mukaisesti sijoittua niin, että hän pystyy arvioimaan kaikkien koirien käytöksen hyökkäysvaiheessa, kuormitusvaiheessa, purun aikana, irrotuksessa ja vartiointivaiheessa. Avustaja ei saa painostaa koiraa ohjaajan suuntaan.

Tuomari määrää kuormitusvaiheen pituuden. Avustaja keskeyttää kuormituksen tuomarin ohjeen mukaan. Kun avustaja suorittaa hyökkäyksen asianmukaisen dynaamisesti, tuomarilla on optimaalinen mahdollisuus arvioida koiran suoritus. Avustaja ei saa tehdä mitään avustavia toimintoja, esim. hyökkäysnopeuden pienentäminen, koiran vastaanotto paikallaan seisten, liioiteltu kallistuminen sivulle ennen kiinnikäyntiä, koiran päälle juokseminen, suojahihan tarjoaminen ennen kiinnikäyntiä, suojahihan pitäminen jännitteettömänä kiinnikäymisen jälkeen kuormitusvaiheen aikana, kuormituksen voimakkuuden vaihtelu, kuormituksen keskeyttäminen ilman tuomarin lupaa, jos koira osoittaa puutteellista kuormitettavuutta, jne. Liikkeen lopetus, ks. kohta 9 (koskee kaikkia liikesuorituksia).

9 **”Puolustautumisliikkeiden lopetus”**

Kaikki puolustautumisliikkeet on lopetettava siten, että tuomari pystyy arvioimaan koiran käyttäytymisen puruvaiheessa, irrotuksessa ja vartiointivaiheessa (avustaja ei saa olla selkä päin tuomaria, hänen on pidettävä katsekontakti tuomariin). Puolustautumisliikkeen loppuessa avustajan tulee vähentää koiran vastustamista ja lopettaa uhkaavat liikkeet ilman, että hän selvästi löysäisi suojahihaa. Suojahihaa ei saa pitää korkealle ylös koukistettuna, vaan samassa asennossa, kuin liikesuorituksen aikanakin. Patukka on pidettävä koiralta näkymättömissä, avustajan vartalon sivulla alaspäin osoittaen. Avustaja ei saa tehdä mitään irrotusta auttavia toimintoja. Irrotuksen jälkeen avustaja säilyttää koiran näkökentässään, mutta ei saa tehdä mitään ärsytysliikkeitä tai auttavia toimintoja. Säilyttääkseen katsekontaktin koiraan avustaja voi liikkeen lopetusvaiheessa koiran mahdollisesti liikkua avustajan ympäri seurata koiran liikettä rauhallisesti nykiviä liikkeitä välttämällä.

10 **”Koiran epävarmuus ja epäonnistuminen”**

Jos koira puolustautumisliikkeessä ei käy kiinni tai kuormitusvaiheessa menettää otteensa ja irrottaa hihasta, avustajan tulee jatkaa koiran painostamista, kunnes tuomari keskeyttää liikkeen. Avustaja ei saa tällaisessa tilanteessa tehdä mitään auttavia toimintoja tai lopettaa liikettä ilman tuomarin lupaa. Jos koira ei irrota, avustaja ei saa auttaa sitä irrottamaan siirtämällä patukan tiettyyn asentoon tai liikuttamalla patukkaa. Jos koiralla on taipumus jättää avustaja vartiointivaiheessa, avustaja ei auttaa koiraa pysymään avustajan luona koiraa ärsyttämällä. Avustajan tulee kaikissa liikesuorituksissa ja suoritusten osissa käyttäytyä koeohjeen määräämällä tavalla joko aktiivisesti tai neutraalisti. Jos koira vartiointivaiheessa tönii avustajaa tai puree suojahihaa, avustajan tulee välttää torjuntaliikkeitä.

KOEKOHTAISET MÄÄRÄYKSET

Käyttäytymiskoe sisältäen liikenteeseen suhtautumisen BH

Kokeeseen voivat osallistua kaikki koiranohjaajat, jotka esittävät todistuksen siitä, että ovat jo aiemmin suorittaneet hyväksytysti maaorganisaation määräysten mukaisesti järjestetyn teoriakokeen, tai virallisen todistuksen teoriaosaamisestaan. Kokeeseen saavat osallistua kaikenrotuiset ja -kokoiset koirat. Maaorganisaatiot määrittävät osallistumisoikeuden alaikärajan, jonka on kuitenkin oltava vähintään 12 kuukautta.

Yllä oleva vaatimus ei ole voimassa Suomessa. Suomessa BH-kokeen alaikäraja on 12 kk.

Koira, joka ei saavuta vaadittua 70 % pisteistä osassa A ("käyttäytymiskoe koulutuskentällä"), ei saa osallistua osaan B ("liikenteeseen suhtautuminen"). Kokeen päättyessä tuomari ei anna pistemäärää, vaan pelkästään arvostelun muodossa "hyväksytty" tai "ei hyväksytty" ja arvosanan. Koira läpäisee kokeen, kun se saavuttaa 70 % maksimipistemäärästä osassa A ja osassa B tuomari arvioi kaikki suoritukset riittäviksi. Tuomari voi kuitenkin järjestäjän pyynnöstä sijoittaa osallistujat paremmuusjärjestykseen palkintojenjakoa varten. Käyttäytymiskokeen suoritus on vaatimus kaikkiin muihin tämän koeohjeen mukaisiin kokeisiin. Epäonnistuneen kokeen uusimisella ei ole karenssiaikaa, mutta samassa kokeessa (kaksipäiväiset kokeet) kokeen voi suorittaa vain kerran. Kaikki koetulokset merkitään kokeesta annettavaan todistukseen riippumatta siitä, läpäiseekö koira kokeen vai ei.

Kokeen kuvaus: Käyttäytymiskoe sisältäen liikenteeseen suhtautumisen

BH-koe ei sisällä laukausvarmuuden tarkastusta.

Liikekohtaiset vaatimukset yleisessä osassa olevien liikekuvausten mukaisesti.

Kytkeytyä seuraaminen	15 pistettä
Vapaana seuraaminen	15 pistettä
Huom: BH-koetta koskeva erityismääräys yleisessä osassa	
Istumisliike	10 pistettä
Huom: BH-koetta koskeva erityismääräys yleisessä osassa	
Maahanmeno ja luoksetulo	10 pistettä
Huom: BH-koetta koskeva erityismääräys yleisessä osassa	
Paikallaolo häiriön alaisena	10 pistettä

Liikenteeseen suhtautuminen

Yleistä

Seuraavat liikkeet on suoritettava koulutuskentän ulkopuolella sopivalla taajama-alueella. Tuomari määrittää yhdessä vastaavan toimitsijan kanssa missä paikoissa ja miten liikkeet suoritetaan yleisillä paikoilla (kadut, tiet ja aukiot). Koe ei saa häiritä yleistä liikennettä. Osan B läpiviemiseen kuuluu sen luonteen vuoksi runsaasti aikaa. Suoritusvaatimuksia ei saa lieventää niin, että jos koiria on runsaasti, ne arvostellaan vain ylimalkaisesti. Osan B yksittäisistä liikkeistä ei anneta pisteitä. Kokeen tämän osan läpäisemiseen vaikuttaa koiran liikenteeseen/ihmisiin suhtautumisesta saatava yleisvaikutelma. Liikkeiden kuvaukset ovat ohjeellisia ja tuomari voi mukauttaa liikkeitä paikallisten olosuhteiden mukaan. Tuomarilla on epäselvissä arvostelutapauksissa oikeus suorittaa liikkeet koiralla uudelleen tai muuntaa liikkeiden suoritustapaa.

Kokeen kulku

(Seuraavat liikekuvaukset ovat vähimmäisvaatimuksia, joita maaorganisaatiot voivat laajentaa)
 Suomessa noudatetaan näitä vähimmäisvaatimuksia.

Suhtautuminen henkilöryhmään

Tuomarin merkistä ohjaaja kulkee koira kytkeytyä kadun jalankulkuun varatulla osalla. Tuomari seuraa ohjaajaa ja koira sopivalla etäisyydellä. Koiran tulee seurata ohjaajaa halukkaasti tämän vasemmalla puolella – lapa ohjaajan polven kohdalla – talutin löysänä. Koiran tulee suhtautua välinpitämättömästi jalankulkijoihin ja ajoneuvoihin. Tämän liikkeen aikana ohjaajan edestä poikittain koiranohjaajan kulkusuuntaan nähden juoksee henkilö (sovittu henkilö). Koiran tulee suhtautua henkilöön neutraalisti ja välinpitämättömästi. Tämän jälkeen ohjaaja ja koira kulkevat väljästi seisovan, vähintään 6 henkilöstä koostuvan ryhmän läpi. Yksi ryhmän

henkilöistä puhuttelee ja kättelee ohjaajaa. Koiran tulee ohjaajan komennolla istua tai mennä maahan ohjaajan viereen ja pysyä rauhallisena lyhyen keskustelun ajan.

Suhtautuminen polkupyöräilijöihin

Ohjaaja kulkee kytketyn koiran kanssa tietä pitkin, jolloin takaa tuleva pyöräilijä ohittaa ohjaajan antaen samalla äänimerkin pyörän kellolla. Pyöräilijä jatkaa kauemmaksi eteenpäin, kääntyy ja palaa ohjaajaa ja koiraa vastaan, antaen jälleen äänimerkin. Ohitus tapahtuu siten, että koira on ohjaajan ja pyöräilijän välissä. Koiran tulee suhtautua pyöräilijään välinpitämättömästi.

Suhtautuminen autoihin

Ohjaaja kulkee kytketyn koiran kanssa usean pysäköidyn auton ohi. Ohjaajan ohittaessa autot yksi autoista käynnistetään. Ohjaajan ollessa toisen auton kohdalla sen ovi lyödään kiinni. Ohjaajan ja koiran jatkaessa matkaansa heidän viereensä pysähtyy auto. Auton ikkuna avataan ja ohjaajalta kysytään jotain tietoa. Koiran tulee tällöin ohjaajan käskystä istua tai mennä maahan. Koiran tulee suhtautua rauhallisesti ja välinpitämättömästi autoihin ja liikenteen meluun.

Suhtautuminen lenkkeilijöihin tai rullaluistelijoihin

Ohjaaja kulkee kytketyn koiran kanssa rauhallista tietä pitkin. Vähintään kaksi lenkkeilijää ohittaa ohjaajan ja koiran vauhtiaan muuttamatta. Kun lenkkeilijät ovat poistuneet, kaksi uutta lenkkeilijää tulee ohjaajaa ja koiraa vastaan ja juoksee näiden ohi vauhtiaan muuttamatta. Koiran ei tarvitse seurata ohjaajaa tiivistä, mutta se ei saa kuitenkaan häiritä takaa ohittavia tai vastaantulevia henkilöitä. Ohjaaja saa kommentaa koiran istumaan tai maahan lenkkeilijöiden kohtaamisen ajaksi. Lenkkeilijöiden sijasta ohjaajan ja koiran voi kumpaankin suuntaan ohittaa yksi tai kaksi rullaluistelijaa.

Suhtautuminen muihin koiriin

Koiran tulee suhtautua välinpitämättömästi ohitettavaan ja vastaantulevaan, ohjaajansa kanssa liikkuvaan toiseen koiraan. Ohjaaja saa toistaa ”seuraa”-käskyn tai kommentaa koiran kohtaamisen ajaksi istumaan tai maahan.

Liikenteen keskelle hetkellisesti yksin kytkettynä jätetyn koiran käyttäytyminen, suhtautuminen eläimiin

Tuomarin merkistä ohjaaja kulkee kytketyn koiran kanssa kohtuullisen vilkkaan kadun jalankulkijoille varatulla osalla. Jonkun matkan kuljettuaan ohjaaja pysähtyy tuomarin merkistä ja kiinnittää koiran taluttimen aitaan, seinärenkaaseen tai vastaavaan. Ohjaaja poistuu näkyvistä johonkin myymälään tai jonkun muun rakennuksen sisäänkäyntiin. Koira saa seisoa, istua tai maata. Ohjaajan ollessa poissa joku henkilö (sovittu henkilö) kulkee kytketyn koiran kanssa koetta suorittavan koiran ohi, sivusuunnassa noin 5 askeleen etäisyydellä. Yksin jätetyn koiran tulee pysyä rauhallisena ohjaajan poissaolon ajan. Se ei saa reagoida ohittavaan koiraan (joka ei saa olla haukkuvaa tyyppiä) aggressiivisesti (voimakas vetäminen hihnassa ja jatkuva haukkuminen). Tuomarin merkistä ohjaaja noutaa koiran. Huom: Kokeesta vastaava tuomari voi päättää, suorittaako jokainen koira kaikki liikkeet peräjälkeen niille varatuilla paikoilla, vai suorittavatko kaikki koirat kullakin paikalla suoritettavat liikkeet, minkä jälkeen kaikki siirtyvät seuraavalle suorituspaikalle.

Osa A – Jälkityöskentely. Yleiset määräykset

Vieras jäljentekijä = Vieras Ohjaajan tekemä jälki= Oma	IGP-1	IGP-2	IGP-3	IFH-1	IFH-2	IGP-FH
Jälki	Oma	Vieras	Vieras	Vieras	Vieras	Vieras
Pituus vähintään	300 askelta	400 askelta	600 askelta	1200 askelta	1800 askelta	2 x 1800 askeleen jälki 2 eri paikassa 2 eri jäljentekijää 2 päivänä yhdessä kokeessa
Suorat	3	3	5	7	8, joista 1 puoliympyrä, säde 30 m	8, joista 1 puoliympyrä, säde 30 m
Kulmat	2	2	4	6 suoraa kulmaa	7, joista vähintään 2 terävää kulmaa (30–60 astetta)	7, joista vähintään 2 terävää kulmaa (30–60 astetta)
Kulmien välinen etäisyys	vähintään 50 askelta	vähintään 50 askelta	vähintään 50 askelta	vähintään 50 askelta	vähintään 50 askelta	vähintään 50 askelta
Esineet Pisteytys	3 omaa 3x7 p.	3 vierasta 3x7 p.	3 vierasta 3x7 p.	4 vierasta 3x5 p. 1x6 p.	7 vierasta 7x3 p.	7 vierasta 7x3 p.
Esineiden paikat	1. esine 1. suoralla, 2. esine 2. suoralla, viimeinen lopussa	1. esine 1. suoralla, 2. esine 2. suoralla, viimeinen lopussa	1. esine väh. 100 askelen päässä 1. tai 2. suoralla, 2. esine tuomarin ohjeen mukaan, 3. esine lopussa	1. esine aikaisintaan 100 askeleen päässä, esineet 2+3 jälkikaavion mukaan, 4. esine lopussa	1. esine aikaisintaan 100 askeleen päässä, esineet 2–6 jälkikaavion mukaan (yhdellä suoralla voi olla 2 esinettä)	1. esine aikaisintaan 100 askeleen päässä, esineet 2–6 jälkikaavion mukaan (yhdellä suoralla voi olla 2 esinettä)
Esineiden koko (cm)	P: 10 L: 2–3 K: 0,5–1	P: 10 L: 2–3 K: 0,5–1	P: 10 L: 2–3 K: 0,5–1	P: 10 L: 2–3 K: 0,5–1	P: 10 L: 2–3 K: 0,5–1	P: 10 L: 2–3 K: 0,5–1
Jäljen ikä	20 min	30 min	60 min	120 min	180 min	180 min
Jäljestämis aika	15 min	15 min	20 min	30 min	45 min	45 min
Harhajälki	-----	-----	-----	30 minuuttia ennen jäljen ajamista	30 minuuttia ennen jäljen ajamista	30 minuuttia ennen jäljen ajamista
Osallistum iseen vaadittava koulutustunus	BH	IGP-1	IGP-2	BH	IFH-1	IFH-2 tai BH

Harhajälki: Vain IFH-1, IFH-2, ja IGP-FH:

Harhajälki ei saa ylittää jälkeä 40 askelta lähempänä kulmaa ennen tai jälkeen kulman, eikä ensimmäistä tai viimeistä suoraa. Jäljen ja harhajäljen välinen kulma ei saa olla 60 astetta pienempi, ja harhajäljen tulee ylittää jälki kahteen kertaan. Koira saa ilmaista ja tarkastaa harhajäljen, kunhan se ei poistu oikealta jäljeltä. Jos koira vaihtaa jäljen harhajälkeen, jäljestys keskeytetään, kun koira on ajanut harhajälkeä yli johdattimen pituuden.

Vain IFH-2 ja IGP-FH

Ohjaajalle on sallittua, tuomarilta luvan saatuaan, keskeyttää jäljestäminen lyhyeksi aikaa, jos hän arvelee oman tai koiran fyysisen kunnon tai koiran vainuedellytysten perusteella (esim. erittäin kuumissa olosuhteissa) tarvitsevänsä lyhyen tauon. Taukoon kuluva aika sisältyy kokonaisaikaan. Ohjaajalle on luvallista tauon aikana tai esineen luona puhdistaa koiran pää, silmät ja kuono. Sitä varten hän voi jäljestämisen aikana pitää mukanaan kosteaa liinaa tai sientä. Nämä apuvälineet on ennen jäljestämisen alkua näytettävä tuomarille. Muut apuvälineet eivät ole luvallisia.

Jälkialusta

Maastopohjaksi sopivat kaikki luonnolliset maapohjat, kuten niitty, pelto ja metsä. Jälkipohjan vaihtelu ja tienylitykset ovat sallittuja kaikissa koeluokissa käytettävissä olevan maaston mukaan.

Jäljen tekeminen

Tuomari tai jälkivastaava päättää jäljen muodon käytettävissä olevan maaston mukaan. Koeluokissa IFH-1, IFH-2, IGP-FH jäljentekijä saa tuomarilta tai jälkivastaavalta jälkikaavion. Siihen on merkitty maastomerkit (esim. puut, sähköpylväät, rakennukset jne.). Tuomari/jälkivastaava valvoo jälkien tekemistä ja ohjeistaa jäljentekijät. Jäljet voidaan tehdä erilaisina, kulmat ja esineet eivät saa olla jokaisella jäljellä samalla etäisyydellä jäljen alusta tai toisistaan. Jäljen lähtökohta on merkittävä selvästi kyltillä, joka on työnnetty maahan aivan jäljen lähtökohdan viereen, vasemmalle puolelle. Jäljentekijä viipyy hetken jäljen lähtökohdassa ja kävelee sitten normaalilla askelpituudella osoitettuun suuntaan. Jälkiä tehtäessä on huomioitava, että jäljentekijän on liikuttava normaalisti kävellen. Myös kulmat on tehtävä normaalisti kävellen ja siten, että koira pystyy jatkamaan jälkityöskentelyä. Jälki ei saa katketa (ks. kaavio). Jäljentekijä ei saa missään kohtaa jälkeä pyrkiä helpottamaan jäljestystä liikkumalla epänormaalilla tavalla, rikkomalla maanpintaa tai pysähtelemällä. Esineitä ei saa asettaa 20 askelta lähemmäksi kulmaa ennen kulmaa tai kulman jälkeen, ja ne on asetettava jäljen päälle. Viimeisen esineen jätettyään jäljentekijän on jatkettava suoraan eteenpäin vähintään 10 askelta.

Jälki on tehtävä koiralta ja ohjaajalta näkymättömissä.

Osallistujien suoritusjärjestys arvotaan jälkien teon jälkeen tuomarin valvonnassa.

Esineet

Esineet eivät saa väriltään poiketa oleellisesti maaston väristä. Koiranohjaajan (IGP-1) tai jäljentekijän (IGP-2, IGP-3, IFH-1, IFH-2, IGP-FH) on esitettävä esineet tuomarille tai jälkivastaavalle ennen jäljen tekemistä. Esineiden on oltava jäljentekijän (tai ohjaajan) hyvin, vähintään 30 minuutin ajan hajustamia. Jäljellä käytettävien esineiden on oltava materiaailtaan erilaisia (esim. nahka, tekstiili, puu). Karsinta- ja IFH-kokeissa esineet on numeroitava. Esineen numeron on vastattava jäljen numeroa.

Esineiden ilmaisu tai ottaminen

Ilmaisu

Koira voi ilmaista esineen menemällä maahan, istumalla tai jäämällä seisomaan (myös vaihdellen). Koiran tulee heti esineen löydettyään ilman ohjaajan vaikutusta ilmaista esine vakuuttavasti. Kun koira on ilmaissut esineen, ohjaaja pudottaa tai laskee johdattimen kädestään ja menee itsenäisesti koiran luokse ja näyttää esineen tuomarille nostamalla sen ylös. Ohjaaja voi mennä joko koiran vasemmalle tai oikealle puolelle. Koira on lähetettävä jatkamaan jäljestämistä tästä asennosta. Ilmaisun on tapahduttava suoraan jäljestysuunnassa. Hieman vinossa makaaminen, istuminen tai seisominen esineen luona ei ole virhe. Esineen on oltava suoraan koiran etutassujen edessä tai välissä. Koiran on pysyttävä rauhallisesti ilmaisuasennossa jatkamislähteykseen asti. Esineet, jotka koira ilmaisee vasta voimakkaiden apujen avulla, arvostellaan esineen ylityksenä. Esineen ilmaisun jälkeen koiralle annetaan käsky jatkaa jäljestystä.

Ottaminen/tuominen

Vaihtoehtona ilmaisulle koira voi myös ottaa esineen suuhunsa. Otettuaan esineen suuhunsa, koira voi jäädä seisomaan paikallaan, istua, tai tuoda esineen ohjaajalle. Jos koira menee maahan tai jatkaa eteenpäin esine

suussa, suoritus on virheellinen. Jos koira tuo esineen, ohjaajan on pysähdyttävä paikalleen. Koira lähetetään jatkamaan jäljestystä siitä, missä ohjaaja ottaa esineen koiralta.

Pistevähennystä ei tehdä koiralta ilmaisematta jääneestä esineestä, jos jäljentekijäkään ei löydä esinettä. Jos useampi esine jää löytymättä myös jäljentekijältä, ohjaajalle on tarjottava uusintajälki. Jos ohjaaja ei halua uusintajälkeä, löytymättä jääneet esineet arvostellaan esineen ylityksenä.

Tämä ei koske koeluokkaa IGP-1. Jos tässä koeluokassa esine jää löytymättä sekä koiralta että ohjaajalta, joka on itse tehnyt jäljen, tällaisesta esineestä ei anneta pisteitä.

Jäljestäminen johdattimessa tai vapaana

Johdatin

Koira voi jäljestää 10 m pitkään johdattimeen kytkettynä. Tuomarin on ennen suoritusta (viimeistään ilmoittautumisen yhteydessä) tarkastettava johdattimen pituus, sekä koiran kaulain ja jälkivaljaat. Kelataluttimia ei hyväksytä. Johdatin voi kulkea koiran selän yli, koiran kylkeä pitkin tai etu- ja/tai takajalkojen välistä. Johdatin voidaan kytkeä joko suoraan kaulaimeen, joka ei ole kuristavalla, tai jälkivaljaiden kiinnityslaitteeseen (sallittuja ovat rinta- ja tynnyrivaljaat, ilman lisähihnoja). Tynnyrivaljaita käytettäessä on varmistettava, että takahihna ei ole kylkikaarta taaempaan ja kulje koiran pehmytkudosten ympäri. Ohjaaja voi päästää johdattimen löysälle siitä kuitenkin otettaan irrottamatta, mutta ohjaajan ja koiran välinen etäisyys ei kuitenkaan saa lyhentyä oleellisesti. Johdattimen maassa laaaminen ei ole virhe.

Jäljestys vapaana

Jos koira jäljestää vapaana, ohjaajan on pidettävä vähintään 10 m:n etäisyys koiraan.

Alkuilmoittautuminen/loppuilmoittautuminen:

Tuomarin kutsusta ohjaaja ilmoittautuu tuomarille jäljestysvalmiin (johdatin aukaistuna, ja mahdolliset valjaat puettuna) koiran kanssa perusasennossa, ja ilmoittaa ottaako koira esineet suuhunsa vai ilmaisee ne. Koira saadaan viedä lyhyellä taluttimella noin 2 m:n päähän jäljen lähtökohdasta. Koiran kaikenlainen pakottaminen on kiellettyä ennen jäljelle lähtöä, jäljen etsimisen sekä koko jäljen ajan aikana. Tuomarin merkistä koira ohjataan jäljen lähtökohtaan ja lähetetään jäljelle. Lyhyt istuminen ennen lähetyspistettä (n. 2 m) on sallittu. Ohjaajan on viimeistään tässä vaiheessa kiinnitettävä johdatin haluamallaan tavalla (valjaiden kiinnityslaitteeseen, johdatin etu-/takajalkojen välistä). Jälkityöskentelyn lopuksi ohjaaja näyttää löydetty esineet tuomarille. Koiran kanssa leikkiminen tai koiran syöttäminen on kielletty viimeisen esineen ilmaisun jälkeen ennen loppuilmoittautumista ja tuomarin antamaa arvostelua. Loppuilmoittautuminen tehdään koira perusasennossa. Sen jälkeen koira voidaan kytkeä ohjaajalla mukana olevaan taluttimeen.

Jäljelle lähetys/jäljen ajo:

Lähtettäminen tapahtuu lähtöpaalulta käskyllä "etsi". Ohjaajalla on käytettävissään korkeintaan 3 lähetysyritystä. Toinen ja kolmas yritys aiheuttavat pistevähennyksen, joka tehdään 1. suoran pisteistä. Koiran tulee nostaa jälki maavainuisesti ja sitten ajaa jälkeä halukkaasti, syvällä nenällä, intensiivisesti, koko ajan samalla tavalla ja tasaisella nopeudella. Jäljestysnopeus ei ole mikään arvostelukriteeri, jos työskentely on koko ajan vakuuttavaa ja intensiivistä. Koiran lähettäminen (myös jatkaminen esineen löytymisen jälkeen) tapahtuu käskyllä "etsi". Ohjaajalla saa olla johdattimessa tietty "pelivara". Jäljelle lähetys ei ole aikariippuvainen; tuomarin tulee sen sijaan arvioida koiran intensiivisyyttä sen lähtiessä ajamaan jäljen ensimmäistä suoraa jäljen löydettyään.

Jos koira sotkeutuu johdattimeen niin, että jäljestyksen jatkaminen vaikeutuu huomattavasti, ohjaaja voi tuomarilta luvan saatuaan johdattimen päästä kiinni pitäen käskeä koiran maahan, selvittää johdattimen ja johdattimen päästä kiinni pitäen lähettää koira käskyllä "etsi" jatkamaan jäljestystä. Tästä ei seuraa pistevähennystä.

Vain IFH-1/IFH-2/IGP-FH

Jos koira ei ohjaajan mielestä ole nostanut jälkeä oikein, hän voi lähettää koiran uudelleen. Tällainen uudelleenlähetykset on mahdollinen vain kerran ja vain siinä tapauksessa, että ohjaaja ei ole vielä lähtenyt jäljelle. Uudelleenlähetyksestä seuraa -4 pisteen vähennys.

Kulmat

Koiran työskentelyn on oltava varmaa kulmissa. Pyöriminen kulmissa on virhe. Ylitys jälkeä jättämättä ei ole virhe. Kulman jälkeen koiran on jatkettava eteenpäin vaadittua suurta intensiivisyyttä osoittaen ja samalla nopeudella. Ohjaajan on kulman alueella pidettävä määritetty etäisyys koiraan. Hänen ei ole kulmassa pakko kulkea jälkeä pitkin. Ohjaaja saa kuitenkin poistua jäljeltä vasta sen jälkeen, kun koira on muuttanut suuntaansa ja selvästi jäljestää seuraavalla suoralla.

Koiran kiittäminen

Koiran satunnainen kiittäminen jäljestämisen aikana on sallittu muissa koeluokissa, paitsi IGP-3, IFH-1, IFH-2 ja IGP-FH, ei kuitenkaan kulmakohdissa. Koiran lyhyt kiittäminen esineellä on sallittu kaikissa koeluokissa. Kiittäminen on mahdollista ennen esineen näyttämistä tai sen jälkeen.

Keskeytys/hylkäys

Jos ohjaaja estää koiraa jättämästä jälkeä, kehottaa tuomari ohjaajaa seuraamaan koiraa. Jos ohjaaja ei noudata tuomarin kehoitusta, tuomari keskeyttää suorituksen. Jos koira ei ole päässyt jäljen loppuun kyseisen koeluokan maksimian kuluessa, tuomari keskeyttää suorituksen. Suoritusta ei keskeytetä koeluokissa IFH-1, IFH-2 ja IGP-FH, jos koira on viimeisellä suoralla. Koiran suoritus ennen keskeytystä arvostellaan. Jos koira lopettaa jäljestämisen (pitkän aikaa paikallaan jäljestämättä), suoritus voidaan keskeyttää, vaikka koira olisikin edelleen jäljellä ja aikaa olisi jäljellä. Jos jäljestämisen aikana ilmestyy riistaa ja koira alkaa saalistaa, voi ohjaaja käskyllä "maahan" yrittää ottaa koiran hallintaan. Tuomarin merkistä ohjaaja kutsuu koiran luokseen ja yrittää saada sen jatkamaan jäljestämistä. Ohjaaja saa tässä tilanteessa antaa käskyn "etsi". Jos tämä ei onnistu, koira hylätään. Arvostelu "Hylkäys tottelemattomuuden vuoksi".

Muita arvostelukriteerejä / tuomarin tehtävät:

Kukin suora arvostellaan arvosanoilla suoran pituuden, jälkipohjan laadun ja sääolosuhteiden perusteella. Tuomarin on pysyttävä sellaisella etäisyydellä koirasta, ettei hän vaikuta koiran jälkityöskentelyyn. Jäljentekijä ja tuomari eivät saa häiritä koiraa sillä alueella, missä koiralla on oikeus etsiä (10 m:n säde ohjaajan ympärillä ja 10 m:n etäisyys vielä ajamattomiin jäljen osiin).

Tuomari ei saa arvostella pelkästään koiraa ja ohjaajaa, vaan hänen on huomioitava myös jälkipohjan olosuhteet, vallitseva sää, mahdolliset harhajäljet ja aikatekijät. Tuomarin arvostelun tulee perustua kaikkien vaikuttavien tekijöiden kokonaisuuteen. Arvostelun tulee perustua seuraaviin kriteereihin.

- Jälkityöskentely (esim. koiran työskentelyhalukkuus ja muuttumattomana pysyvä intensiivisyys, ennen kulmia ja kulmien jälkeen sekä ennen esineen löytämistä ja sen jälkeen).
- Koiran koulutustaso (esim. kiihkeys lähetyksessä, paineistunut olemus, väistämiskäyttäytyminen)
- Ohjaajan kielletyt avut
- Vaikeudet jäljestyksessä seuraavista tekijöistä johtuen:
 - Jälkipohja (kasvusto, hiekka, pohjavaihtelut, lanta)
 - Tuuliolosuhteet
 - Riistapolut
 - Sää (kuumuus, kylmyys, sade, lumi)
 - Säänvaihtelut

Tuomarin on arvioitava koiran työskentelyssään osoittamaa työskentelyhalukkuutta, varmuutta tai epävarmuutta, ja tasaisuutta.

Vähennykset kaikissa koeluokissa

- Koira keskeyttää jäljestyksen, ohjaaja käskii koiran jatkamaan jäljestystä johdattimen etäisyydeltä menemättä koiran luokse -> -2 pistettä. **Koeluokissa IFH-2/IGP-FH: -1 piste**
- Koira keskeyttää jäljestyksen, ohjaaja menee koiran luo ja käskii koiran jatkamaan jäljestystä -> -4 pistettä. **Koeluokissa IFH-2/IGP-FH: -2 pistettä**

- Päämäärätön liikkuminen, tarpeiden teko, pyöriminen kulmissa, jatkuvat kehotukset, koiran avustaminen johdattimen avulla tai suullisesti jäljestämisen aikana tai esineiden kohdalla.

Osa B – Tottelevaisuus

Yleiset määräykset:

Perusvaatimukset

Yleisvaikutelma

- Itseluottamus
- Iloinen, halukas työskentely
- Keskittyneisyys/tarkkaavaisuus
- Koiran ja ohjaajan välinen harmonia

Teknisesti oikea suoritus

- Asento
- Työskentelyhalu/toteutus

Tuomarin on tottelevaisuusosan alkaessa tarkastettava, että kaikki koeohjeen edellyttämät välineet ovat asianmukaisia. Välineiden on oltava koeohjeen mukaisia.

Kaikkien liikkeiden arvostelussa on tarkkailtava huolellisesti koiran antamaa yleisvaikutelmaa, alkaen perusasennosta ja päättyen liikkeen lopetukseen.

Käskyt: (käsky)

Jos koira ei suorita liikettä kolmannellakaan käskyllä, kyseinen liikesuoritus keskeytetään eikä sitä arvostella. Luoksetulossa voidaan käskysanan "tänne" sijasta käyttää myös koiran nimeä. Koiran nimen sanominen yhdessä käskysanan kanssa katsotaan kaksoiskäskyksi.

Koiran reagointi käskyihin:

Koiran on suoritettava liikkeet iloisesti ohjaajan käskystä. Pelkoa tai stressiä osoittava käytös alentaa liikesuorituksen arvosanaa.

Lisäkäskyt:

Jos koira ei suorita liikettä toisellakaan lisäkäskyllä, kyseinen liikesuoritus arvostellaan 0 pisteellä. Jos koira suorittaa liikkeen osan toisella lisäkäskyllä, liikesuorituksen osan arvosana on korkeintaan "yläpuutteellinen".

1. lisäkäsky: "tydyttävä" liikesuorituksen osasta
2. lisäkäsky "puutteellinen" liikesuorituksen osasta

esim. liikkeen osa, jonka pisteytys 5 p:

1. lisäkäsky: "tydyttävä" 5 pisteestä = -1,5 p.
2. lisäkäsky: "puutteellinen" 5 pisteestä = -2,5 p.

Jos koira suorittaa liikkeen ilman käskyä, on liikesuorituksen osan arvosana "puutteellinen".

Liikkeet ja niiden pisteytys eri koeluokissa

Liike	IGP-1	IGP-2	IGP-3
Vapaana seuraaminen	15 pistettä	15 pistettä	15 pistettä
Liikkeestä istuminen	10 pistettä	10 pistettä	5 pistettä
Maahanmeno ja luoksetulo	10 pistettä maahanmeno kävelystä	10 pistettä maahanmeno kävelystä	10 pistettä maahanmeno juoksusta
Liikkeestä seisomaan jääminen		5 pistettä seisomaan jääminen kävelystä, ei luoksetuloa	10 pistettä seisomaan jääminen juoksusta, luoksetulo
Noutaminen tasamaalta	15 pistettä	10 pistettä	10 pistettä
Hyppynouto 1 m esteen yli	15 pistettä	15 pistettä	15 pistettä
Vinoesteen ylitys tai estenouto	15 pistettä ylitys yhteen suuntaan, ei noutoa	15 pistettä ylitys kumpaankin suuntaan, nouto	15 pistettä ylitys kumpaankin suuntaan, nouto
Eteen lähettäminen ja maahanmeno	10 pistettä	10 pistettä	10 pistettä
Paikallaolo häiriön alaisena	10 pistettä	10 pistettä	10 pistettä
Yhteensä	100 pistettä	100 pistettä	100 pistettä

Ilmoittautuminen

Osan B alussa ohjaaja ilmoittautuu koiransa kanssa tuomarille, joka tervehtii ohjaajaa. Ilmoittautuminen tehdään koira kytkettynä koeluokassa IGP-1 ja koira vapaana seuraten koeluokissa IGP-2 ja IGP-3.

Liikesuorituksen aloitus ja lopetus

Tuomari antaa jokaiseen liikesuoritukseen aloitusluvan. Suorituksen muut osat, kuten käännökset, pysähdykset, käyntinopeuden muutokset jne. ohjaaja tekee ilman tuomarin ohjeita. Määritetty noin 3 sekunnin aikajaksotus vaaditaan esim. liikesuorituksen osien "eteen istuminen" ja "sivulle siirtyminen" välissä, ennen noutokapulan luovutusta, koiran kiittämisen ja seuraavan liikesuorituksen aloituksen välissä. Jos koiranohjaaja unohtaa jonkun liikesuorituksen kokonaan, tuomarin tulee kehottaa ohjaajaa suorittamaan liike. Tästä ei seuraa pistevähennystä. Jos liikesuorituksesta jää suorittamatta joku liikesuorituksen osa, tämä vaikuttaa arvosanaan.

Perusasento

Jokainen liikesuoritus alkaa ja päättyy koira perusasennossa. Perusasennon saa ennen jokaista liikesuoritusta ottaa vain kerran eteenpäin liikkuen. Koiran on perusasennossa istuttava ohjaajan vasemmalla sivulla suorassa asennossa, ohjaajaa kohti tarkkaavaisena, lapa ohjaajan vasemman polven tasolla. Ohjaaja ei saa perusasennossa seisoa haara-asennossa ja ohjaajan kummankin käsivarren on oltava rennosti vartalon sivulla.

Valmisteleva osa

Perusasennosta lähdetään valmistelevaan osaan liikesuorituksissa "liikkeestä istuminen", "maahanmeno ja luoksetulo", "liikkeestä seisomaan jääminen", "juoksusta seisomaan jääminen" ja "eteen lähettäminen ja maahanmeno". Valmistelevan osan pituus ennen liikkeen suoritusta varten annettavaa käskyä on vähintään 10 ja enintään 15 askelta (**per askelaji**).

Koiran luo palaaminen

Liikesuorituksissa, joissa ohjaaja palaa koiran luo, ohjaaja voi joko mennä suoraan koiran viereen tai kiertää koiran takaa.

Luoksetulo / eteen istuminen / perusasentoon siirtyminen

Luoksetulossa voidaan käskysanan "tänne" sijasta käyttää myös koiran nimeä. Koiran nimen sanominen yhdessä käskysanan kanssa katsotaan kaksoiskäskyksi. Koiran tulee tulla ohjaajan luokse iloisesti, määrätietoisesti ja suoraan ja istua tiiviisti ja suoraan ohjaajan eteen. Käskyllä "sivulle" koiran tulee siirtyä suoraan loppuperusasentoon. Koira voi siirtyä perusasentoon joko ohjaajan takaa kiertäen tai ohjaajan edessä kääntymällä.

Koiran kiittäminen

Koiran kiittäminen on sallittu kunkin liikesuorituksen jälkeen vain perusasennossa. Jos asento on samalla seuraavan liikesuorituksen alkuperusasento, on kiittämisen ja uuden liikesuorituksen aloittamisen välillä pidettävä 3 sekunnin tauko.

Asentovirheet

Kaikissa teknisissä liikesuorituksissa (istuminen, maahanmeno, seisomaan jääminen) virheasento aiheuttaa 50 % pistevähennyksen muiden mahdollisten virheiden lisäksi.

Noutoliikkeet

Jos koira ei luovuta noutokapulaa kolmannellakaan käskyllä, koiran suoritus hylätään tottelemattomuuden vuoksi.

Noutoesineet

Kaikissa noutoliikkeissä on käytettävä kokeen järjestäjän noutoesineitä.

Kaikkien osallistujien on käytettävä samanlaisia noutoesineitä. Noutoesineiden on täytettävä seuraavat vaatimukset:

Keskiosan on oltava puinen.

Noutoesineiden painojen on vastattava määritettyjä painoja.

Keskiosan on oltava vähintään 4 cm korkeudella maasta.

	IGP-1	IGP-2	IGP-3
Noutaminen tasamaalta	650 g	1000 g	2000 g
Hyppynouto	650 g	650 g	650 g
Estenouto	ei noutoa	650 g	650 g

Hyppyeste

Hyppyesteen mitat ovat: korkeus 100 cm, leveys 150 cm.

Harjoitushyppy eivät ole sallittuja kokeen aikana.

Vinoeste

Vinoeste koostuu kahdesta yläosistaan toisiinsa kiinnitetystä kiipeämisseinästä, joiden leveys on 150 cm ja korkeus 191 cm. Seinät asetetaan maahan sellaiseen kaltevuuteen toisiinsa nähden, että esteen pystysuora korkeus on 180 cm. Esteen pinnan on kauttaaltaan oltava luistamaton. Esteen yläosaan kummallekin puolelle kiinnitetään 3 kappaletta 24/48 mm kiipeämistukea. Kaikilla kokeeseen osallistuvilla koirilla on käytettävä samoja esteitä. Harjoitushyppy eivät ole sallittuja kokeen aikana.

Liikesuoritusten kuvaus

Kytkettynä seuraaminen – vapaana seuraaminen, ja laukaukset:

Koiran tulee perusasennosta käskyllä "seuraa" seurata ohjaajaa tarkkaavaisesti, iloisesti ja keskittyneesti ohjaajan vasemmalla puolella lapa ohjaajan polven tasolla. Vapaana seuraaminen suoritetaan alla olevan kaavion mukaisesti. Koirakon tulee ottaa aloitusperusasento viimeistään silloin, kun toinen koirakko on valmiina perusasennossa liikesuoritusta "paikallaolo häiriön alaisena" varten. Koirakon kulkiessa ensimmäistä suoraa ammutaan kaksi laukausta (kaliiberi 6 mm) 5 sekunnin välein vähintään 15 askeleen etäisyydellä koirasta koiran laukausvarmuuden testaamiseksi.

Laukaukset ammutaan vain koeluokissa IGP-1–IGP-3.

Koiran tulee suhtautua laukauksiin välinpitämättömästi. Jos koira on laukausarka, sen suoritus hylätään ja se menettää kaikki siihen mennessä saamansa pisteet. Jos koiran suhtautuminen laukauksiin ei ole selkeä, tuomari voi suorittaa koiran laukausvarmuuden testauksen erikseen uudelleen.

(Laukauksia ei ammuta BH-kokeessa).

Ohjaajan on suoritettava täyskäännökset vasemmalle kääntyen. Koira voi suorittaa täyskäännöksen joko kääntyen oikealle ja kiertäen ohjaajan takaa tai kääntyen vasemmalle ohjaajan polven tasolla pysyen. Juoksuosuuden ja hitaan kävelyn on erotuttava selvästi normaalista käyntinopeudesta. Siirtymisen nopeudesta toiseen tulee tapahtua ilman väliaskelia.

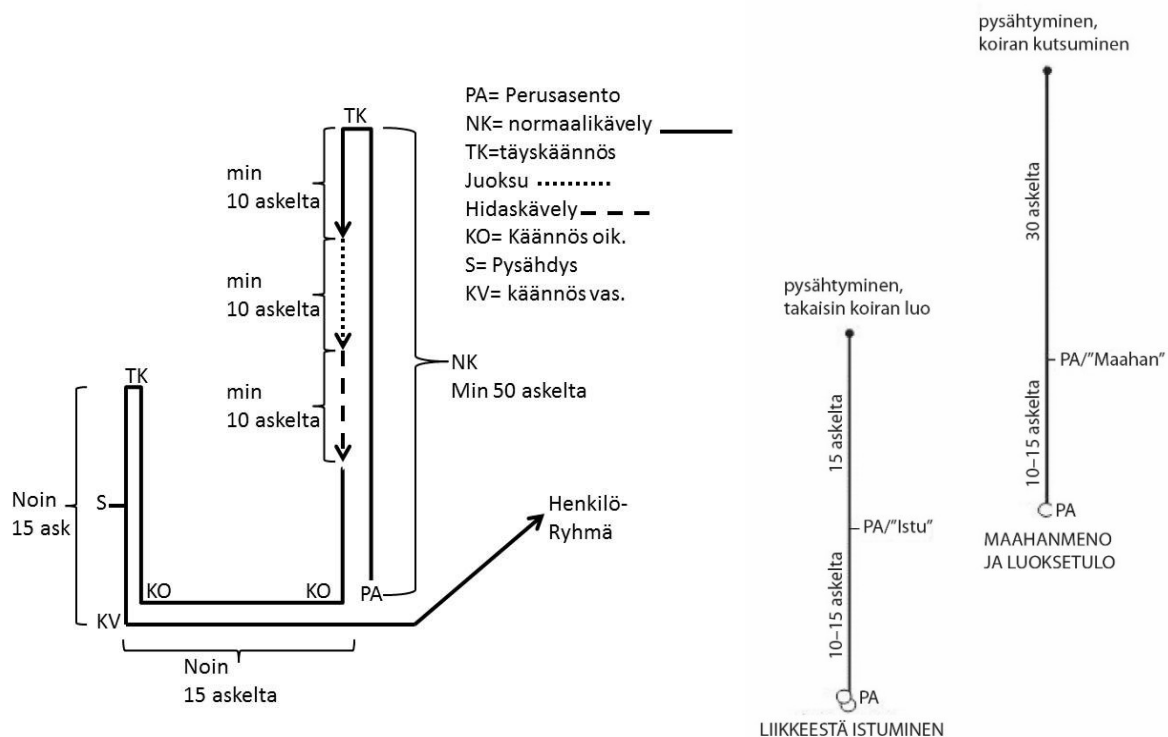
Toisen täyskäännöksen jälkeen ohjaajan tulee suorittaa pysähdys. Koiran on ohjaajan pysähtyessä istuttava heti ilman käskyä.

Sekä kytkettynä seuraamisessa (BH) että vapaana seuraamisessa (IGP-1–3) koirakko kulkee liikkuvan henkilöryhmän läpi. Ohjaajan ja koiran tulee ryhmässä kiertää yhden henkilön ympäri oikealta ja yhden henkilön ympäri vasemmalta (esim. kahdeksikkona) sekä pysähtyä ryhmässä vähintään kerran yhden henkilön lähellä. Tuomari voi määrätä ohjaajan ja koiran uudelleen ryhmään. Tuomarin merkistä ohjaaja ja koira poistuvat ryhmästä ja ottavat loppuperusasennon. Koiran kiittäminen on ryhmästä poistumisen jälkeen sallittu vasta loppuperusasennossa.

Koiran on seurattava vapaana myös liikesuoritusten välissä koirakon liikkeessä seuraavaan suorituskohdan. Koiran on seurattava vapaana ja oikeassa seuraamisasennossa myös noutokapulaa noudettaessa.

Vain BH: Kytkettynä seuraaminen suoritetaan asianomaisen kaavion mukaan. Vapaana seuraamisessa koirakko kulkee pysähtymättä 50 askelta suoraan eteenpäin, tekee täyskäännöksen ja 10–15 askeleen jälkeen ohjaaja siirtyy ensin juoksuun ja 10–15 juoksuaskeleen jälkeen ilman väliaskelia siirtyy hitaaseen käyntiin ja taas 10–15 askeleen jälkeen siirtyy takaisin normaaliin käyntiin. Liike loppuu loppuperusasentoon.

Seuraamiskaavio:

Suoritus

Ohjaaja kulkee koeluokassa IGP-1 kytkettynä seuraavan koiransa kanssa ja koeluokissa IGP-2 ja 3 vapaana seuraavan koiransa kanssa tuomarin luo, ottaa koiran perusasentoon ja esittelee itsensä.

Tuomarin annettua luvan ohjaaja siirtyy kaikissa koeluokissa (lukuun ottamatta BH) vapaana seuraavan koiransa kanssa aloituspaikkaan perusasentoon. Liikkeen suoritus aloitetaan tuomarin luvalla. Koiran tulee suorasta, rauhallisesta ja tarkkaavaisesta perusasennosta käskyllä ”seuraa” seurata ohjaajaa tarkkaavaisesti, iloisesti, suorana ja nopeasti, ohjaajan vasemmalla puolella, lapa koko ajan ohjaajan polven tasolla ja ohjaajan pysähtyessä ilman käskyä istua nopeasti ja suorassa asennossa.

Liikesuorituksen aluksi ohjaaja ja koira kulkevat pysähtymättä 50 askelta suoraan eteenpäin. Ohjaaja tekee täyskäännöksen ja kuljettuaan 10–15 askelta suorittaa käskyllä "seuraa" juoksuosuuden ja hitaan kävelyn osuuden (kumpaakin 10–15 askelta). Siirtymisen juoksusta hitaaseen käyntiin on tapahduttava ilman väliaskeleita.

Loppuperusasento otetaan samassa kohdassa kuin alkuperusasento.

Ohjaajan ja koiran tulee ryhmässä kiertää yhden henkilön ympäri oikealta ja yhden henkilön ympäri vasemmalta sekä pysähtyä ryhmässä vähintään kerran.

Täyskäännöksen suorituksessa on kaksi vaihtoehtoa, mutta koiran on koko kokeen ajan suoritettava täyskäännös samalla tavalla.

Arvostelu

Edistäminen, sivuttaispoikkeamat, jättäminen, hidas tai viivyttelevä istuminen, lisäkäskyt, vartaloavut, perusasennon virheet, tarkkaamattomuus, suorituksen puutteellinen iloisuus/työskentelyhalu sekä koiran paineistuneisuus ja stressi. Nämä virheet alentavat arvosanaa virheen suuruuden mukaan.

Liikkeestä istuminen (**kaikki koeluokat**)

1. osa: Alkuperusasento, valmisteleva osa, istuminen. 50 % pisteistä.

2. osa: Ohjaajan poistuminen koiran luota ja palaaminen koiran luo, loppuperusasento. 50 % pisteistä.

10–15 askeleen valmistelevan osan jälkeen koiran tulee käskyllä "istu" istua nopeasti ja suoraan kulkusuuntaan nähden ilman, että ohjaaja muuttaa kulkuaan tai katsoo taakseen. Koiran tulee istua paikallaan rauhallisesti ja tarkkaavaisena ohjaajaa kohti. Ohjaaja siirtyy koirasta 15 askeleen päähän kaikissa koeluokissa. Tuomarin merkistä ohjaaja palaa koiran luo.

Vain BH: Ohjaaja saa valmistelevan osan jälkeen pysähtyä ja antaa "istu"-käskyn ennen siirtymistään pois koiran luota.

Arvostelu

Hidas istuminen, rauhaton ja tarkkaamaton paikallaan istuminen alentavat muiden virheiden lisäksi arvosanaa virheen suuruuden mukaan. Jos koira menee maahan tai jää seisomaan istumisen sijaan, vähennetään lisäksi -5 pistettä (koeluokassa IGP-3 vähennys on -2,5 pistettä).

Maahanmeno ja luoksetulo

1. osa: Alkuperusasento, valmisteleva osa, maahanmeno. 50 % pisteistä.

2. osa: Luoksetulo, eteen istuminen, loppuperusasento. 50 % pisteistä.

Koeluokissa IGP-1 ja IGP-2 10–15 askeleen valmisteleva osuus tehdään kävelynopeudella. Koeluokassa IGP-3 ohjaaja jatkaa kävelyvaiheen jälkeen 10–15 askelta juosten. Koiran tulee käskyllä "maahan" mennä maahan nopeasti ja suoraan kulkusuuntaan nähden ilman, että ohjaaja muuttaa kulkuaan tai katsoo taakseen. Sen jälkeen ohjaaja jatkaa kävelyä ja koeluokassa IGP-3 juoksua vielä 30 askelta, ja kääntyy koiraa kohti. Koiran tulee luoksetulokäskyyn asti maata paikallaan rauhallisesti ja ohjaajaa kohti tarkkaavaisena. Tuomarin merkistä ohjaaja kutsuu koiran luokseen käyttäen käskyä "tänne" tai koiran nimeä. Koiran tulee tulla ohjaajan luokse iloisesti, määrätietoisesti ja suoraan ja istua tiiviisti ja suoraan ohjaajan eteen. Käskyllä "sivulle" koiran tulee siirtyä suoraan loppuperusasentoon.

Poikkeus BH: Ohjaaja saa valmistelevan osan jälkeen pysähtyä ja antaa "maahan"-käskyn ennen siirtymistään pois koiran luota. (Ohjaajan on huomioitava aikajaksotus.)

Arvostelu

Hidas maahanmeno, rauhattomuus ja tarkkaamattomuus makuulla olon aikana, koiran luoksetulo ei ole määrätietoinen, ohjaajan avut, kuten esim. haara-asento. Nämä virheet alentavat muiden virheiden lisäksi arvosanaa virheen suuruuden mukaan. Jos koira istuu tai jää seisomaan, liikesuorituksen kokonaispisteistä vähennetään lisäksi 50 %.

Jos koira ei suorita luoksetuloa toisellakaan lisäkäskyllä, liikesuoritus arvostellaan puutteellisenä (0 p.). Ohjaajan on silloin haettava koira, minkä jälkeen hän voi jatkaa koesuoritusta.

Kävelystä seisomaan jääminen, koeluokka IGP-2

1. osa: Alkuperusasento, valmisteleva osa, seisomaan jääminen. 50 % pisteistä.

2. osa: Ohjaajan palaaminen koiran luo, loppuperusasento. 50 % pisteistä.

10–15 askeleen valmistelevan osan jälkeen koiran tulee käskyllä "seiso" pysähtyä seisomaan nopeasti ja suoraan kulkusuuntaan nähden ilman, että ohjaaja pysähtyy tai muuttaa kulkuaan. Sen jälkeen ohjaaja jatkaa kävelyä vielä 15 askelta, ja kääntyy koiraa kohti. Tuomarin merkistä ohjaaja palaa koiransa luo, asettuu sen oikealle puolelle ja käskyy koiran perusasentoon.

Arvostelu

Koira ei pysähdy heti, koira on rauhaton ja tarkkaamaton seisossaan paikallaan, ohjaajan avut. Nämä virheet alentavat muiden virheiden lisäksi arvosanaa virheen suuruuden mukaan. Jos koira istuu tai menee maahan, vähennetään liikesuorituksen kokonaispisteistä lisäksi -2,5 pistettä.

Juoksusta seisoman jääminen, koeluokka IGP-3

1. osa: Alkuperusasento, valmisteleva osa, seisomaan jääminen. 50 % pisteistä.

2. osa: Luoksetulo, eteen istuminen, loppuperusasento. 50 % pisteistä.

10–15 askeleen juosten suoritettua valmistelevan osan jälkeen koiran tulee käskyllä "seiso" pysähtyä seisomaan nopeasti ja suoraan kulkusuuntaan nähden ilman, että ohjaaja pysähtyy, muuttaa kulkuaan tai katsoo taakseen. Sen jälkeen ohjaaja jatkaa juoksua vielä 30 askelta, ja kääntyy koiraan kohti. Koiran tulee luoksetulokäskyyn asti seisoa paikallaan rauhallisesti ja ohjaajaa kohti tarkkaavaisena. Tuomarin merkistä ohjaaja kutsuu koiran luokseen käyttäen käskyä "tänne" tai koiran nimeä. Koiran tulee tulla ohjaajan luokse iloisesti, määrätietoisesti ja suoraan ja istua tiiviisti ja suoraan ohjaajan eteen. Käskyllä "sivulle" koiran tulee siirtyä suoraan loppuperusasentoon. (Ohjaajan on huomioitava aikajaksotus.)

Arvostelu

Koira ei pysähdy heti, koira on rauhaton ja tarkkaamaton seisoessaan paikallaan, koiran luoksetulo ei ole määrätietoinen, ohjaajan avut kuten esim. haara-asento. Nämä virheet alentavat muiden virheiden lisäksi arvosanaa virheen suuruuden mukaan. Jos koira istuu tai menee maahan, vähennetään liikesuorituksen kokonaispisteistä lisäksi -5 pistettä. Jos koira ei suorita luoksetuloa toisellakaan lisäkäskyllä, liikesuoritus arvostellaan puutteellisenä (0 p.). Ohjaajan on silloin haettava koira, minkä jälkeen hän voi jatkaa koesuoritusta.

Noutaminen tasamaalta

Ohjaaja heittää suorasta perusasennosta noutokapulan noin 10 metrin päähän. Tukiaskel on sallittu heiton aikana, mutta jalan takaisin siirtämisen jälkeen on pidettävä noin 3 sekunnin tauko. Käskyn "tuo" saa antaa vasta, kun noutokapula on maassa paikallaan. Koiran tulee käskyllä "tuo" juosta suoraan noutokapulan luo, ottaa se heti suuhunsa ja tuoda se suoraan ohjaajalle. Koiran tulee suorittaa kapulalle meno ja paluu määrätietoisesti ja halukkaasti. Koiran tulee ohjaajan edessä istuessaan ja myös kapulan noutamisen aikana pitää kapulaa rauhallisesti hampaissaan niin kauan, että ohjaaja noin 3 sekunnin kuluttua ottaa kapulan koiralta käskyllä "irti". Koiran on ohjaajan edessä istuessaan pidettävä kapulaa varmasti ja rauhallisesti ja tarjottava sitä ohjaajalle. Noin 3 sekunnin tauon jälkeen koira otetaan käskyllä "sivulle" perusasentoon. Ohjaajan tulee pitää kapulaa oikeassa kädessä käsivarsi alas ojennettuna. Ohjaajan tulee palauttaa noutokapula tarkoitukseen varattuun telineeseen.

Arvostelu

Koiran meno kapulalle ja paluu ohjaajan luo ei ole halukasta eikä määrätietoista, virheet kapulan suuhun otossa, kapulan pudottaminen, kapulalla leikkiminen tai sen pureskelu, ohjaajan haara-asento, virheet eteen istumisessa ja perusasennossa (esim. rauhaton käyttäytyminen), sekä ohjaajan avut. Nämä virheet alentavat arvosanaa virheen suuruuden mukaan.

Asettuminen hyppyesteen ja vinoesteen eteen

Perusasennossa olevan koiranohjaajan etäisyyden esteelle on oltava vähintään 4 m kummallakin esteellä.

Hyppynouto

Ohjaaja siirtyy koiransa kanssa perusasentoon vähintään 4 metrin päähän esteestä. Ohjaaja heittää suorasta perusasennosta noutokapulan (paino 650 g) 100 cm korkean esteen yli. Tukiaskel on sallittu heiton aikana. Jalan takaisin siirtämisen jälkeen on pidettävä noin 3 sekunnin tauko. Koira tulee istua vapaana ja rauhallisena ohjaajan vieressä. Käskyllä "hyppy" koiran tulee hypätä esteen yli. Käsky "tuo" on annettava hypyn aikana. Koiran tulee juosta suoraan noutokapulan luo, ottaa se heti suuhunsa ja tuoda se esteen yli hypäten suoraan ohjaajalle. Koiran on suoritettava koko liike halukkaasti ja esitettävä voimakkaat hyppy esteeseen koskematta. Koiran tulee ohjaajan edessä istuessaan ja myös kapulan noutamisen aikana pitää kapulaa rauhallisesti suussa niin kauan, että ohjaaja noin 3 sekunnin kuluttua ottaa kapulan koiralta käskyllä "irti". Koiran on ohjaajan edessä istuessaan pidettävä kapulaa varmasti ja rauhallisesti ja tarjottava sitä ohjaajalle. Noin 3 sekunnin tauon jälkeen koira otetaan käskyllä "sivulle" perusasentoon. Ohjaajan tulee pitää kapulaa oikeassa kädessä käsivarsi alas ojennettuna. Ohjaajan tulee palauttaa noutokapula tarkoitukseen varattuun telineeseen.

Arvostelu

Koiran suoritus ei ole halukasta eikä määrätietoista, virheet kapulan suuhun otossa, kapulan pudottaminen, kapulalla leikkiminen tai sen pureskelu, ohjaajan haara-asento, virheet eteen istumisessa ja perusasennossa (esim. rauhaton käyttäytyminen), sekä ohjaajan avut. Nämä virheet alentavat arvosanaa virheen suuruuden mukaan. Jos koira koskettaa estettä, vähennetään korkeintaan -1 piste hyppyä kohti, ja ponnistuksesta korkeintaan -2 pistettä.

Liikesuorituksen osa-arvostelu on mahdollinen vain siinä tapauksessa, että koira suorittaa vähintään yhden hypyn ja nouto-osan liikkeen kolmesta osasta (menohyppy–nouto–paluuhyppy).

Meno- tai paluuhyppy jää suorittamatta, nouto moitteeton: 10 pistettä

Hypyt moitteettomat, nouto jää suorittamatta: 0 pistettä

Jos koira kaataa esteen menohypyssä, vähennetään: -5 pistettä

Liikesuoritus uusitaan. Uusinnassa arvostellaan nouto ja paluuhyppy.

Vinoesteen yli kiipeäminen (vain IGP-1)

Ohjaaja siirtyy koiran kanssa perusasentoon vinoesteen eteen. Ohjaaja antaa koiralle käskyn istua paikallaan ja siirtyä esteen toiselle puolelle vähintään 4 metrin etäisyydelle esteestä. Tuomarin merkistä ohjaaja antaa koiralle käskyn kiivetä esteen yli ohjaajan luo. Koiran on suoritettava voimakas esteen yli kiipeäminen ja istuttava ohjaajan eteen suoraan asentoon. Noin 3 sekunnin tauon jälkeen ohjaaja käskee koiran loppuperusasentoon käskyllä "sivulle".

Arvostelu

Virheet perusasennossa, hidas ja voimaton ylitys (arvioiva), virheet eteen istumisessa ja perusasentoon siirtymisessä sekä ohjaajan avut alentavat arvosanaa.

Estenouto

Ohjaaja siirtyy koiransa kanssa perusasentoon vähintään 4 metrin päähän esteestä. Ohjaaja heittää suorasta perusasennosta noutokapulan (paino 650 g) 180 cm korkean vinoesteen yli. Tukiaskel on sallittu heiton aikana. Jalan takaisin siirtämisen jälkeen on pidettävä noin 3 sekunnin tauko. Koira tulee istua vapaana ja rauhallisena ohjaajan vieressä. Ohjaajan heittäessä noutokapulan koiran tulee istua paikallaan alkuperusasennossa. Käskyllä "kiipeä" koiran tulee ylittää este. Käsky "tuo" on annettava ylityksen aikana. Koiran tulee juosta suoraan noutokapulan luo, ottaa se heti suuhunsa ja tuoda se este ylittäen suoraan ohjaajalle. Koiran on suoritettava koko liike halukkaasti ja esitettävä voimakas kiipeäminen kumpaankin suuntaan. Koiran tulee ohjaajan edessä istuessaan ja myös kapulan noutamisen aikana pitää kapulaa rauhallisesti suussa niin kauan, että ohjaaja noin 3 sekunnin kuluttua ottaa kapulan koiralta käskyllä "irti". Koiran on ohjaajan edessä istuessaan pidettävä kapulaa varmasti ja rauhallisesti ja tarjottava sitä ohjaajalle. Noin 3 sekunnin tauon jälkeen koira otetaan käskyllä "sivulle" perusasentoon. Ohjaajan tulee pitää kapulaa oikeassa kädessä käsivarsi alas ojennettuna. Ohjaajan tulee palauttaa noutokapula tarkoitukseen varattuun telineeseen.

Arvostelu

Koiran suoritus ei ole halukasta eikä määrätietoista, virheet kapulan suuhun otossa, kapulan pudottaminen, kapulalla leikkiminen tai sen pureskelu, ohjaajan haara-asento, virheet eteen istumisessa ja perusasennossa (esim. rauhaton käyttäytyminen), sekä ohjaajan avut. Nämä virheet alentavat arvosanaa virheen suuruuden mukaan.

Liikesuorituksen osa-arvostelu on mahdollinen vain siinä tapauksessa, että koira suorittaa nouto-osan sekä vähintään yhden ylityksen. Jos meno- tai paluuylitys jää suorittamatta, vähennetään -5 p. mahdollisten muiden virheiden lisäksi.

Eteen lähettäminen ja maahanmeno

1. osa: Alkuperusasento, valmisteleva osa, eteen lähetys. 50 % pisteistä.

2. osa: Käskyn "maahan" suorittaminen tuomarin merkistä, loppuperusasento. 50 % pisteistä.

Jos koira ei irtaudu ohjaajasta vähintään 50 % vaaditusta etäisyydestä tai ei pysähdy 3 käskyllä, ei liikesuoritusta voida arvostella.

Ohjaaja antaa koiralle samalla käsivartensa yhdellä liikkeellä ylös nostaen käskyn "eteen" ja pysähtyy itse. Koiran tulee edetä osoitettuun suuntaan määrätietoisesti, suoralinjaisesti ja nopeassa liikelajissa vähintään 30 askelta. Tuomarin merkistä ohjaaja antaa käskyn "maahan", jolloin koiran tulee mennä nopeasti maahan. Ohjaaja saa pitää kättään ylösnostettuna siihen asti, että koira on mennyt maahan. Tuomarin merkistä ohjaaja siirtyy koiransa luo ja asettuu sen oikealle puolelle. Noin 3 sekunnin jälkeen koiran tulee tuomarin merkistä käskyllä "istu" nousta nopeasti istumaan suoraan perusasentoon.

Arvostelu

Valmisteleavan osan virheet, irtautuminen ei ole määrätietoinen, hidastelu maahanmenossa, rauhaton makuulla olo sekä perusasentojen virheet. Nämä virheet alentavat arvosanaa virheen suuruuden mukaan.

Koira pysähtyy ensimmäisellä käskyllä, ei mene maahan. Yksi lisäkäskey maahanmenoon.	-1,5 pistettä
Koira pysähtyy ensimmäisellä käskyllä, menee maahan 2. lisäkäskeyllä.	-2,5 pistettä
Koira pysähtyy 1. käskyllä, mutta ei mene maahan toisellakaan lisäkäskeyllä.	-3,5 pistettä
Koira pysähtyy vasta 1. lisäkäskeyllä. Menee maahan.	-2,5 pistettä
Koira pysähtyy vasta 2. lisäkäskeyllä. Menee maahan.	-3,5 pistettä
Koira ei pysähdy toisellakaan lisäkäskeyllä.	0 pistettä

Koira menee maahan heti ensimmäisellä käskyllä, mutta nousee ylös sen jälkeen, kun tuomari on antanut ohjaajalle merkin siirtyä koiran luo, ohjaaja saa koiran yhdellä käskyllä menemään maahan ennen, kuin se on edennyt yli 50 % koiran ja ohjaajan välisestä etäisyydestä: Vähennys korkeintaan -5 pistettä.

Muut virheet alentavat arvosanaa tämän lisäksi. Valmisteleavan osan virheet, irtautuminen ei ole määrätietoinen, hidastelu maahanmenossa, rauhaton makuulla olo sekä perusasentojen virheet alentavat liikesuorituksen arvosanaa.

Paikallaolo häiriön alaisena

Liike "paikallaolo häiriön alaisena" suoritetaan toisen koiran suorittaessa muut liikkeet. Ohjaaja kääsee koiransa perusasennosta maahan tuomarin osoittamaan paikkaan käskyllä "maahan". Sen jälkeen ohjaaja siirtyy tuomarin merkistä koeluokasta riippuvaan paikkaan:

Koeluokissa IGP-1 ja IGP-2 ohjaaja siirtyy vähintään 30 askeleen päähän koirasta koiran näkyviin (ohjaajan selkä koiraan päin).

Koeluokassa IGP-3 ohjaaja siirtyy vähintään 30 askeleen päähän koiralta näkymättömiin.

Koiran tulee maata rauhallisesti paikallaan ilman ohjaajan vaikutusta toisen koiran suorittaessa muita liikkeitä.

Arvostelu

Virheet perusasannoissa, rauhaton käytös, ohjaajan avut, ennakoiva nousu seisomaan tai istumaan, pois paikalta siirtyminen alentavat arvosanaa virheen suuruuden mukaan.

Jos koira siirtyy yli 3 m pois paikaltaan, osa-arvostelu ja 50 % pisteistä on mahdollista seuraavien määritysten mukaan, muut virheet lisäksi huomioiden:

IGP-1: Osa-arvostelu mahdollinen, jos toinen koira on suorittanut liikkeen 3 loppuun.

IGP-2: Osa-arvostelu mahdollinen, jos toinen koira on suorittanut liikkeen 4 loppuun.

IGP-3: Osa-arvostelu mahdollinen, jos toinen koira on suorittanut liikkeen 5 loppuun.

Jos koira tulee ohjaajaa vastaan ohjaajan palatessa koiran luo, seuraa korkeintaan 3 pisteen vähennys.

Koiran kiittäminen

Koiran kiittäminen on sallittu kunkin liikesuorituksen jälkeen. Sen jälkeen ohjaaja voi joko ottaa uuden perusasennon tai pitää 3 sekunnin tauon ennen liikkeelle lähtöä.

Pakolliset vähennykset

	IGP-1	IGP-2	IGP-3
Istuminen Ei istu	-5 p.	-5 p.	-2,5 p.
Maahanmeno Ei mene maahan Seisominen Ei seiso	-5 p.	-5 p. -2,5 p.	-5 p. -5 p.
Tasamaanouto Koira ei nouda Ohjaaja auttaa koira siirtymällä paikaltaan, jolloin koira noutaa	0 p. puutteellinen	0 p. puutteellinen	0 p. puutteellinen
Hyppynouto Vain yksi hyppy Ei hyppää Ei nouda	-5 p. -15 p. -15 p.	-5 p. -15 p. -15 p.	-5 p. -15 p. -15 p.
Estenouto (vinoesteen yli kiipeäminen yhteen suuntaan) Ei ylitä	-15 p.	Vain toiseen suuntaan ja noutaa -5 p. Ei nouda -15 p.	Vain toiseen suuntaan ja noutaa -5 p. Ei nouda -15 p.
Eteen lähettäminen ja maahanmeno ks. liikkeen kuvaus			

Osa C – Suojelutyöskentely (koeluokat IGP-1–3)

Yleiset määräykset

Lähtökohtaisesti koira saa kaikissa puolustautumisliikkeissä purra kilpailuavustajaa vain suojahihaan. Avustajan muiden vartalonosien pureminen johtaa koiran hylkäykseen. Maissa, joissa kuormituskoe patukkaa käyttäen on kielletty, voidaan kyseinen koeohjeen mukainen liikkeen osa suorittaa ilman patukan käyttöä. Jos kuormituskoe tehdään patukkaa käyttäen, patukan iskut saavat osua ainoastaan koiran lapojen ja sään alueelle. Koira ei saa missään vaiheessa väistää kuormitusta, ja koiran on puolustautumisliikkeissä säilytettävä koko liikesuorituksen ajan täysi, energinen ja ennen kaikkea rauhallinen ote.

Merkinnät

Koeohjeen mukaan vaadittujen merkintöjen on oltava selvästi ohjaajan, tuomarin ja avustajan näkyvissä:

- Ohjaajan paikka piilolta kutsuttaessa
- Avustajan pakoyrityksen aloituspaikka ja pakomatkan (20 askelta) lopetuskohta, jota ennen koiran on estettävä pako (ks. kaavio)
- Koiran makuupaikka paossa (ks. kaavio)
- Merkintä ohjaajaa varten liikkeessä "liikkuvan avustajan hyökkäys koira kohti"

Piilot

Koealueella pitkillä sivuilla on 6 piiloa (3 kummallakin sivulla), porrastetusti asetettuina (ks. kaavio). Kaikkien 6 piilon on oltava paikoillaan kaikissa koeluokissa (IGP-1–3).

Perusvaatimukset

Arvostelussa on huomioitava koiran koko suojelutyöskentelyssä osoittamat viettiominaisuudet, itsevarmuus ja kuormitettavuus, samoin kuin koiran otekäyttäytyminen ja ohjattavuus. Koiran on koko suorituksen ajan ilmenettävä itsevarmaa pyrkimystä taistella avustajan kanssa.

Puolustautumisliikkeiden arvostelu

Puutteet seuraavissa tärkeissä arvostelukriteereissä laskevat arvosanaa puutteen suuruuden mukaan:

- Koira vastaa itsevarmasti ja määrätietoisesti hyökkäyksiin, voimakkaalla, täydellä ja rauhallisella puruotteella.
- Kuormitus ei vaikuta koiran käyttäytymiseen.
- Koira vartioi avustajaa tiiviisti, tarkkaavaisesti ja dominoivasti.

Yhden arvosanan lasku	hieman tarkkaamaton vartioinnissa ja/tai häiritsee avustajaa hiukan vartiointivaiheessa
Kahden arvosanan lasku	hyvin tarkkaamaton vartioinnissa ja/tai häiritsee avustajaa voimakkaasti vartiointivaiheessa
Kolmen arvosanan lasku	koira ei vartioi avustajaa, mutta pysyy kuitenkin avustajan luona
Puutteellinen	koira tulee lähestyvää ohjaajaa vastaan
Keskeytys	koira ei kestä avustajan kuormitusta, irtoa suojahihasta ja väistää avustajaa koira jättää avustajan ennen tuomarin ohjaajalle antamaa siirtymismerkkiä tai ohjaaja antaa käskyn, joka saa koiran pysymään avustajan luona

Irrotus/lisäkäskeyt – arvostelu ja vähennykset

Jos koira ei irrota ensimmäisen sallitun käskyn jälkeen, tuomari antaa ohjaajalle merkin korkeintaan 2 lisäkäskeyn antamiseen.

Hidasteleva irrotus	Nopea irrotus 1. lisäkäskeyn jälkeen	Hidasteleva irrotus 1. lisäkäskeyn jälkeen	Nopea irrotus 2. lisäkäskeyn jälkeen	Hidasteleva irrotus 2. lisäkäskeyn jälkeen	Ei irrota 2. lisäkäskeyn tai ohjaajan muiden toimenpiteiden jälkeen
0,5–3,0	3,0	3,5–6,0	6,0	6,5–9,0	Hylkäys

Jos koira puree uudelleen (vain sivukuljetus), ohjaaja saa antaa yhden lisäkäskeyn saadakseen koiran hallintaan.

Koeluokat IGP-1-IGP-3 (liikkeet ja pisteytys)

Liike	IGP-1	IGP-2	IGP-3
Risteily	5	5	10
Vartiointi ja haukkuminen	15	15	15
Avustajan pakoyrityksen estäminen	20	15	10
Hyökkäyksen torjuminen vartiointivaiheessa	30	20	15
Selkälukitus	-	5	5
Hyökkäys koira kohti selkälukituksen aikana	-	-	15
Liikkuvan avustajan hyökkäys koira kohti	30	20	15
Hyökkäyksen torjuminen vartiointivaiheessa	-	20	15
Kokonaispistemäärä	100	100	100

Ilmoittautuminen

Ohjaaja ilmoittautuu tuomarille koira perusasennossa. Koeluokassa IGP-1 ohjaaja ilmoittautuu koira kytkettynä, koeluokissa IGP-2 ja IGP-3 koira seuraa vapaana. Ohjaajan katsotaan ilmoittautuneen, kun koirakko on perusasennossa liikkeen "avustajan etsintä risteillen" aloituskohdassa ja ohjaaja nostaa kätensä ylös.

Avustajan etsintä risteillen

Tuomari antaa suoritusluvan koirakon ollessa perusasennossa kasvot tuomaria päin, minkä jälkeen ohjaaja voi kääntyä kohti piiloa.

IGP-1, 1 piilo	IGP-2, 4 piiloa	IGP-3, 6 piiloa
Ohjaaja siirtyy keskilinjalla kytkettynä seuraavan koiransa kanssa aloituskohtaan 6. piilon tasolle, pysähtyy siihen perusasentoon ja irrottaa koiran hihnan. Ohjaaja nostaa käden ylös osoittaakseen olevansa valmis aloittamaan liikkeen. Kun tuomari on antanut luvan, koira lähetetään suoraan kohti piiloa, jossa avustaja on.	Ohjaaja siirtyy keskilinjalla vapaana seuraavan koiransa kanssa aloituskohtaan 3. piilon tasolle ja pysähtyy siihen perusasentoon. Ohjaaja nostaa käden ylös osoittaakseen olevansa valmis aloittamaan liikkeen. Kun tuomari on antanut luvan, koira lähetetään risteilemään.	Ohjaaja siirtyy vapaana seuraavan koiransa kanssa aloituskohtaan 1. piilon tasolle ja pysähtyy siihen perusasentoon. Ohjaaja nostaa käden ylös osoittaakseen olevansa valmis aloittamaan liikkeen. Kun tuomari on antanut luvan, koira lähetetään risteilemään.

Koira lähetetään risteilyyn käskyllä "kierrä" ja oikealla tai vasemmalla kädellä annetulla suuntaohjauksella. Koiran tulee irtautua nopeasti ohjaajan luota, juosta määrätietoisesti piilolle ja kiertää se tiiviisti ja tarkkaavaisesti. Kun koira on kiertänyt piilon, ohjaaja kutsuu koiraa käskyllä "tänne" ja lähettää koiran sen ollessa liikkeellä kohti ohjaajaa jatkamaan risteilyä seuraavalle piilolle uudella "kierrä"-käskyllä ja käsimerkillä. Ohjaaja liikkuu normaalilla kävelynopeudella ajatellulla keskilinjalla, jolta hän ei saa poistua risteilyn aikana. Kun koira tulee piilolle, jossa avustaja on, ohjaaja ei saa enää toistaa käskyä ja suuntaohjausta ja hänen tulee pysähtyä ja pysyä paikallaan siihen asti, että tuomari antaa merkin siirtyä piilolle.

Arvostelu

Koira ei ole rauhallinen perusasennossa ennen liikkeen aloitusta, ohjaajan ylimääräiset käskyt ja käsiohjaukset, ohjaajan poikkeaminen ajatellulta keskilinjalta, ohjaaja ei liiku normaalilla kävelynopeudella, koiran risteily on välttämätöntä, koira risteilee oma-aloitteisesti eikä ohjaajan käskyjen mukaan, koira ei kierrä piiloja tai ei tarkasta niitä, koiran hallinnassa ja ohjattavuudessa on puutteita. Nämä virheet alentavat arvosanaa virheen suuruuden mukaan.

Jos ohjaaja ottaa koiran risteilyn aikana perusasentoon, liike arvostellaan 0 pisteellä. Suojelutyöskentelyä voidaan jatkaa, jos koira saadaan jatkamaan risteilyä, mutta jos koira tulee uudelleen perusasentoon, suojelutyöskentely keskeytetään.

Jos koira ei löydä avustajaa, ohjaaja saa lähettää koiran kaksi kertaa uudelleen suoraan sille piilolle, missä avustaja on. Jos koira ei edelleenkään löydä avustajaa, osasuoritus C keskeytetään.

Vartiointi ja haukkuminen (10 p. vartiointi ja 5 p. haukkuminen)

Risteilyn käskyt ja tuomarin merkki koiran kutsumiseen.

Koiran tulee vartioida avustajaa itsevarmasti, dominoivasti ja tarkkaavaisesti ja haukkua jatkuvasti.

Koiran on haukuttava noin 20 sekunnin ajan. Liike päättyy seuraavasti:

IGP-1	IGP-2	IGP-3
Ohjaaja siirtyy tuomarin merkistä merkittyyn kohtaan 5 askeleen päähän avustajasta. Tuomarin merkistä ohjaaja kutsuu koiran perusasentoon tai vaihtoehtoisesti ohjaaja menee haukkuvan koiran viereen ja käskee sen perusasentoon käskyllä "istu", kytkee koiran ja vie sen sitten merkittyyn kohtaan ja ottaa siinä perusasennon. Koira voidaan seurauttaa merkittyyn kohtaan myös vapaana.	Ohjaaja siirtyy tuomarin merkistä merkittyyn kohtaan 5 askeleen päähän avustajasta ja edelleen tuomarin merkistä kutsuu koiran loppuperusasentoon.	Ohjaaja siirtyy tuomarin merkistä merkittyyn kohtaan 5 askeleen päähän avustajasta ja edelleen tuomarin merkistä kutsuu koiran loppuperusasentoon.

Arvostelu

Avustajaa päin hyppiminen ja suojahihan pureminen, puutteellinen itsevarmuus ja dominointi vartioinnissa ja haukkumisessa, katkonainen haukkuminen ennen ohjaajan kutsua laskevat arvosanaa virheen suuruuden mukaan. Tuomarin läheisyys ja ohjaajan saapuminen eivät saa vaikuttaa koiran suoritukseen.

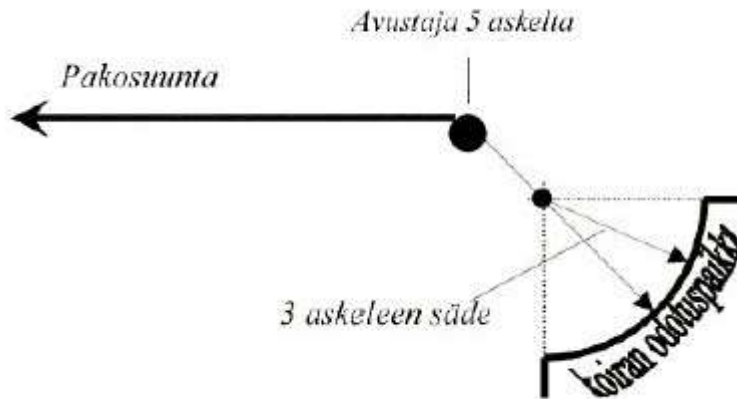
Haukkuminen on voimatonta, se ei ole painostavaa, energistä ja jatkuvaa Koira ei hauku, mutta pysyy aktiivisena avustajaa kohti	tydyttävästä puutteelliseen puutteellinen
Koira häiritsee avustajaa hyppimällä päin, tönimällä, jne. Koira puree piilossa suojahihaa voimakkaasti, irrottaa ensimmäisellä käskyllä	aina puutteelliseen asti puutteellinen, vähennys jopa -14 p.
Jos koira jättää avustajan ennen kuin tuomari on antanut ohjaajalle merkin siirtyä pois keskilinjalta, koiran saa lähettää kerran uudelleen. Jos koira nyt jää avustajan luo, osaa C voidaan jatkaa. Koiraa ei saada lähetettyä uudelleen avustajan luo tai se jättää avustajan uudelleen	puutteellinen -14 p. keskeytys (VIK "P")
Koira tulee ohjaajaa vastaan tämän tullessa piilolle tai koira siirtyy ohjaajan luo ennen käskyä	osa-arvostelu puutteellinen
Koira puree avustajaa piilossa eikä irrota itsenäisesti, ohjaaja määrätään tulemaan merkittyyn kohtaan. Ohjaaja saa kutsua koiraa yhden kerran "irti"-käskyllä ja "tänne"-käskyllä, jotka on annettava yhtenä käskynä.	puutteellinen -14 p. koira ei tottele kutsua -> hylkäys.

Avustajan pakoyrityksen estäminen

Aloituspaijalla annetut käskyt ja yksi "irti"-käsky

Tuomarin merkistä koiranohjaaja käskää avustajan ulos piilosta. Avustaja siirtyy normaalilla kävelyvauhdilla pakoyrityksen aloituspaikalle.

Koiran vieminen pakoyrityksen aloituspaikkaan

IGP-1

Ohjaaja siirtyy joko vapaana tai kytkettynä seuraavan koiransa kanssa pakoyrityksen aloituspaikkaan ja pysähtyy perusasentoon. Koiran tulee seurata ohjaajaa hallinnassa, tarkkaavaisesti ja keskittyneesti sekä korrektissa asennossa ohjaajan polven tasolla. Jos koira tuodaan aloituspaikkaan kytkettynä, sen hihna irrotetaan. Perusasennosta koira käsketään maahan. Koiran on käskyllä "maahan" mentävä suoraan ja nopeasti maahan ja jäätävä paikalleen rauhallisesti ja varmasti avustajaa tarkkaavaisesti vartioiden. Avustajan ja koiran välinen etäisyys on 5 askelta. Ohjaaja siirtyy takaisin piilolle ja jää sinne pitäen katsekontaktin koiraan ja tuomariin. Tämän jälkeen seuraa avustajan pakoyritys.

IGP-2 ja IGP-3

Ohjaaja siirtyy vapaana seuraavan koiransa kanssa pakoyrityksen aloituspaikkaan ja pysähtyy perusasentoon. Koiran tulee seurata ohjaajaa hallinnassa, tarkkaavaisesti ja keskittyneesti sekä korrektissa asennossa ohjaajan polven tasolla. Koiran on käskyllä "maahan" mentävä suoraan ja nopeasti maahan ja jäätävä paikalleen rauhallisesti ja varmasti avustajaa tarkkaavaisesti vartioiden. Avustajan ja koiran välinen etäisyys on 5 askelta. Ohjaaja siirtyy takaisin piilolle ja jää sinne pitäen katsekontaktin koiraan ja tuomariin. Tämän jälkeen seuraa avustajan pakoyritys.

Pakoyritys (IGP-1–IGP-3)

Tuomarin merkistä avustaja aloittaa pakoyrityksen. Koiran tulee ohjaajan samanaikaisesti antamalla "kiinni"-käskyllä lähteä estämään pakoyritys. Koiran tulee estää tehokkaasti pakoyritys viivyttelämättä ja suurta määrätietoisuutta osoittaen käymällä avustajaan kiinni energisesti ja voimakkaasti. Kun avustaja pysähtyy, käynnistyy noin 1 sekunnin pituinen ylimenovaihe. Koiran on irrotettava otteensa ylimenovaiheen jälkeen. Koiranohjaaja voi antaa "irti"-käskyn oma-aloitteisesti määrätyn ajan (noin 3 sekuntia) kuluttua. Irrotuksen jälkeinen vartiointivaihe kestää noin 5 sekuntia.

Arvostelu (IGP-1–IGP-3)

Koira ei käy kiinni määrätietoisesti, nopeasti ja energisesti ja voimakkaalla otteella eikä estä pakoyritystä tehokkaasti. Koiran ote ei ole rauhallinen ja täysi irrotukseen asti, se ei vartioi avustajaa tarkkaavaisesti ja dominoivasti. Nämä virheet alentavat arvosanaa virheen suuruuden mukaan.

Jos koira suorittaa liikkeen ilman ohjaajan käskyä, arvosanaa alennetaan yhdellä.

Jos koira jää paikalleen makaamaan tai ei pysäytä pakoyritystä noin 20 askeleen matkalla, suoritus keskeytetään.

Hyökkäyksen torjuminen vartiointivaiheessa (IGP-1–IGP-3)

Käskyt: "irti" ja "sivulle"

Kun vartiointivaihetta on kestänyt noin 5 sekuntia, avustaja suorittaa tuomarin merkistä hyökkäyksen koiraa kohti. Koiran tulee ilman ohjaajan vaikutusta puolustautua käymällä avustajaan energisesti ja voimakkaasti kiinni. Avustaja kuormittaa koiraa patukalla uhkaamisen ja paineistamisen kautta. Tällöin on erityisesti tarkkailtava koiran itsevarmuutta, kuormitettavuutta sekä täyttä, voimakasta ja rauhallista otetta. Koiralle suoritetaan kaksi patukkakuormitustestiä. Tuomarin merkistä avustaja lopettaa kuormituksen pysähtymällä paikoilleen niin, että koira jää selkä päin ohjaajaa. Kun avustaja pysähtyy ja seisoo liikkumatta, käynnistyy noin 1 sekunnin pituinen ylimenovaihe. Koiran on irrotettava otteensa ylimenovaiheen jälkeen. Ohjaaja voi antaa "irti"-käskyn oma-aloitteisesti määrätyn ajan kuluttua. Irrotuksen aikana ja sen jälkeen avustajan on seisottava rauhallisesti paikallaan. Irrotuksen jälkeen koiran on vartioitava avustajaa tarkkaavaisesti, itsevarmasti ja erittäin dominoivasti.

Liikkeen lopetus

IGP-1

Tuomarin merkistä ohjaaja siirtyy normaalilla kävelyvauhdilla suorinta tietä koiran luo, ottaa sen perusasentoon käskyllä "sivulle" ja kytkee halutessaan koiran. Ohjaaja ei ota patukkaa pois avustajalta. Ohjaaja voi vapaasti päättää siirtykö hän seuraavaan liikesuoritukseen koira vapaana seuraten.

IGP-2 ja IGP-3

Tuomarin merkistä ohjaaja siirtyy normaalilla kävelyvauhdilla suorinta tietä koiran luo ja ottaa sen perusasentoon käskyllä "sivulle". Ohjaaja ei ota patukkaa pois avustajalta.

Arvostelu (IGP-1–IGP-3)

Koira ei reagoi määrätietoisesti, nopeasti ja energisesti, ei käy kiinni voimakkaasti eikä estä hyökkäystä tehokkaasti, sen ote ei ole rauhallinen ja täysi irrotukseen asti, se ei vartioi avustajaa tiiviisti, tarkkaavaisesti ja dominoivasti. Nämä virheet alentavat arvosanaa virheen suuruuden mukaan.

Selkäkuljetus IGP-2

Käsky: "seuraa"

Liikkeen aluksi ohjaaja käskyttää avustajan siirtymään selkäkuljetuksen aloituskohtaan. Selkäkuljetusmatka on noin 30 askelta. Kuljetusmatkaan ei tarvitse sisältyä yhtään kulmaa. Tuomari määrää kuljetusreitit. Ohjaaja komentaa avustajan kulkemaan edellään ja kulkee noin 8 askelta avustajan perässä vapaana seuraavan koiransa kanssa, joka vartioi avustajaa tarkkaavaisesti. Etäisyyden avustajaan on pysyttävä 8 askeleen pituisena koko selkäkuljetuksen ajan. Tuomarin merkistä avustaja pysähtyy. Ohjaaja siirtyy vapaana seuraavan, avustajaa tarkkaavaisesti vartioivan koiransa kanssa avustajan luo, pysähtyy avustajan vierelle, ja ottaa patukan avustajalta. Koiran on tällöin oltava perusasennossa. Tämän jälkeen seuraa avustajan sivukuljetus tuomarin luo noin 20 askeleen päähän. Ohjaaja saa antaa käskyn "seuraa". Koiran tulee kulkea avustajan ja ohjaajan välissä. Koiran tulee kuljetuksen aikana olla tarkkaavainen avustajaa kohden. Se ei kuitenkaan saa häiritä avustajaa, hypätä häntä päin tai purra häntä. Kuljetuksen lopuksi ohjaaja ottaa koiran perusasentoon tuomarin luona ja ilmoittaa ensimmäisen osan päättyneeksi.

Selkäkuljetus IGP-3

Käsky: "seuraa"

Liikkeen aluksi ohjaaja käskyttää avustajan siirtymään selkäkuljetuksen aloituskohtaan. Selkäkuljetusmatka on noin 30 askelta. Kuljetusmatkaan ei tarvitse sisältyä yhtään kulmaa.

Tuomari määrää kuljetusreitit. Ohjaaja komentaa avustajan kulkemaan edellään ja kulkee noin 8 askelta avustajan perässä vapaana seuraavan koiransa kanssa, joka vartioi avustajaa tarkkaavaisesti. Etäisyyden avustajaan on pysyttävä 8 askeleen pituisena koko selkäkuljetuksen ajan.

Selkäkuljetus – Arvostelu

Jos koira väistää tai vaikuttaa paineistuneelta, ei vartioi avustajaa tarkkaavaisesti tai ei seuraa ohjaajaa korrektisti, arvosanaa alennetaan virheen suuruuden mukaan.

Hyökkäys koira kohti selkäkuljetuksen aikana. Vain IGP-3

Käskyt: "irti" ja "sivulle".

Selkäkuljetuksen lopuksi avustaja suorittaa pysähtymättä, tuomarin merkistä hyökkäyksen koira kohti. Koiran tulee ilman ohjaajan vaikutusta välittömästi puolustautua käymällä energisesti ja voimakkaasti avustajaan kiinni. Kun koira on käynyt kiinni, avustaja kuormittaa koira patukalla uhkaamalla ja painostamalla. Tällöin on erityisesti tarkkailtava koiran itsevarmuutta, kuormitettavuutta ja täyttä, rauhallista ja voimakasta otetta. Tuomarin merkistä avustaja lopettaa kuormituksen. Kun avustaja pysähtyy ja seisoo liikkumatta, käynnistyy noin 1 sekunnin pituinen ylimenovaihe. Koiran on sen jälkeen irrotettava otteensa. Ohjaaja voi antaa "irti"-käskyn oma-aloitteisesti määrätyn ajan kuluttua. Ohjaajan tulee antaa käsky rauhallisesti paikallaan seisoen. Irrotuksen jälkeen koiran on vartioitava avustajaa tiiviisti, tarkkaavaisesti, itsevarmasti ja erittäin dominoivasti. Tuomarin merkistä ohjaaja siirtyy normaalilla kävelyvauhdilla suorinta tietä koiran luo ja ottaa sen perusasentoon käskyllä "sivulle". Ohjaaja ottaa patukan pois avustajalta. Sitten ohjaaja siirtyy uuteen perusasentoon avustajan viereen ja seuraa sivukuljetus tuomarin luo noin 20 askeleen päähän. Ohjaaja saa antaa käskyn "seuraa". Koiran tulee kulkea avustajan ja ohjaajan välissä. Koiran tulee kuljetuksen aikana olla tarkkaavainen avustajaa kohden. Se ei kuitenkaan saa häiritä avustajaa, hypätä häntä päin tai purra häntä. Kuljetuksen lopuksi ohjaaja ottaa perusasennon tuomarin luona, antaa patukan tuomarille ja ilmoittaa ensimmäisen osan päättyneeksi.

Arvostelu (vain IGP-3)

Koira ei reagoi määrätietoisesti, nopeasti ja energisesti, ei käy kiinni voimakkaasti eikä estä hyökkäystä tehokkaasti, sen ote ei ole täysi ja rauhallinen irrotukseen asti, se ei vartioi avustajaa tiiviisti, tarkkaavaisesti ja dominoivasti. Nämä virheet alentavat arvosanaa virheen suuruuden mukaan.

Liikkuvan avustajan hyökkäys koira kohti

Käskyt: "irti", "sivulle" ja "seuraa"

Avustajan on kaikissa luokissa huudettava uhkaushuutoja. Avustaja saa aloittaa uhkaushuudot alkaessaan juosta kohti koira.

IGP-1

Avustaja jää seisomaan paikalleen edellisen liikkeen lopetuskohtaan. Liikkeen "hyökkäyksen torjuminen vartiointivaiheessa" jälkeen ohjaaja siirtyy kytkettynä tai vapaana seuraavan koiransa kanssa noin 30 m:n päähän odotuskohtaan. Koiran tulee seurata ohjaajaa korrektissa seuraamisasennossa ohjaajan polven tasolla. Odotuskohdassa ohjaaja pysähtyy ja kääntyy ympäri avustajaa kohti. Ohjaaja käskyy koiran perusasentoon käskyllä "istu" ja tarvittaessa irrottaa hihnan. Koiran tulee istua paikallaan rauhallisena ja avustajaa tarkkaavaisesti katsoen, ja ohjaaja voi pitää koiran kaulaimesta kiinni. Ohjaaja ei saa innostaa koira. Tuomarin merkistä avustaja juoksee kohti koira suoraan edestä päin uhkaushuutoja huutaen ja voimakkaita uhkausliikkeitä tehden. Tuomarin merkistä ohjaaja vapauttaa koiran antaen sille käskyn "kiinni". Koiran tulee pysäyttää avustajan hyökkäys viivyttelemättä erittäin dominoivasti ja määrätietoisesti. Kun koira on käynyt kiinni, avustaja kuormittaa koira patukalla uhkaamalla ja painostamalla. Tällöin on erityisesti tarkkailtava koiran itsevarmuutta, kuormitettavuutta ja täyttä, rauhallista ja voimakasta otetta. Ohjaaja ei saa siirtyä pois paikaltaan. Tuomarin merkistä avustaja lopettaa kuormituksen pysähtymällä paikoilleen niin, että koira jää selkä päin ohjaajaa. Kun avustaja pysähtyy ja seisoo liikkumatta, käynnistyy noin 1 sekunnin pituinen ylimenovaihe, jonka jälkeen koiran tulee irrottaa otteensa. Ohjaaja voi antaa "irti"-käskyn oma-aloitteisesti määrätyn ajan kuluttua. Irrotuksen aikana ja sen jälkeen avustajan on seisottava rauhallisesti paikallaan ja koiran on vartioitava avustajaa tarkkaavaisesti, itsevarmasti ja erittäin dominoivasti. Tuomarin merkistä ohjaaja siirtyy normaalilla kävelyvauhdilla suorinta tietä koiran luo, ottaa sen perusasentoon käskyllä "sivulle" ja kytkee halutessaan koiran. Ohjaaja ottaa patukan pois avustajalta.

Sitten ohjaaja siirtyy uuteen perusasentoon avustajan viereen ja seuraa sivukuljetus koira kytkettynä tai vapaana seuraten tuomarin luo noin 20 askeleen päähän. Ohjaaja saa antaa käskyn "seuraa". Koiran tulee kulkea avustajan ja ohjaajan välissä. Koiran tulee kuljetuksen aikana olla tarkkaavainen avustajaa kohden. Se ei kuitenkaan saa häiritä avustajaa, hypätä häntä päin tai purra häntä. Kuljetuksen lopuksi ohjaaja ottaa koiran perusasentoon tuomarin luona, antaa patukan tuomarille ja ilmoittaa suojelutyöskentelyn päättyneeksi. Tuomarin merkistä ohjaaja siirtyy kytkettynä ja hallinnassa seuraavan koiransa kanssa arvostelupaikalle.

IGP-2

Avustaja jää seisomaan paikalleen edellisen liikkeen lopetuskohtaan. Liikkeen "selkähylly" jälkeen ohjaaja siirtyy vapaana seuraavan koiransa kanssa noin 40 metrin päähän odotuskohtaan. Koiran tulee seurata ohjaajaa korrektissa seuraamisasennossa ohjaajan polven tasolla. Odotuskohdassa ohjaaja pysähtyy ja kääntyy ympäri avustajaa kohti. Ohjaaja käskyy koiran perusasentoon käskyllä "istu". Koiran tulee istua paikallaan rauhallisena ja avustajaa tarkkaavaisesti katsoen, ja ohjaaja voi pitää koiran kaulaimesta kiinni. Ohjaaja ei saa innostaa koira. Tuomarin merkistä avustaja juoksee kohti koira suoraan edestä päin uhkaushuutoja huutaen ja voimakkaita uhkausliikkeitä tehden. Tuomarin merkistä ohjaaja vapauttaa koiran antaen sille käskyn "kiinni". Koiran tulee pysäyttää avustajan hyökkäys välittömästi erittäin dominoivasti ja määrätietoisesti. Kun koira on käynyt kiinni, avustaja kuormittaa koira patukalla uhkaamalla ja painostamalla. Tällöin on erityisesti tarkkailtava koiran itsevarmuutta, kuormitettavuutta ja täyttä, rauhallista ja voimakasta otetta. Ohjaaja ei saa siirtyä pois paikaltaan. Tuomarin merkistä avustaja lopettaa kuormituksen pysähtymällä paikoilleen niin, että koira jää selkää päin ohjaajaa. Kun avustaja pysähtyy ja seisoo liikkumatta, käynnistyy noin 1 sekunnin pituinen ylimenovaihe, jonka jälkeen koiran tulee irrottaa otteensa. Ohjaaja voi antaa "irti"-käskyn oma-aloitteisesti määrätyn ajan kuluttua. Irrotuksen aikana ja sen jälkeen avustajan on seisottava rauhallisesti paikallaan ja koiran on vartioitava avustajaa tarkkaavaisesti, itsevarmasti ja erittäin dominoivasti noin 5 sekunnin ajan.

IGP-3

Liikkeen "hyökkäys koira kohti selkähylly" jälkeen ohjaaja siirtyy vapaana seuraavan koiransa kanssa merkitylle paikalle keskilinjalle 1-piilon tasalle. Koiran tulee seurata ohjaajaa iloisesti, tarkkaavaisesti ja keskittyneenä. Koiran tulee pysyä ohjaajan polven tasolla suorassa asennossa. Odotuskohdassa ohjaaja pysähtyy ja kääntyy ympäri. Ohjaaja käskyy koiran perusasentoon käskyllä "istu". Koiran tulee istua paikallaan suorassa asennossa ja rauhallisena, avustajaa tarkkaavaisesti katsoen. Ohjaaja voi pitää koiran kaulaimesta kiinni, mutta hän ei saa innostaa koira. Tuomarin merkistä patukalla varustautunut avustaja tulee esiin piilosta ja juoksee keskilinjalle. Keskilinjalla avustaja kääntyy ohjaajaa päin ja jatkaa juoksuaan keskeyttämättä kohti ohjaajaa ja koira suoraan edestäpäin uhkaushuutoja huutaen ja voimakkaita uhkausliikkeitä tehden. Kun avustaja on päässyt 50 metrin päähän ohjaajasta ja koirasta, ohjaaja vapauttaa koiran tuomarin merkistä antaen sille käskyn "kiinni". Koiran tulee pysäyttää avustajan hyökkäys välittömästi erittäin dominoivasti ja määrätietoisesti. Kun koira on käynyt kiinni, avustaja kuormittaa koira patukalla uhkaamalla ja painostamalla. Tällöin on erityisesti tarkkailtava koiran itsevarmuutta, kuormitettavuutta ja täyttä, rauhallista ja voimakasta otetta. Ohjaaja ei saa siirtyä pois paikaltaan. Tuomarin merkistä avustaja lopettaa kuormituksen pysähtymällä paikoilleen niin, että koira jää selkää päin ohjaajaa. Kun avustaja pysähtyy ja seisoo liikkumatta, käynnistyy noin 1 sekunnin pituinen ylimenovaihe, jonka jälkeen koiran tulee irrottaa otteensa. Ohjaaja voi antaa "irti"-käskyn oma-aloitteisesti määrätyn ajan kuluttua. Irrotuksen aikana ja sen jälkeen avustajan on seisottava rauhallisesti paikallaan ja koiran on vartioitava avustajaa tarkkaavaisesti, itsevarmasti ja erittäin dominoivasti noin 5 sekunnin ajan.

Arvostelu (IGP-1-IGP-3)

Koira ei reagoi määrätietoisesti, nopeasti ja energisesti, ei käy kiinni voimakkaasti eikä estä hyökkäystä tehokkaasti, sen ote ei ole täysi ja rauhallinen irrotukseen asti, se ei vartioi avustajaa tiiviisti, tarkkaavaisesti ja dominoivasti. Nämä virheet alentavat arvosanaa virheen suuruuden mukaan.

Hyökkäyksen torjuminen vartiointivaiheessa, ja osan C lopetus, IGP-2 ja IGP-3

Käskyt: "irti", "sivulle" ja "seuraa"

Liikkeen "liikkuvan avustajan hyökkäys koira kohti" jälkeen avustaja suorittaa tuomarin merkistä hyökkäyksen koira kohti. Koiran tulee ilman ohjaajan vaikutusta puolustautua käymällä avustajaan energisesti ja voimakkaasti kiinni. Avustaja kuormittaa koira patukalla uhkaamalla ja painostamalla. Tällöin on erityisesti tarkkailtava koiran itsevarmuutta, kuormitettavuutta sekä täyttä, rauhallista ja voimakasta otetta.

Koeluokassa IGP-3 koiralle suoritetaan kaksi patukkuormitustestiä. Tuomarin merkistä avustaja lopettaa kuormituksen pysähtymällä paikoilleen niin, että koira jää selkää päin ohjaajaa. Kun avustaja pysähtyy ja seisoo liikkumatta, käynnistyy noin 1 sekunnin pituinen ylimenovaihe, jonka jälkeen koiran tulee irrottaa otteensa. Ohjaaja voi antaa "irti"-käskyn oma-aloitteisesti määrätyn ajan kuluttua. Irrotuksen aikana ja sen jälkeen avustajan on seisottava rauhallisesti paikallaan ja koiran on vartioitava avustajaa tarkkaavaisesti, itsevarmasti ja erittäin dominoivasti.

Tuomarin merkistä ohjaaja siirtyy koiran luo ja ottaa sen perusasentoon käskyllä "sivulle". Ohjaaja ottaa patukan pois avustajalta. Ohjaaja voi vapaasti päättää, miten hän ottaa patukan pois avustajalta. (Avustaja ei saa siirtyä ohjaajan luo, vaan koira on vietävä avustajan luo.)

Sitten ohjaaja siirtyy uuteen perusasentoon avustajan viereen ja seuraa sivukuljetus koira vapaana seuraten tuomarin luo noin 20 askeleen päähän. Ohjaaja saa antaa käskyn "seuraa". Koiran tulee kulkea avustajan ja ohjaajan välissä. Koiran tulee kuljetuksen aikana olla tarkkaavainen avustajaa kohden. Se ei kuitenkaan saa häiritä avustajaa, hypätä häntä päin tai purra häntä. Kuljetuksen lopuksi ohjaaja ottaa koiran perusasentoon tuomarin luona, antaa patukan tuomarille ja ilmoittaa suojelutyöskentelyn päättyneeksi. Ohjaaja siirtyy vapaana seuraavan koiransa kanssa noin 5 askeleen päähän ja pysähtyy loppuperusasentoon. Ohjaaja kytkee koiran ja siirtyy arvostelupaikalle koira hallinnassa.

Arvostelu

Koira ei reagoi määrätietoisesti, nopeasti ja energisesti, ei käy kiinni voimakkaasti eikä estä hyökkäystä tehokkaasti, sen ote ei ole täysi ja rauhallinen irrotukseen asti, se ei vartioi avustajaa tiiviisti, tarkkaavaisesti ja dominoivasti. Nämä virheet alentavat arvosanaa virheen suuruuden mukaan.

Lisäkokeet:

IGP-ZTP

Tämä koemuoto ei ole käytössä Suomessa ilman Suomen Palveluskoiraliiton hallituksen erillistä päätöstä!

Osa A (100 pistettä):

	IGP-ZTP
	Ohjaajan tekemä jälki
Pituus vähintään	300 askelta
Suorat	3
Kulmat (suorat kulmat)	2
Jäljen ikä	20 min
Jäljestämisaika	15 min
Esineet	3 ohjaajan omaa esinettä
Esineiden koko	Pituus 10 cm Leveys 2–3 cm Paksuus 0,5–1 cm
Pisteytys	Jäljen pitäminen: 79 p Esineet: 7 p/esine
Osallistumiseen koulutustunnus	vaadittava BH-VT

Osa B (100 pistettä)

Liike	IGP-ZTP
Kytkeytyä seuraaminen	25 pistettä
Vapaana seuraaminen	
Liikkeestä istuminen	15 pistettä
Maahanmeno ja luoksetulo	20 pistettä
Noutaminen tasamaalta	20 pistettä
Vapaahyppy (80 cm este)	10 pistettä
Paikallaolo häiriön alaisena	10 pistettä
Yhteensä	100 pistettä

Osa C (100 pistettä)

Liikesuoritus 1: Vartiointi ja haukkuminen	15 pistettä
Liikesuoritus 2: Seuraaminen ja piilosta hyökkäys	10/30 pistettä
Liikesuoritus 3: Hyökkäys koiraan ja ohjaajaa kohti	40 pistettä
Liikesuoritus 4: Sivukuljetus tuomarin luokse	5 pistettä

IGP-V

Tämä koemuoto ei ole käytössä Suomessa ilman Suomen Palveluskoiraliiton hallituksen erillistä päätöstä!

Osa A (100 pistettä):

	IGP-V
	Ohjaajan tekemä jälki
Pituus vähintään	200 askelta
Suorat	2
Kulmat (suorat kulmat)	1
Jäljen ikä	Ajetaan heti
Jäljestämisaika	Max. 10 min
Esineet	2 ohjaajan omaa esinettä
Esineiden koko	Pituus 10 cm Leveys 2–3 cm Paksuus 0,5–1 cm
Pisteytys	Jäljen pitäminen: 79 p Esineet: 21 p
Osallistumiseen vaadittava koulutustunnus	BH-VT

Osa B (100 pistettä):

Liike	IGP-V
Kytkeytyä seuraaminen	30 pistettä
Vapaana seuraaminen	20 pistettä
Liikkeestä istuminen	
Maahanmeno ja luoksetulo	15 pistettä
Noutaminen tasamaalta	15 pistettä
Vapaahyppy (80 cm este)	10 pistettä
Paikallaolo häiriön alaisena	10 pistettä
Yhteensä	100 pistettä

Osa C (100 pistettä):

Liikesuoritus 1: Vartiointi ja haukkuminen	15 pistettä
Liikesuoritus 2: Avustajan pakoyrityksen estäminen	30 pistettä
Liikesuoritus 3: Hyökkäys ohjaajaa ja koiraa kohti	50 pistettä
Liikesuoritus 4: Kuljetus tuomarin luo	5 pistettä

FPr 1–3 (A-koe jälki)

Jälkikoe FPr luokissa 1–3 sisältää ainoastaan IGP-kokeen luokkien 1–3 koeosan A. Ohjaaja saa vapaasti päättää, mihin luokkaan koira osallistuu.

Kokeesta ei saa näyttelyissä, jalostustarkastuksissa ym. hyväksyttävää koulutustunnusta.

Maksimipisteet	Erinomainen	Erittäin hyvä	Hyvä	Tyydyttävä	Puutteellinen
100	100–96	95–90	89–80	79–70	69–0

Jälkikoetta ei ole pakko suorittaa luokkajärjestyksessä 1 - 3.

UPr 1–3 (B-koe tottelevaisuus)

Tottelevaisuuskoe UPr luokissa 1–3 sisältää ainoastaan IGP-kokeen luokkien 1–3 koeosan B. Ohjaaja saa vapaasti päättää, mihin luokkaan koira osallistuu.

Kokeesta ei saa näyttelyissä, jalostustarkastuksissa ym. hyväksyttävää koulutustunnusta.

Maksimipisteet	Erinomainen	Erittäin hyvä	Hyvä	Tyydyttävä	Puutteellinen
100	100–96	95–90	89–80	79–70	69–0

Tottelevaisuuskoetta ei ole pakko suorittaa luokkajärjestyksessä 1–3.

SPr (C-koe suojele)

Suojelukoe SPr luokissa 1–3 sisältää ainoastaan IGP-kokeen luokkien 1–3 koeosan C. Ohjaaja saa vapaasti päättää, mihin luokkaan koira osallistuu.

Kokeesta ei saa näyttelyissä, jalostustarkastuksissa ym. hyväksyttävää koulutustunnusta.

Ohje: Kokeita **ei** saa järjestää pelkästään osassa C.

Maksimipisteet	Erinomainen	Erittäin hyvä	Hyvä	Tyydyttävä	Puutteellinen
100	100–96	95–90	89–80	79–70	69–0

Suojelukoetta ei ole pakko suorittaa luokkajärjestyksessä 1–3.

GPr (BC-koe käyttökoirakoe)

Kokonaispistemäärä 200

Käyttökoirakoe GPr luokissa 1–3 sisältää ainoastaan IGP-kokeen luokkien 1–3 koeosat B ja C. Tämä koe ei sisällä jälkikoeosaa. Ohjaaja saa vapaasti päättää, mihin luokkaan koira osallistuu.

Kokeesta ei saa näyttelyissä, jalostustarkastuksissa ym. hyväksyttävää koulutustunnusta.

Maksimipisteet	Erinomainen	Erittäin hyvä	Hyvä	Tyydyttävä	Puutteellinen
200	200–192	191–180	179–160	159–140	139–0

Suomessa FPr-, UPr-, SPr- ja GPr-koeluokat saa järjestää vain IGP- ja IFH-kokeiden yhteydessä.

Esine-etsintä 1–3 (StPr 1–3)

Tämä koemuoto ei ole käytössä Suomessa ilman Suomen Palveluskoiraliiton hallituksen erillistä päätöstä!

Luokka	Etsintäalueen koko	Esineet	Pisteet	Etsintäaika
1	20 x 30 m	Koiranohjaajan omat esineet, 2 kpl / mitat x 3 x 1 cm Materiaali = saavat olla samaa materiaalia 1 esine vasemmalla, 1 oikealla	20/21	10 minuuttia
2	20 x 40 m	Vieraat esineet, 4 kpl / mitat 10 x 3 x 1 cm Materiaali = eri materiaaleja 2 esinettä vasemmalla, 2 oikealla	10/10/10/11	12 minuuttia
3	30 x 50 m	Vieraat esineet, 5 kpl / mitat 5 x 3 x 1 cm Materiaali = eri materiaaleja Esineiden sijoitus vapaasti	8/8/8/8/9	15 minuuttia

Arvostelukriteerit kaikissa 3 luokassa:

a)	Koiran ohjattavuus	20 pistettä
b)	Koiran etsintäintensiteetti	20 pistettä
c)	Kestävyys	10 pistettä
d)	Ohjaajan käytös	9 pistettä
e)	Esineet	41 pistettä

Kestävyyskoe (AD)

Tämä koemuoto ei ole käytössä Suomessa ilman Suomen Palveluskoiraliiton hallituksen erillistä päätöstä!

Matkan pituus	20 km
Juoksunopeus	12–15 km/t
Tauot	2 taukoa (8 km/15 km)
Suoritus	Ohjaaja polkupyörällä, koira juoksee normaalia ravia ohjaajan oikealla puolella, löysällä hihnalla.
Arvostelu	Tuomari arvioi koiran jaksamista juoksun aikana. Tuomari tarkastaa koiran kunnon ja tassut ennen koetta, kokeen jälkeen sekä taukojen aikana.
Tulos	Hyväksytty / ei hyväksytty

IBGH

Tämä koemuoto ei ole käytössä Suomessa ilman Suomen Palveluskoiraliiton hallituksen erillistä päätöstä!

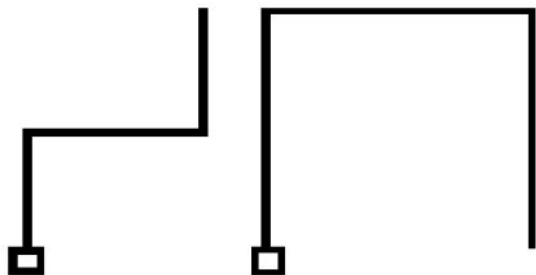
Liike	IBGH-1	IBGH-2	IBGH-3
Kytkeytyä seuraaminen	30 pistettä	20 pistettä	
Vapaana seuraaminen	30 pistettä	20 pistettä	20 pistettä
Liikkeestä istuminen	15 pistettä	15 pistettä	10 pistettä
Liikkeestä maahanmeno	15 pistettä	15 pistettä	10 pistettä
Kävelystä seisomaan jääminen			10 pistettä
Noutaminen tasamaalta		10 pistettä	15 pistettä
Estenouto (140 cm)			15 pistettä
Eteen lähettäminen ja maahanmeno		10 pistettä	10 pistettä
Paikallaolo häiriön alaisena	10 pistettä	10 pistettä	10 pistettä
Yhteensä	100 pistettä	100 pistettä	100 pistettä

Kaaviot

- Jälkikaaviot
- Jälkien askeltaminen
- Esineiden sijoittaminen jäljelle
- Noutokapulat
- C-osan merkinnät
- Hyppyeste ja vinoeste

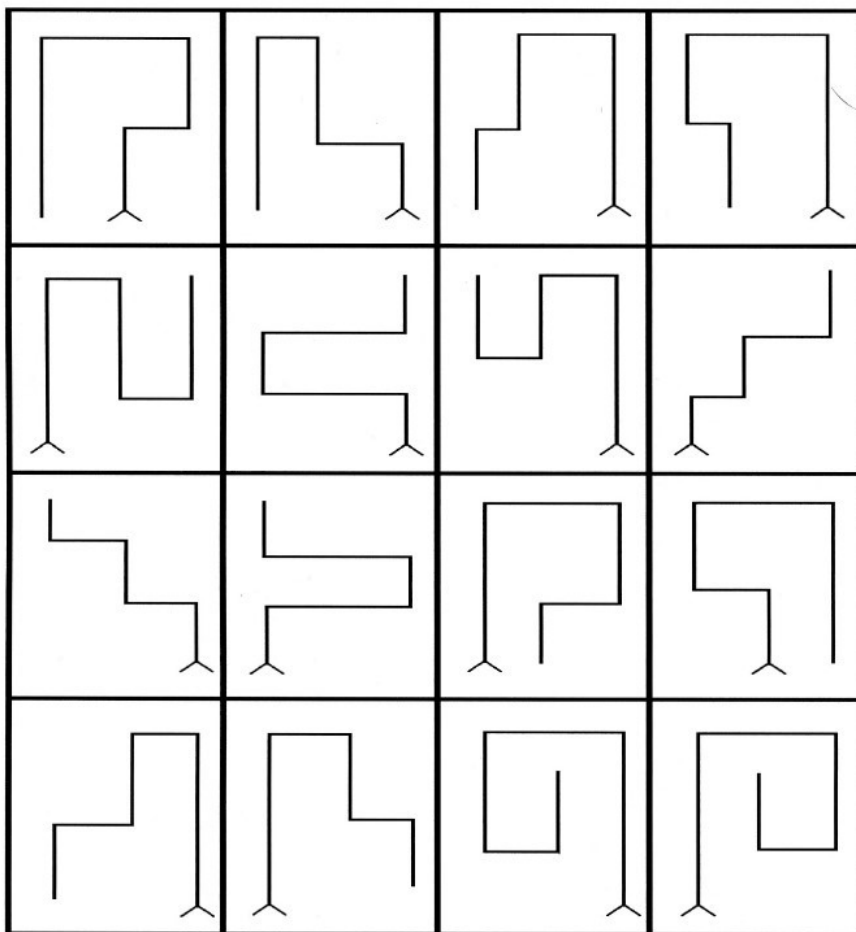
Jälkikaaviot IGP-1 ja IGP-2

Tässä esitetyt esimerkit jälkikaavioista voidaan tehdä myös peilikuvina.

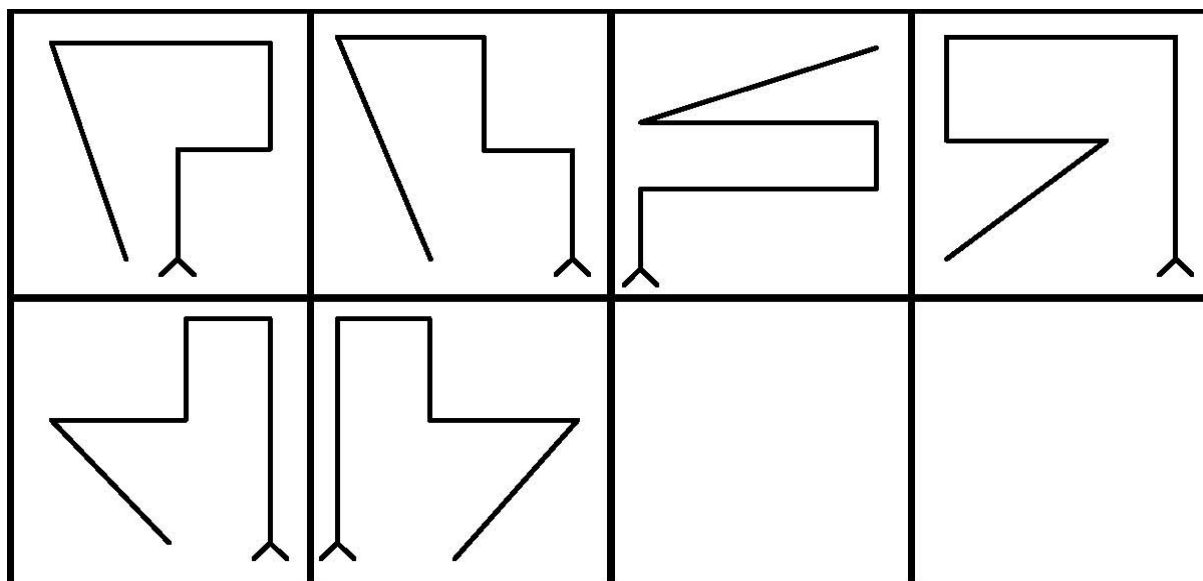
Jälkikaaviot IGP-3

Tässä esitetyt esimerkit jälkikaavioista voidaan tehdä myös peilikuvina.

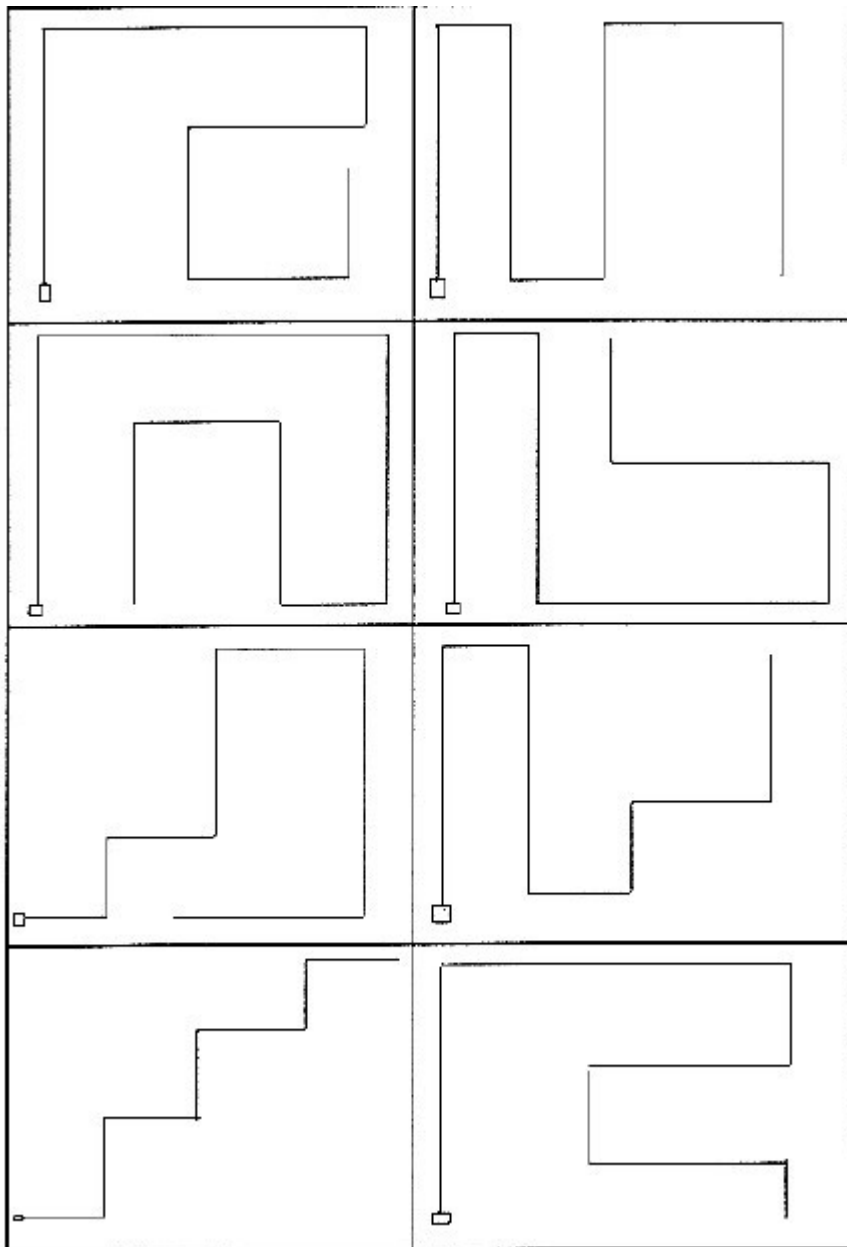

IFH-V

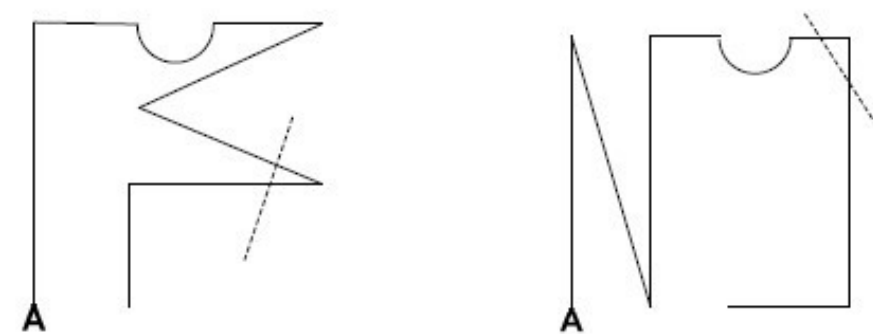
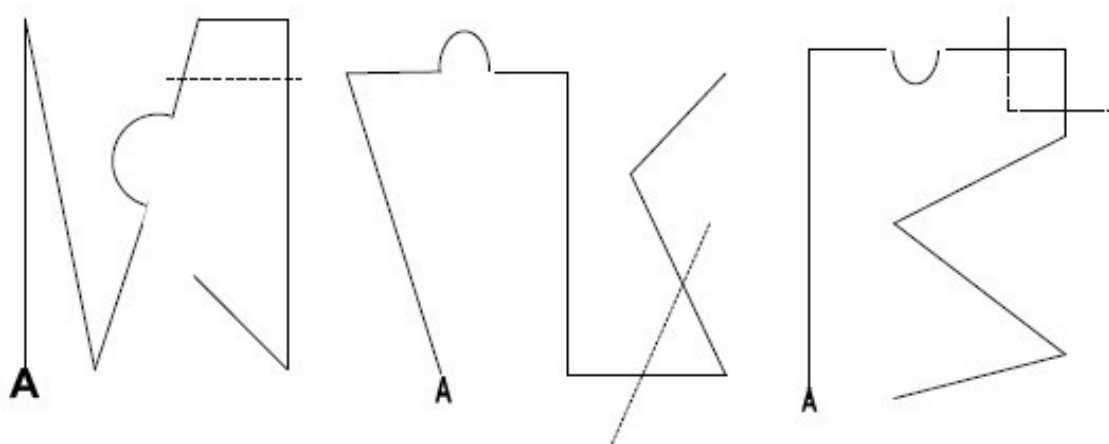
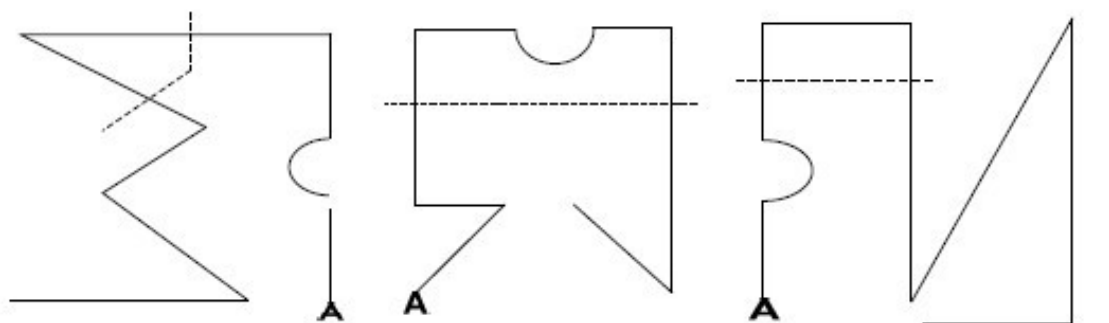
Mahdollisia jälkikaavioita IFH-V-kokeeseen

IFH-1

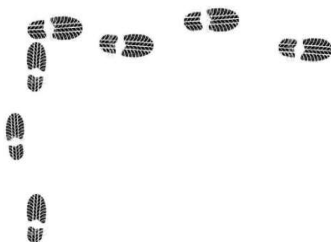

IFH-2 ja IGP-FH
 Mahdollisia jälkikaavioita

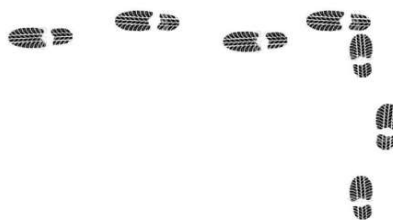

Jälkien askeltaminen

Kulma oikealle

Kulma vasemmalle

Esineen asettaminen jäljelle

Vaihtoehtoinen esineen asettaminen jäljelle

Terävä kulma oikealle

Spitzer Winkel rechts

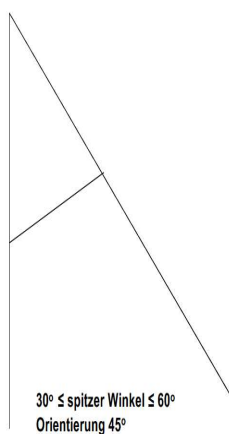
Terävä kulma vasemmalle

Spitzer Winkel links

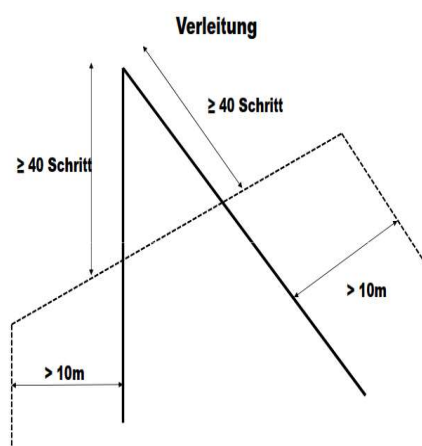

Terävä kulma

Spitzer Winkel

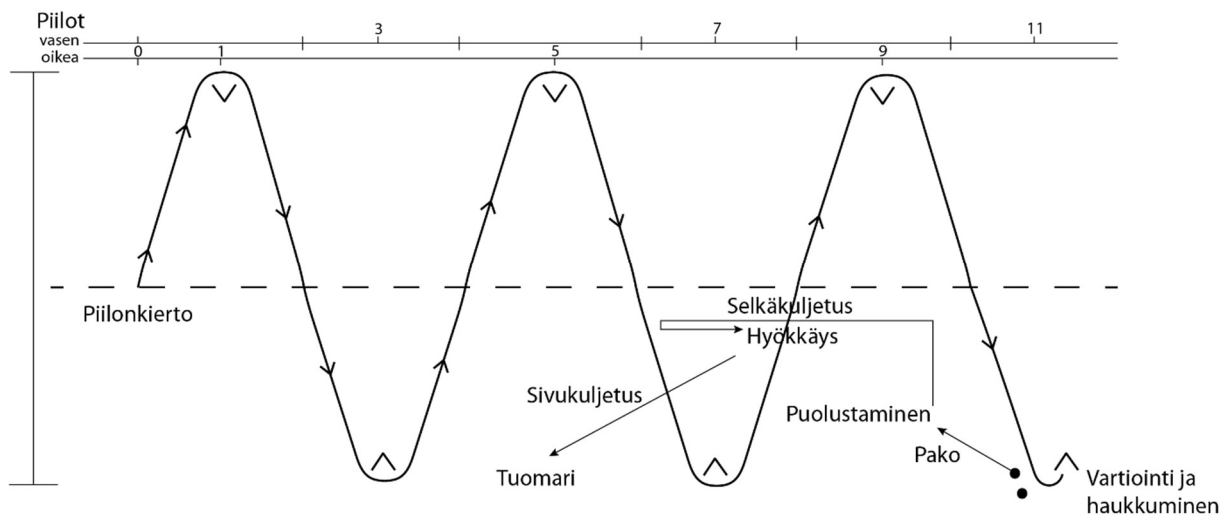

Harhajälki

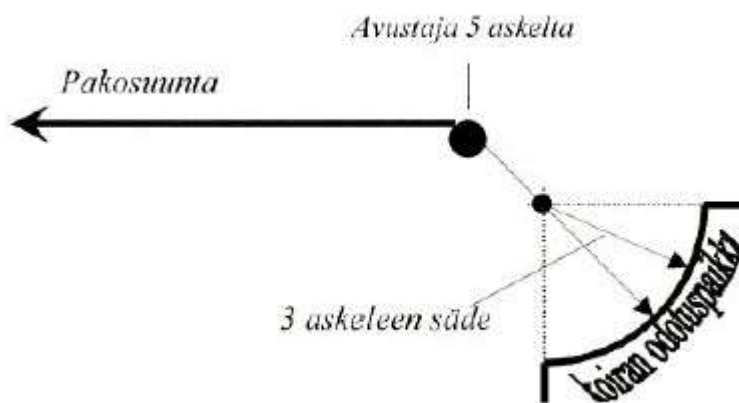

Liitteet IGP-koeohjeeseen

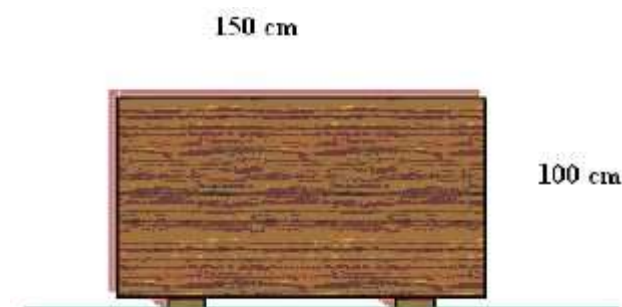
Risteily

Liikkeen "pakoyrityksen estäminen" aloitus

Hyppyeste

Este on 100 cm korkea ja 150 cm leveä. (ks. kuva)
Harjoitushyppyt eivät ole sallittuja kokeen aikana.

Vinoeste

Schrägwand

Vorderansicht
Höhe 180 cm
Breite 150 cm

Seitenansicht
Seitenlänge je 191 cm
Steigleisten 24 x 48

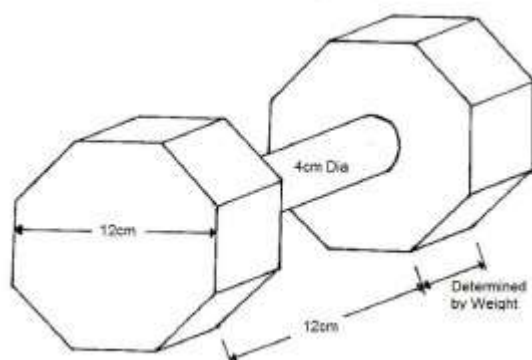
Vinoeste koostuu kahdesta yläosistaan toisiinsa kiinnitetystä kiipeämisseinästä, joiden leveys on 150 cm ja korkeus 191 cm. Seinät asetetaan maahan sellaiseen kaltevuuteen toisiinsa nähden, että esteen pystysuora korkeus on 180 cm. Esteen pinnan on kauttaaltaan oltava luistamaton. Esteen yläosaan kummallekin puolelle kiinnitetään 3 kappaletta 24/48 mm:n kiipeämistukea. Kaikilla kokeeseen osallistuvilla koirilla on käytettävä samoja esteitä.

Harjoitushyppyt eivät ole sallittuja kokeen aikana.

Noutoesineet

	IGP-1	IGP-2	IGP-3
Tasamaanouto	650 g	1000 g	2000 g
Hyppynouto	650 G	650 g	650 g
Estenouto		650 g	650 g

Noutokapulan piirustus

Vain puiset noutoesineet ovat sallittuja noutoliikkeissä. Kaikkien osallistujien on käytettävä järjestäjän noutoesineitä. Ohjaajien omat noutoesineet **eivät** ole sallittuja. Koeohjeen kuva noutoesineestä on ohjeellinen. Tärkeää on, että noutoesineiden painot vastaavat koeohjeessa määritettyjä painoja, sekä että noutoesineen laipat ja keskiosa ovat puuta ja keskiosa on vähintään 4 cm korkeudella maasta.